

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Raşit YILDIZ

NOMOFOBİNİN SANAL KAYTARMA ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: ANTALYA BELEK
ÖRNEĞİ

Turizm Yönetimi Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2021

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Raşit YILDIZ

NOMOFOBİNİN SANAL KAYTARMA ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: ANTALYA BELEK
ÖRNEĞİ

Danışman

Doç. Dr. Sevcan YILDIZ

Turizm Yönetimi Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2021

Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Raşit YILDIZ'ın bu çalışması, jürimiz tarafından Turizm Yönetimi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan (Danışmanı): Doç. Dr. Sevcan YILDIZ

(İmza)

Üye : Doç. Dr. Faruk KALAY

(İmza)

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Engin DERMAN

(İmza)

Tez Başlığı:	Nomofobinin Sanal Kaytarma Üzerindeki Etkisi: Antalya Belek Örneği
-----------------	--

Onay : Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Tez Savunma Tarihi : 10/06/2021

Mezuniyet Tarihi : 08/07/2021

(İmza)

Prof. Dr. Suat KOLUKIRIK

Müdür

AKADEMİK BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Nomofobinin Sanal Kaytarma Üzerindeki Etkisi: Antalya Belek Örneği” adlı bu çalışmanın, akademik kural ve etik değerlere uygun bir biçimde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım bütün eserlerin kaynakçada gösterildiğini ve çalışma içerisinde bu eserlere atıf yapıldığını belirtir; bunu şerefimle doğrularım.

İmza

Raşit YILDIZ

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU
BEYAN BELGESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
Adı-Soyadı	Raşit YILDIZ
Öğrenci Numarası	20185278006
Enstitü Ana Bilim Dalı	Turizm Yönetimi
Programı	Tezli Yüksek Lisans
Programın Türü	(X) Tezli Yüksek Lisans () Doktora () Tezsiz Yüksek Lisans
Danışmanın Unvanı, Adı-Soyadı	Doç. Dr. Sevcan YILDIZ
Tez Başlığı	Nomofobinin Sanal Kaytarma Üzerindeki Etkisi: Antalya Belek Örneği
Turnitin Ödev Numarası	1613398855

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmasının a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana Bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 85 sayfalık kısmına ilişkin olarak, 03/06/2021 tarihinde tarafımdan Turnitin adlı intihal tespit programından Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esaslarında belirlenen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan ve ekte sunulan rapora göre, tezin/dönem projesinin benzerlik oranı;

alıntılar hariç % 12

alıntılar dahil % 22'dir.

Danışman tarafından uygun olan seçenek işaretlenmelidir:

(X) Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşmıyor ise;

Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporu'nun doğruluğunu onaylarım.

() Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşıyor, ancak tez/dönem projesi danışmanı intihal yapılmadığı kanısında ise;

Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporu'nun doğruluğunu onaylar ve Uygulama Esasları'nda öngörülen yüzdelik sınırlarının aşılmasına karşın, aşağıda belirtilen gerekçe ile intihal yapılmadığı kanısında olduğumu beyan ederim.

Gerekçe:

Benzerlik taraması yukarıda verilen ölçütlerin ışığı altında tarafımda yapılmıştır. İlgili tezin orijinallik raporunun uygun olduğunu beyan ederim.

...../...../2021

(imzası)
Danışmanın Unvanı-Adı-Soyadı
Doç. Dr. Sevcan YILDIZ

İÇİNDEKİLER

ŞEKİL LİSTESİ	iii
TABLOLAR LİSTESİ	iv
KISALTMALAR LİSTESİ	vi
ÖZET	vii
SUMMARY	viii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

SANAL KAYTARMA

1.1. Sanal Kaytarma Kavramı	3
1.2. Türkiye'de Sanal Kaytarma Konusunda Yazılmış Tezlerin Bibliyometrik Analizi: 2016 – 2020	5
1.2.1. Araştırmanın Bulguları	5

İKİNCİ BÖLÜM

NOMOFOBİ

2.1. Nomofobi Kavramı	9
2.2. Türkiye'de Nomofobi Konusunda Yapılmış Tezlerin Bibliyometrik analiz: 2017 – 2020	16
2.2.1. Araştırmanın Bulguları	16

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

NOMOFOBİNİN SANAL KAYTARMA ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: ANTALYA BELEK ÖRNEĞİ

3.1. Yöntem.....	21
3.2. Araştırmanın Sınırlılıkları	21
3.3. Çalışmanın Amacı ve Önemi	21
3.4. Araştırmanın Modeli	22
3.4.1. Ana Hipotezler.....	23
3.4.2. Alt Hipotezler	23
3.5. Evren ve Örneklem	26
3.6. Veri Toplama Araçları	29
3.7. Verilerin Analizi	29
3.8. Bulgular.....	30

3.8.1. Geçerlilik ve Güvenirlilik Analizi Sonuçları.....	31
3.9. Araştırma Ölçeklerine İlişkin Betimsel Bulgular	35
3.10. Nomofobi ve Sanal Kaytarma Arasındaki İlişki.....	35
3.11. Nomofobinin Sanal Kaytarma Üzerindeki Etkisi	37
3.12. Nomofobi Düzeyinin Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Karşılaştırılması	42
3.13. Sanal Kaytarma Düzeyinin Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Karşılaştırılması	51
SONUÇ	65
KAYNAKÇA.....	69
EK 1- ANKET FORM.....	75
Ö Z G E Ç M İ Ş	78

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 3.1 Araştırma Modeli	22
----------------------------------	----

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1.1 Sanal Kaytarma Konusunda Yazılmış Tezlerin Yıllara Göre Sınıflandırılması	5
Tablo 1.2. Sanal Kaytarma Konusunda Yazılmış Tezlerin Üniversitelere Göre Sınıflandırılması	6
Tablo 1.3. Sanal Kaytarma Konusunda Yazılmış Tezlerin Enstitülere Göre Sınıflandırılması	6
Tablo 1.4. Sanal Kaytarma Konusunda Yazılmış Tezlerin Anabilim Dallarına Göre Sınıflandırılması	7
Tablo 1.5. Sanal Kaytarma Konusunda Yazılmış Tezlerin Özgün Dillerine Göre Sınıflandırılması	7
Tablo 1.6. Sanal Kaytarma Konusunda Yazılmış Tezlerin Danışman Unvanlarına Göre Sınıflandırılması	7
Tablo 1.7. Sanal Kaytarma Konusunda Yazılmış Tezlerin Yöntemlerine Göre Sınıflandırılması	8
Tablo 1.8. Sanal Kaytarma Konusunda Yazılmış Tezlerin Türlerine Göre Sınıflandırılması ...	8
Tablo 2.1 Nomofobi Konusunda Yazılmış Tezlerin Yıllara Göre Sınıflandırılması	16
Tablo 2.2 Nomofobi Konusunda Yazılmış Tezlerin Üniversitelere Göre Sınıflandırılması	16
Tablo 2.3 Nomofobi Konusunda Yazılmış Tezlerin Enstitülere Göre Sınıflandırılması	18
Tablo 2.4 Nomofobi Konusunda Yazılmış Tezlerin Anabilim Dallarına Göre Sınıflandırılması	18
Tablo 2.5 Nomofobi Konusunda Yapılmış Olan Tezlerin Özgün Dilleri Bazında Sınıflandırılması	18
Tablo 2.6 Nomofobi Konusunda Yazılmış Tezlerin Danışman Unvanlarına Göre Sınıflandırılması	19
Tablo 2.7. Nomofobi Konusunda Yazılmış Tezlerin Yöntemlerine Göre Sınıflandırılması ...	19
Tablo 2.8 Nomofobi Konusunda Yapılmış Olan Tezlerin Türlerine Göre Sınıflandırılması...	19
Tablo 3.1 Katılımcıların Demografik Özellikleri	28
Tablo 3.2 Nomofobi ve Sanal Kaytarma Ölçeklerinin Çarpıklık ve Basıklık Değerleri Sonuçları	30
Tablo 3.3 Nomofobi Ölçeğine İlişkin Geçerlilik Sonuçları	32
Tablo 3.4 Nomofobi Ölçeğinin Güvenirlilik Sonuçları	33
Tablo 3.5 Sanal Kaytarma Ölçeğine İlişkin Geçerlilik Sonuçları	33
Tablo 3.6 Sanal Kaytarma Ölçeğinin Güvenirlilik Sonuçları	34
Tablo 3.7 Nomofobi ve Sanal Kaytarma Durumuna İlişkin Bulgular	35
Tablo 3.8 Nomofobi ve Sanal Kaytarma Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular	36
Tablo 3.9 Nomofobinin Sanal Kaytarma Üzerindeki Etkisi	37

Tablo 3.10 Nomofobi Alt Boyutlarının Sanal Kaytarmanın Paylaşım Alt Boyutu Üzerindeki Etkisi.....	38
Tablo 3.11 Nomofobi Alt Boyutlarının Sanal Kaytarmanın Alışveriş Alt Boyutu Üzerindeki Etkisi.....	39
Tablo 3.12 Nomofobi Alt Boyutlarının Sanal Kaytarmanın İçerik Erişimi Alt Boyutu Üzerindeki Etkisi	40
Tablo 3.13 Nomofobi Alt Boyutlarının Sanal Kaytarmanın Durum Güncelleme Alt Boyutu Üzerindeki Etkisi	41
Tablo 3.14 Nomofobi Alt Boyutlarının Sanal Kaytarmanın Oyun/Bahis Oynama Alt Boyutu Üzerindeki Etkisi	42
Tablo 3.15 Nomofobi Düzeyinin Katılımcıların Cinsiyetine Göre Karşılaştırılması.....	43
Tablo 3.16 Nomofobi Düzeyinin Katılımcıların Medeni Durumlarına Göre Karşılaştırılması.....	44
Tablo 3.17 Nomofobi Düzeyinin Katılımcıların Yaşlarına Göre Karşılaştırılması	45
Tablo 3.18 Nomofobi Düzeyinin Katılımcıların Eğitim Düzeylerine Göre Karşılaştırılması ..	46
Tablo 3.19 Nomofobi Düzeyinin Katılımcıların Sektördeki İş Deneyim Sürelerine Göre Karşılaştırılması.....	47
Tablo 3.20 Nomofobi Düzeyinin Katılımcıların Mevcut Konaklama İşletmesindeki Çalışma Sürelerine Göre Karşılaştırılması	48
Tablo 3.21 Nomofobi Düzeyinin Katılımcıların Çalıştıkları İşletmede İnternette Kalma (Gezinme) Sürelerine Göre Karşılaştırılması	50
Tablo 3.22 Sanal Kaytarma Düzeyinin Katılımcıların Cinsiyetine Göre Karşılaştırılması	51
Tablo 3.23 Sanal Kaytarma Düzeyinin Katılımcıların Medeni Durumlarına Göre Karşılaştırılması.....	52
Tablo 3.24 Sanal Kaytarma Düzeyinin Katılımcıların Yaşlarına Göre Karşılaştırılması	52
Tablo 3.25 Sanal Kaytarma Düzeyinin Katılımcıların Eğitim Düzeylerine Göre Karşılaştırılması.....	54
Tablo 3.26 Sanal Kaytarma Düzeyinin Katılımcıların Sektördeki İş Deneyim Sürelerine Göre Karşılaştırılması.....	56
Tablo 3.27 Sanal Kaytarma Düzeyinin Katılımcıların Mevcut Konaklama İşletmesindeki Çalışma Sürelerine Göre Karşılaştırılması	58
Tablo 3.28 Sanal Kaytarma Düzeyinin Katılımcıların Çalıştıkları İşletmede İnternette Kalma (Gezinme) Sürelerine Göre Karşılaştırılması	59
Tablo 3.29 Hipotez Testleri Sonuçları.....	61

KISALTMALAR LİSTESİ

Lisansüstü	: Yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlilik
TDK	: Türk Dil Kurumu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
YÖK	: Yükseköğretim Kurulu

ÖZET

Turizm sektörü kapsamı içerisine giren otel işletmeleri zamanla önemli derecede ilerleme ve gelişme göstermektedir. Teknolojik gelişme ve ilerleme ile etkileşimli olan otel işletmeleri sektörü günümüzde her türden müşteriye cevap verecek tesisler haline gelmiştir. Otel işletmeleri bir hizmet işletmesi olup, otel işletmelerinin başarısında insan unsuru büyük ve önemli yer tutmaktadır. İnsan unsurunun önem kazanması işletmelerde istihdam edilen personelin önemini arttırmaktadır.

Gelişen teknoloji ve çeşitlenen insan ihtiyaçları ile insanların teknolojik araçlar kullanma oranları da zamanla artmaktadır. Teknolojik araçların kullanılması ile birlikte olumlu ve olumsuz davranış değişiklikleri oluşmaya başlamış ve bu davranış değişiklikleri iş yerlerine kadar etki etmiştir. Bu durum yeni kavramların oluşmasına yol açmıştır. Araştırma konusunun temelini oluşturan sanal kaytarma ve nomofobi kavramları da bahsi geçen yeni kavramlardandır.

Tüm bunlardan hareketle çalışma üç bölüm olarak kurgulanmıştır. Birinci bölümde Sanal Kaytarma kavramı açıklanmış olup genel olarak daha önce yapılan çalışmalar ile ilgili bilgiler verilmiştir. İkinci bölümde ise nomofobi kavramı açıklanmış olup konuyla ilgili önceden yapılmış çalışmalar incelenmiştir. Üçüncü bölümde ise turizm işletmelerinde çalışan personelin nomofobik davranışlarının, sanal kaytarma davranışları üzerine etkileri incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turizm İşletmeleri, Sanal Kaytarma, Nomofobi.

SUMMARY
THE EFFECT OF NOMOPHOBIA ON CYBERLOAFING: THE CASE OF
ANTALYA BELEK

Hotel businesses within the scope of the tourism industry presenting significant progress and development over time. The hotel business sector, which is interactive with technological development and progress, has become facilities that will respond to all kinds of customers at the present time. Tourism companies are classifying in the service industry, and the human factor has a great impact in the success of hotel businesses. The impact of human factor is bringing out the importance of the personnel employed in tourism industry.

Enhancement of technology and diversification of the human needs, the use of technological devices in humans has also increased. Within the utilization of technological tools, positive and negative behavioral changes have caused to occur and these behavioral changes had an impact on workplaces too. This situation has led to come out of new terms. The concepts of cyberloafing and nomophobia, which are the subject of thesis, are also very important in this circumstances.

In this context, the study is constructed on three parts. In the first chapter, the term of cyberloafing described and apprised about the prior studies. In the second chapter the term of nomophobia described and as in the first chapter, prior studies has been apprised. In the third and last chapter of the study, cyberloafing and nomophobic behaviors of the staff, whose working in tourism facilities, were analyzed in detail.

Keywords: Tourism Facilities, Cyberloafing, Nomophobia.

GİRİŞ

Teknolojinin gelişmesi ve hızla ilerlemesi neticesinde bilgi ve iletişim teknolojileri her alanda kullanılmaya başlanmıştır. İşlerin internet aracılığı ile yapılması kişilerin mesai saatlerinde de kişisel internet kullanmasına zemin hazırlamış ve bu durum zamanla artış göstermiştir. Artan internet kullanımıyla beraber yeni kavramlar ortaya çıkmıştır. Nomofobi ve sanal kaytarma kavramları bu yeni kavramlar arasında yer almaktadır. Nomofobi kişilerin cep telefonu ve kişisel bilgisayar gibi sanal iletişim cihazlarının yanında olmamasından kaynaklanan korku şeklinde tanımlanmaktadır. Sanal kaytarma ise kişilerin çalıştıkları işletmelerde işlerin yapılması için kullanmaları gereken internet ağını kendi kişisel amaçları için kullanmaları şeklinde tanımlanmaktadır.

Tezin ilk bölümünde sanal kaytarma, ikinci bölümünde ise nomofobi kavramı açıklanmış olup ilgili literatür taraması yapılmıştır. Ayrıca bölümlerde her iki kavramla ilgili Türkiye’de yazılıp tamamlanmış olan lisansüstü tezlere Bibliyometrik analiz uygulanmıştır. Bibliyometrik analiz kapsamında, derleyip toplama amaçlı nitel araştırma yapılmıştır. Her iki bölümde ve kavramda da bu yöntemin tercih edilme sebebi; konuyla ilgili Türkiye’de daha önce yapılmış çalışmaların belirlenmesi ve literatürdeki konu açığının belirlenmesidir. Bibliyometrik analiz özelliği taşıyan çalışmalar, belirli zaman dilimlerinde, mevcut durumun saptanması amacıyla araştırma yapılmak suretiyle ilgili konunun varoluş döngüsü ile yönelimlerini açıklayabilmesi nedeniyle önemlilik arz etmektedir. Yapılan analiz sonucunda nomofobi ve sanal kaytarma kavramlarının ayrı ayrı başka değişkenlerle incelenmiş olduğu görülmüş olup kavramların birbiri üzerindeki etkileri incelenmemiştir. Bu nedenle tezin temel amacı nomofobinin sanal kaytarma üzerine etkileri olarak belirlenmiştir. Bu amaçla Antalya Belek turizm merkezinde hizmet veren 5 yıldızlı otellerde görev yapan personele konuyla ilgili anket uygulanmıştır. Tezin alt amaçlarını ise kavramların alt boyutlarının demografik bilgiler arasında bir fark yaratıp yaratmadığı olup olmadığı oluşturmaktadır.

Temel amaç ve alt amaçları test etmek üzere anket tekniği kullanılmış olup toplam 300 çalışandan dönüş sağlanmıştır. Toplanan verilerden elde edilen analiz sonuçlarına göre araştırmaya katılan bireylerin nomofobi ve sanal kaytarma düzeylerinin orta seviyede bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Alt boyutlar açısından incelendiğinde; katılımcıların iletişim kuramadıkları ve bilgiye erişemedikleri zamanlarda huzursuzluk yaşadıkları görülmektedir. Sanal Kaytarma açısından bakıldığında ise katılımcıların içerik erişimleri konusunda kaytardıkları söylenmektedir. Diğer alt boyutlarda ise nadiren nomofobi ve sanal kaytarma olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada katılımcıların sanal kaytarma düzeylerinin demografik bilgilerine göre anlamlı bir farklılık yaratıp yaratmadığı incelendiğinde; cinsiyet açısından sanal kaytarma seviyeleri arasında anlamlı bir farklılık izlenmektedir. Buna göre erkeklerin kadınlardan daha fazla sanal ortamda kaydardıkları söylenmektedir. İnternet ortamında paylaşım ve içerik erişimi konularında da cinsiyet bağlamında farklılık olduğu ve erkeklerin kadınlardan daha fazla paylaşım ve alışveriş yaptıkları görölmektedir.

Araştırmada katılımcıların nomofobi düzeylerinin demografik bilgilerine göre anlamlı bir farklılık yaratıp yaratmadığı test edilmiştir. Genel olarak nomofobi düzeyinin ve alt boyutları olan iletişim kuramama, rahatlıktan feragat etme ile bilgiye erişememe boyutlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Çevrimiçi bağlantıyı kaybetme konusunda kadın ve erkeklerin yaşamış oldukları huzursuzluk incelendiğinde aralarında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varılmıştır. Dolayısıyla, erkeklerin kadınlardan daha fazla çevrimiçi bağlantıyı kaybettiklerinde huzursuzluk yaşadıkları söylenmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

SANAL KAYTARMA

1.1. Sanal Kaytarma Kavramı

Siber kaytarma ya da siber aylaklık şeklinde de tanımlanan sanal kaytarma kavramı, örgütler tarafından personele sağlanan internet ağının personelin bireysel amaçları kapsamında kullanılması anlamını taşımaktadır (Afacan Fındıklı, 2016: 37). Sanal kaytarma kavramı Türkçe literatüre Özkalp, Aydın ve Tekeli (2012)'nin yazdığı makale ile girmiştir. Makalede çalışan personelin sanal kaytarma davranışının işletme için oluşturduğu olumsuzluklara yer vermişlerdir. Buna rağmen kavram henüz <https://sozluk.gov.tr/> linkinde Türk Dil Kurumuna ait Güncel Türkçe Sözlükte yer almamaktadır (Yıldız ve Yıldız, 2015: 2). Sanal kaytarma kavramı uluslararası literatürde ise junk computing, internet abuse, cyberloafing veya cyberslacking vb şeklinde geçmektedir. Bu kavramların Türkçe literatürdeki karşılıkları ise siber kaytarma, siber aylaklık veya sanal kaytarma şeklindedir (Bilgin Demir vd, 2017: 292). Sanal kaytarma kavramı konusunda yapılan çalışmalarda çalışan ve örgüt için olumsuz görüşler bulunmaktadır. Çalışana yaptığı işi yetiştirememe, zamanını boşa harcama, motivasyonun düşmesi gibi olumsuzluklar, örgüte ise maddi-manevi kayıplar, hukuki yaptırımlar, internet ağının yoğunlaşması gibi olumsuzluklar yansıtmaktadır. İnternetin de alkol, madde ve kumar bağımlılığı gibi yeni bir çeşit bağımlılık şekline dönüştüğü düşünülmesi ile problemlili bir davranış olarak kabul edilmektedir. Ancak konuya sadece olumsuz bakmak da doğru olmayacaktır. Sanal kaytarma çalışanları olumsuz etkileyebileceği gibi onların gelişimini olumlu yönde de etkileyebilir (Ünal, 2015: 96). Sanal kaytarma davranışını önemli ve önemsiz olmak üzere iki başlık altında değerlendirmek mümkündür.

Önemli Sanal Kaytarma Davranışı: Bağımlılık yaratan şans oyunları, yetişkinlere özel siteleri ziyaret etme. Bu tarz davranışları yapanlar ise yaptıklarının olumsuzluklarını ve karşı karşıya gelecekleri yasal yükümlülüklerin de farkındadırlar.

Önemsiz Sanal Kaytarma Davranışı: İnternet aracılığıyla çeşitli haber içerikli sayfaları ziyaret etme ve kişisel elektronik posta alma. Bu tarz davranışlarda bulunan personel bu davranışın örgütü olumsuz etkilemediğini belirtmektedirler. Bir başka sınıflandırmaya göre ise *üretken olmayan/üretkenlik karşıtı* (kişisel telefondan banka uygulamalarına girmek vb.) ve *zarar verici/yıkıcı sanal kaytarma* (hukuka aykırı uygulamalara giriş yapmak) şeklinde ikiye ayırmıştır. Eğlenme amaçlı (internette hedefsiz dolaşmak vb.), yıpratıcı (video izleme vb.), özgeleşim (örgüt yararına bilgi edinme vb.) ve tanımlanamayan sanal kaytarma şeklinde de

sınıflandırmak mümkündür (Örücü ve Aksoy, 2017: 267). Sanal kaytarma, kişisel gelişim, yenilenme, sapkın ve bağımlılık boyutları olmak üzere dörde ayrılmaktadır.

Kişisel Gelişim (Development): Sanal kaytarma davranışları potansiyel bir öğrenme kaynağıdır. İşgören ve işveren açısından bakıldığında olumlu gelişmeler gösteren bir davranış olarak tanımlanmaktadır.

Yenilenme (Recovery): Sanal kaytarma davranışlarının işgörenin sağlık ve motivasyon durumuna sağladığı faydalara değinmektedir. Yenilenme davranışı, işgörenin örgütteki huzurunu arttırmakta ve rahatsızlık durumunu ise azaltmaktadır. Dolayısıyla işgören ve işveren bu davranıştan olumlu yönde etkilenmektedir.

Sapkınlık (Deviant): Örgüt içerisinde üretkenliğin azalmasına sebep olan ve örgütte olumsuz sonuçlar yaratan davranışlardan oluşmaktadır ki bu tür davranışlar örgütlerde onaylanmayan ve reddedilen davranış şekilleridir.

Bağımlılık (Addiction): Alışkanlıklara dönüşmüş davranışlar olmaları nedeniyle problem yaratan davranışlar olarak değerlendirilmektedirler. Bağımlılıkların temel sebebi tatminsizlik veya sıkıntılara tepki olarak ortaya çıkmaktadır (Özkalp ve Yıldız, 2018: 61). Sanal Kaytarma kavramının neden ve sonuçlarını belirlemek amacıyla yapılan çalışmalar incelendiğinde Sanal Kaytarma kavramının çeşitli şekillerde sınıflandırılmış olduğu fakat henüz literatürde kesinlik kazanmış bir sınıflandırma bulunmadığı görülmüştür. Ancak konuyla ilgili daha çok çalışmanın yapılması ile bu durum netleşebilecektir (Karataş ve Avcı, 2017: 2327). Konu bütünsel açıdan incelendiğinde sanal kaytarma kavramı ile ilgili çeşitli değişkenler dikkate alınarak yapılan sınıflandırmayı özetlemek gerekirse;

1. **Birey ve işletmeler açısından zarar durumuna göre:** Zararlı ve zararsız,
2. **Etki ve neticesine göre:** Birincil (Önemli ve Ciddi) ve İkincil (Önemsiz),
3. **Ahlaki durumuna göre:** Ahlaki ve ahlak dışı,
4. **Hukuki sorumluluğa sebebiyet vermesine göre:** Hukuki ve hukuki olmayan,
5. **Geçirilen zamana göre:** Az ve çok,
6. **İdari Stratejiye göre:** Desteklenmeyi gerektiren ve tolerans gösterilebilir sanal kaytarma (Seçkin ve Kerse, 2017: 92).

Teknolojinin hızla gelişmesi sanal kaytarma oranını da arttırmaktadır. Katılımcıların çalışmalar kapsamında sanal kaytarma davranışını sergilediklerini belirttikleri görülmüştür. Böylece kişilerin “sanal kaytaran” oldukları belirlenmiştir (Alan, 2019: 116).

ABD’de yapılan bir araştırmaya göre sanal kaytarma davranışı işletme verimliliğini %30-40 oranında azaltmaktadır. Bu oran örgüte ekonomik olarak yaklaşık 750 milyon dolarlık yıllık kayıp olarak yansımaktadır. Bu durum sanal kaytarma davranışının kontrol altına almak

için önlemler geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu önlemler, bilgisayar ekranlarının herkes tarafından görünür olarak yerleştirilmesiyle veya çalışanlara sanal kaytarma davranışı konusunda eğitim verilebileceği gibi, internetin kullanımı için yönergelerin yazılması, denetimlerin sıklaştırılması ya da cezaların arttırılması şeklinde katı önlemlerin alınması ile olabilmektedir (Derin, 2018: 69).

Türkiye’de 4857 sayılı İş Kanunu özel sektörde çalışan kişiler, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu da kamuda çalışan kişilerin davranış değişikliklerinin oluşturulmasında büyük önem taşımaktadır. Fakat “Sanal Kaytarma” kavramı hukuk literatürü içinde bulunmamakla beraber sanal kaytarma kavramı ‘hukuk literatüründe’, dava dosyalarında bulunmaktadır (Karataş ve Avcı, 2017: 2325). İş Kanunu’na göre sanal kaytarma davranışı işyerindeki üretim ve verimlilik miktarında işyerini zarara uğratacağı varsayılarak iş sözleşmesinin geçerli ya da haklı sebeplerle iptal edilmesine sebep olmaktadır (İş Yıldız ve Yıldız, 2015: 11).

1.2. Türkiye’de Sanal Kaytarma Konusunda Yazılmış Tezlerin Bibliyometrik Analizi: 2016 – 2020

1.2.1. Araştırmanın Bulguları

Tablo 1.1 Sanal Kaytarma Konusunda Yazılmış Tezlerin Yıllara Göre Sınıflandırılması

Yıllar	Adet
2016	5
2017	7
2018	8
2019	23
2020	11
Toplam	54

Tablo 1.1 ’e göre Sanal Kaytarma konusunda en fazla tezin 2019 yılında yapıldığı görülmektedir. Sanal Kaytarma kavramı Türkiye literatürüne 2016 yılında dahil olmuştur. YÖK Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi’nden elde edilen bilgiler dahilinde ilk doktora tezinin 2016 yılında yazıldığı görülmektedir.

Tablo 1.2. Sanal Kaytarma Konusunda Yazılmış Tezlerin Üniversitelere Göre Sınıflandırılması

Üniversite	Adet	Üniversite	Adet
Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji	1	İstanbul Aydın	1
Afyon Kocatepe	3	İstanbul – Cerrahpaşa	2
Akdeniz	1	İstanbul Sabahattin Zaim	1
Aksaray	2	Kafkas	2
Anadolu	1	Kahramanmaraş	1
Atatürk	3	Karadeniz Teknik	1
Aydın Adnan Menderes	2	Kastamonu	1
Bahçeşehir	4	Manisa Celal Bayar	1
Balıkesir	1	Munzur	1
Bandırma Onyediy Eylül	3	Nevşehir Hacı Bektaş Veli	3
Beykent	1	ODTÜ	1
Bilecik Şeyh Edebali	1	Ondokuz Mayıs	1
Cumhuriyet	1	Osmaniye Korkut Ata	1
Çağ	1	Pamukkale	1
Dokuz Eylül	1	Süleyman Demirel	2
Düzce	1	Trakya	2
Erciyes	1	Yalova	1
Eskişehir Osmangazi	2		
Hacettepe	1		
Toplam			54

Tablo 1.2 incelendiğinde Sanal Kaytarma konusunda yazılmış tezlerin üniversitelere göre dağılımlarına yer verildiği görülmektedir. Tabloya göre en çok tez Bahçeşehir Üniversitesi (4 adet)'nde yapılmıştır. Sıralamayı Afyon, Atatürk, Bandırma Onyediy Eylül ve Nevşehir Hacı Bektaş Veli (3 adet) izlemektedir.

Tablo 1.3. Sanal Kaytarma Konusunda Yazılmış Tezlerin Enstitülere Göre Sınıflandırılması

Enstitüler	Adet
Sosyal Bilimler	49
Eğitim Bilimleri	1
Sağlık Bilimleri	2
Lisansüstü Eğitim	2
Toplam	54

Tablo 1.3'e göre en çok tezin Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde (49 adet) yazıldığı görülmüştür. Ardından Sağlık Bilimleri (2 adet) ve Lisansüstü Eğitim Bilimleri (2 adet) takip etmektedir. Eğitim Bilimleri Enstitüsünde 1 adet tez yapılmıştır.

Tablo 1.4. Sanal Kaytarma Konusunda Yazılmış Tezlerin Anabilim Dallarına Göre Sınıflandırılması

Anabilim Dalı	Adet	Anabilim Dalı	Adet
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	3	Psikoloji	1
Eğitim Bilimleri	3	Sağlık Yönetimi	4
Eğitim Yönetimi ve Denetimi	1	Spor Yöneticiliği	1
Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Eko.	1	Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik	2
İletişim Tasarımı ve Yönetimi	1	Turizm İşletmeciliği	5
İşletme	27	Yiyecek ve İçecek İşletmeciliği	1
İşletme Yönetimi	1	Yönetim Bilişim Sistemleri	2
Kamu Yönetimi	1		
Toplam			54

Tablo 1.4'e göre Sanal Kaytarma ile ilgili yazılmış tezlerin anabilim dallarına göre dağılımı incelenmiştir. Tablo 4 verilerine göre en çok tezin İşletme Anabilim Dalında (27 Adet) yapıldığı dikkat çekmektedir

Tablo 1.5. Sanal Kaytarma Konusunda Yazılmış Tezlerin Özgün Dillerine Göre Sınıflandırılması

Dil	Adet
Türkçe	52
İngilizce	2
Toplam	54

Tablo 1.5'in verilerine göre çalışma kapsamına alınan tezlerin büyük çoğunluğu Türkçe (52 adet), diğer tezler ise İngilizce (2 adet) dilinde yazılmıştır.

Tablo 1.6. Sanal Kaytarma Konusunda Yazılmış Tezlerin Danışman Unvanlarına Göre Sınıflandırılması

Danışman Unvanı	Adet
Prof. Dr.	14
Doç. Dr.	21
Dr. Öğr. Üyesi	19
Toplam	54

Tablo 1.6'ya göre Sanal Kaytarma konusunda yazılmış tezler danışman unvanlarına göre incelendiğinde en çok tezin danışmanlığının doçent doktor (21 Adet) unvanına sahip öğretim üyeleri tarafından yapıldığı görülürken ardından Dr. Öğr. Üyesi (19 Adet) ve profesör (14 adet) unvanına sahip öğretim üyelerinin izlediği görülmektedir.

Tablo 1.7. Sanal Kaytarma Konusunda Yazılmış Tezlerin Yöntemlerine Göre Sınıflandırılması

Yöntem	Adet
Nitel	-
Nicel	54
Toplam	54

Sanal Kaytarma kavramı ile ilgili yazılmış tezlerin yöntemsel açıdan dağılım bulguları Tablo 1.7’de incelenmiş olup araştırma kapsamına giren tezlerin tamamında nicel araştırma yöntemi (54 Adet) kullanılmıştır.

Tablo 1.8. Sanal Kaytarma Konusunda Yazılmış Tezlerin Türlerine Göre Sınıflandırılması

Türü	Adet
Yüksek Lisans	49
Doktora	5
Toplam	54

Tablo 1.8’deki veriler incelendiğinde, Sanal Kaytarma konusu ile ilgili yazılan tezlerin çoğunun yüksek lisans (49 adet) düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. 5 adet de doktora düzeyinde tez yapılmıştır.

Sonuç olarak; sanal Kaytarma konusunda en fazla tezin 2019 yılında yapıldığı görülmektedir. Sanal Kaytarma kavramı Türkiye literatürüne 2016 yılında dahil olmuştur. Elde edilen veriler ışığında yazılan ilk tezin doktora tezi olduğu ve 2016 yılında yazıldığı görülmüştür. Konuyla ilgili en çok tez Bahçeşehir Üniversitesi (4 adet)’nde yapılmıştır. En çok tez Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde (49 adet) yazılmış olup en çok tez İşletme Anabilim Dalında (27 Adet) yapıldığı dikkat çekmektedir. Tezlerin büyük bölümü Türkçe dilinde yazılmıştır. En çok tezin danışmanlığının doçent doktor (21 Adet) unvanına sahip öğretim üyeleri tarafından yapıldığı görülmektedir. Sanal Kaytarma konusu ile ilgili yazılan tezlerin çoğunun yüksek lisans (49 adet) olduğu görülmektedir.

Elde edilen verilere göre konu henüz çok yenidir ve literatürde eksiklikler bulunmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

NOMOFOBİ

2.1. Nomofobi Kavramı

Türkiye’ de kullanımına 1994 yılında yeni yeni başlanan cep telefonları, iletişim imkanlarını önemli ölçüde arttırmış bu nedenle kullanıcı sayısı da kısa sürede ciddi artışlar göstermiştir. Teknolojinin gelişmesi ve sektörün büyümesi cep telefonlarının kullanım alanlarının genişlemesine sebep olmuştur. Son zamanlarda işlevleri bakımından bilgisayar ile telefon karışımı bir cihaz olarak tanımlamanın mümkün olduğu cep telefonlarının, Türkiye’deki kullanıcı sayısının 77 milyonu aştığı bilinmektedir. Türkiye’de yaşayan her 100 kişiden 96’sının cep telefonu abonesi olduğu bilinmekte aynı zamanda bu sayılar Türkiye’nin cep telefonu aboneliği bakımından 21. Sırada olduğunu göstermektedir (Güler ve Veysikarani, 2019: 76).

İnternet ve cep telefonlarının teknolojik açıdan gelişmesi cep telefonlarından internet erişimini mümkün hale getirmekle birlikte akıllı telefon tanımını da literatüre girmesine sebep olmuştur. Gün geçtikçe akıllı telefonların birçok alanda kolaylık sağlayan cihazlar niteliğine ulaşması ise kullanıcı sayısının hızlı artmasına neden olan faktörler arasındadır (Ercan ve Tekin, 2019: 25) Akıllı telefonlar ve gelişmiş teknoloji birçok kolaylığı beraberinde getirse dahi birtakım olumsuzlukların meydana gelmesine de yol açmaktadır. TÜİK’ in 2018 verilerine göre 1000 haneden 969’un da cep telefonu bulunmakta aynı zamanda o hanelerde yaşayan bireylerin %72,9’u internet kullanmaktadır. Bir önceki yılda bu oran %66,8 olarak bilinmektedir. 2018 yılı internet kullanımındaki artış, akıllı telefonlar üzerinden internet ulaşımının kolaylaşmasıyla açıklanabilmektedir (Kocabaş ve Korucu, 2018: 255). Dünya Bankası’na göre yeryüzündeki insanların %45,8’i internet kullanmaktadır. Ayrıca Avrupa nüfusunun %80’i internet erişimini akıllı telefonları üzerinden gerçekleştirmektedir (Apak ve Yaman, 2019: 610).

“We are social” adıyla çeşitli araştırmalar yapan internet sitesinin 2019 verilerine göre kişi başı günlük ortalama internet kullanım süresi 6 saat 42 dakikadır. Günlük sayıları 4,4 milyar kişiyi bulan internet kullanıcıları en çok Google vb. arama motorlarını ziyaret etmektedir. Aynı araştırmada bir günde en çok ziyaret edilen ikinci web sayfası olarak Youtube’a yer verilmekte olup üçüncü sırada ise facebook tarzında sitelere girdikleri görülmektedir. İnternet kullanan kişiler, günlük ortalama açısından bakıldığında 2 saat 16 dakika internette vakit harcamaktadırlar. İnternette geçirilen vakit kültürel açıdan da değişiklik göstermektedir. Örneğin Türkiye internette çok vakit harcayan ülkeler içinde bulunmaktadır

(<https://wearesocial.com/blog/2019/01/digital-2019-global-internet-use-accelerates>, Erişim Tarihi: 05.03.2021).

Dünya ve Türkiye verileri incelendiğinde telefon, tablet ve internet kullanım oranının çok küçük yaşlara kadar dayandığını, teknoloji kullanımı ile birlikte kişilerin hayata karşı motivasyonlarının arttığını, kişilerin güdülenmesini sağlayan uyarıcılardan biri olduğu söylenebilmektedir. Teknolojinin ve teknoloji ile kullanılan araçların yaşamın içinde çok fazla varoluşuna dikkat edildiğinde bireylerin hiç düşünmeden otomatik olarak bu teknolojileri öğrendikleri ve kullandıklarını düşündürmektedir. Klasik koşullanma yoluyla başlayan sanal beğenilerin (like) ile pekiştireç olarak kullanıldığı ve sosyal öğrenme ile yayılım sağlayan teknoloji tüm dünyadaki insanlarda bağımlılık ve alışkanlık oluşturmaktadır (Sarıbay ve Durgun, 2020: 281).

Son yıllarda gündeme gelen bu kavram kişilerin gündelik alışkanlıklarını değiştirmekle kalmayıp, psikolojik ve sosyolojik davranış örüntülerini de değiştirmiştir. Öyle ki insanlar sanal gerçekliğin içinde yaşamaya alışmış ve diğer insanlarla ilişki içinde olmak yerine kişisel telefon ve tabletlerle yaşamaya başlamışlardır. Daha önceki yıllarda sokaklarda oynayan çocuklar günümüzde telefon ve bilgisayar başında vakit öldürmektedirler. Web 2.0 teknolojilerinin gelişimi ile ise dünyanın diğer yakasındaki arkadaşlarıyla oynamaktalar. Mobil cihazlar artık vazgeçilemez bir nitelik kazanmış ve zaruri ihtiyaçlar listesine eklenmiştir (Yaman ve Kavuncu, 2019: 559). Akıllı telefonların kullanım oranının artması bir taraftan yaşamı kolaylaştırırken, diğer yandan bağımlı ve huzursuz olma davranışları gibi olumsuzlukların ortaya çıkmasına yol açmıştır. (Gezgin ve Şahin, 2017: 4). Yapılan araştırmalara göre çok fazla akıllı telefon kullanımı parmak yapısını bozduğu gibi, dikkat dağınıklığı uyku bozukluğu, korku, endişe, yorgunluk stres, yabancılaşma ve depresyon gibi olumsuzlukları da ortaya çıkartmaktadır (Aşık, 2018: 29).

Sosyoloji alanında işlevsel kuramcılardan Merton (1968), bir yapının toplumsal sistemin işleyişine fayda sağladığı oranda işlevsel olduğu kanısındadır. Bu durumu, temel işlevi yaşamı daha kolay hale getirmek olan akıllı cihazların aynı zamanda teknolojik hastalıkların da kaynağı halini almasıyla olumsuz özellik kazanması olarak değerlendirmek mümkündür (Yılmaz vd., 2018: 393). İletişim aracı olmayı aşır iletişiminde kalma aracına dönüşmüş olan akıllı telefonlarla ilişkiler kontrol altına alınmadıkça beraberinde birçok sıkıntı getirmektedir. Teknolojinin bu kadar hızlı yayılması, yanlış kullanımlar için değişik isimlerin kullanıldığı görülmektedir (Turan ve Becit İşçitürk, 2018: 1933). İnternete bağımlılık, sosyal medya - bilgisayar oyunlarına bağımlılık gibi sorunlu internet kullanımı ile internetten yoksun kalma fobisi (netlessphobia), nomofobi (nomophobia) ve anlık gelişmelerden yoksun olma korku veya

kaugısı (GGKK) (fear of missing out (FOMO) vb kavramlar ortaya çıkmaya başlamıştır (Kaplan Akıllı ve Gezgin, 2016: 52).

Nomofobi kavramı “cep telefonu, kişisel bilgisayar veya başka bir sanal iletişim aracının yokluğunda ortaya çıkan rahatsız olma durumu veya endişelenmek” olarak da tanımlanabilen özel bir fobi çeşididir (Yıldız vd., 2020: 324). Modern çağ ile birlikte yeni doğan fobi olarak tanımlanan nomofobi kavramı, kökü İngilizceye dayanan nomophobia (NO MOBILE PHOBIA) kelimesinden türetilmiştir. Nomophobia klinik psikolojide kişinin kişisel telefon ya da diğer bir iletişim aracına ulaşamadığında ya da kişisel telefonu ile iletişim sağlayamadığında deneyimlediği irrasyonel korku şeklinde tanımlanmaktadır (Adnan ve Gezgin, 2016: 145). Bireyler akıllı telefonlarından ayrı oldukları zamanlarda strese kapılıp panikler. Bu durum etraflarında gelişen olayları algılayamama, sürekli telefonlarını kontrol etme isteği duymalarını sağlamaktadır (Polat, 2017: 168). Kişisel telefon vb. araçlarına devamlı bakma ihtiyacı duyan kişilerde bir müddet sonra stres ve kaygı oluşmakta ve daha çok gençler bu kaygı durumunu çözmek amacıyla daha yoğun bir şekilde sosyal medyada vakit harcama eğilimine kapılmaktadır (Gezgin vd., 2019: 758). Kişiler gerçek hayatlarında elde edemedikleri, özgürce ifade edemedikleri şeyleri sanal ortamlarda arama, gözlemleme, eğlence ve zaman harcama olanağı bulabilme olanaklarının olması da bu eğilimi ve beraberinde de birtakım sorunları getirmektedir (Sarıbay ve Durgun, 2020: 281). Akıllı telefonların kullanım süreleri arttıkça beyne mutluluk hissi gönderme oranları da artacaktır. Bilim insanları bu durumu akıllı telefonlar ve dopamin salgılayan mutluluk hormonuyla pekiştirmişlerdir. Böylece kişinin telefonuna bildirim geldikçe mutluluk hormonu salgılanıyorsa bu kişinin bağımlılık evresine geçtiğini göstermektedir (Polat, 2017: 168).

Kısaca akıllı cihaz bağımlılığı şeklinde tanımlamanın mümkün olduğu nomofobi kavramı, çağdaş, dijital ve sanal toplumun bir bozukluğu şeklinde kabul edilmekte ve “kişisel telefon ya da bilgisayar ile temasın kopmasından kaynaklanan rahatsız olma durumu, endişelenme, gerginlik ya da üzüntü” anlamlarını da taşımaktadır. Başka bir deyişle nomofobi

kavramı teknolojik araçlara dokunamamanın patolojik korku durumudur denilebilir (Okuyan vd., 2019: 373).

Nomofobi kavramı dört alt boyutta açıklanmaktadır:

1. *İletişim Kuramama*: Anlık iletişim kuramama, anlık etkileşimin kaybedilmesi durumunda yaşanan duygu ve iletişimi tekrar kurabilmek için gereken servislere ulaşamamak anlamını taşımaktadır.
2. *Online Bağlantının Kesilmesi*: Bireyin akıllı telefonlar vasıtasıyla yaptığı internet bağlantısını kaybetmesi ve online durumundan ayrı kalma duygularıyla ilintilidir.
3. *Bilgiye Ulaşamama*: Bireylerin kişisel telefonları ile bilgiye ulaşımının kaybedilmesi, bilgi edinememesi ve bilgi arayamaması durumudur.
4. *Rahatlıktan Vazgeçme*: Kişisel telefonlardan feragat etme duygusuyla ilgili olup kişilerin akıllı telefonlarının sağladığı rahatlığı kullanabilme isteklerini yansıtmaktadır (Büyükçolpan, 2019: 14-15).

Nomofobi kavramı bağımlılık sorunlarına benzemekle beraber korkular (fobi) içinde bulunmaktadır. Nomofobi, gereksiz korku ve bu korkulardan kaynaklı oluşan olumsuz fiziksel ve zihinsel deneyimlerle ilgilidir (Burucuoğlu, 2017: 483). Akıllı telefon vb. araç bağımlılarının rahatsızlık duyduğu psikolojik sorunların, kaygı bozukluğu durumu ya da manik depresif davranışlar ve psikososyal bozukluklar gibi semptomlara sahip olduğu bilinmektedir. Nomofobide kişi, kişisel telefonunu yanında taşımayı unuttuğunda, telefonunun bataryası tükendiğinde veya telefonunun sinyal alamadığı durumlarda huzursuz olmaya başlamaktadır. Bu huzursuzluk, kişinin hayatında gündelik işlerinde yoğunlaşmasını engellemektedir (Adnan ve Gezgin, 2016: 145). Akıllı telefonlarla geçirilen vaktin diğer insanlarla geçirilecek kaliteli iletişime engel olduğu ve dolayısıyla aile, arkadaş ve akrabalarla sosyalleşme imkanlarından da yoksun bıraktığı düşünülmektedir. Bu açıdan olumsuz etkilenmemeleri için Amerikan Pediatri Akademisi çocuk ve ergenlerin akıllı telefon vb. araçlarla geçirdikleri zaman miktarının kısıtlanmasını tavsiye etmektedir. Ayrıca bireylerin sanal ortamda diğer kişilerle daha rahat iletişim kurmaları nedeniyle yanlış insanlarla iletişim kurup, hukuka aykırı ve hoş olmayan ortamlara girme, özel hayata müdahale gibi çeşitli problemlere neden olduğu da görülmektedir (Güllüce vd., 2019: 655).

Nomofobi kavramının ilk kullanımı İngiltere Posta İdaresi tarafından 2008 yılında yaptırılan araştırma ile ortaya çıkmıştır. Araştırma kapsamındaki kişilerin %53'ü kişisel telefonlarını kaybetmeleri durumunda, şarjlarının tükenmesi halinde ya da kapsama alanı dışına çıktıklarını fark ettiklerinde kendilerinde huzursuzluk duydukları, erkek katılımcıların %58'i ile kadın katılımcıların %48'inin aynı kaygıyı duydukları ve araştırmaya katılan kişilerin

%9'unun; kişisel telefonları açık olmadığı zamanlarda, kendilerini stresli olarak tanımladıkları görülmüştür. 2012 yılında İngiltere'de yapılan diğer bir araştırma sonucuna göre ise kişisel telefonlarından yoksun olma endişesi taşıyanların oranı %53 iken %66'ya çıkmıştır. 2008 yılında yapılmış olan araştırma verilerinin tersine, kadın katılımcıların %70'inin erkek katılımcıların ise %61'inin kişisel telefonlarına erişemediklerinde strese girdikleri ve 18-24 yaş grubunun %77 ile en yüksek nomofobi oranında olduğu görülmüştür (Erdem vd., 2016: 924). 2012 yılında Fransa'da faaliyet gösteren Mingle Şirketi tarafından 1500 kişisel telefon kullanıcısı kapsamında yapılan bir araştırmaya göre; örneklem ortalamasının %22'sinin kendilerine ait telefon vb. araçları olmadığında bir günü bile geçirmeyeceklerini açıkladıkları, 15-19 yaş aralığında ise %34 olduğunu, katılımcıların %29'u kişisel iletişim araçlarından bir günü geçen sürede feragat edebileceklerini "fakat bu durumun dayanılmaz bir zaman" olabileceğini, %49'u ise bu durumun bir sıkıntı yaratmayacağını belirtmişlerdir. Yapılan araştırma sonuçlarına göre dünya ölçeğinde nomofobinin çağın önemli psikolojik problemlerinden biri olarak çoğalarak ilerlediğini göstermektedir (Türen vd., 2017: 4).

Nomofobinin belirtilerini şu şekilde sıralamak mümkündür:

1. Kişisel telefonların düzenli kullanımı, kişisel telefon vb. araçlarla çok vakit geçirilmesi, sahip olunan cihaz sayısının çokluğu, bireylerin sahip oldukları cihazların şarj aletlerini hep beraberlerinde bulundurması,
2. Kişisel telefonların kaybolması, nerde olduğunun bulunmaması, bulunduğu yerin uzak olması, çekmeyen alanlarda bulunulması, kontör tükenmesi, faturasının ödenmemesi halinde hattının kapatılması, şarj seviyesinin azalması veya tükenmesi düşüncesinin bireyin kaygı düzeyini arttırması, taşınabilir araçların kullanım yasağının olduğu yerlere gitmeme,
3. Kişisel telefonların devamlı kontrol edilmesi (mesaj veya arama gelip gelmediği açısından),
4. Kişisel telefonların gün boyunca asla kapatılamaması ve hatta uykuya dahi kişisel telefonlar ile gidilmesi,
5. Kaygı ve endişe yaratması nedeniyle karşılıklı iletişim kurmanın sınırlandırılarak akıllı cihazlar kullanılarak iletişim sağlanması,
6. Kişisel telefon kullanımından dolayı harcanan para miktarının artması (Bragazzi ve Puente, 2014: 158).

Nomofobik kişilerin karakteristik özellikleri; devamlı ileti ya da arama gelip gelmediğini denetlemek, kapsama alanının dışında ya da telefon kullanımının sınırlı olduğu yerlerde kaygı ve stres yaşamak, telefonu hiç kapatmama, yatmaya bile akıllı telefonu ile gitme

gibi davranışlar sıralanmaktadır. Tanım olarak nomofobi kavramına benzeyen akıllı telefon bağımlılığı, kişilerde bazı bedensel ve psikolojik sorunlar yaratmaktadır. Bu tür bağımlılıklarda genel olarak; bel ve boyun ağrısı, çeşitli kazalarla karşılaşma olasılığında artma, yalnızlık, depresyon, fiziksel- sosyal aktivitelerde düşüş, öz saygı eksikliği vb. olumsuzlukların yaşandığı bildirilmektedir. Genellikle akıllı telefon bağımlılığının A Tipi kişilik özelliklerine sahip bireylerde ve depresyon oranı yüksek bireylerde daha çok rastlanıldığı görülmektedir (Erdem vd., 2016: 924). Klinik psikolojide “nomofobi” kavramı, “kişinin kişisel telefon vb araçlara ulaşamadığı durumlarda yaşanan istem ve mantık dışı korku” şeklinde tanımlanmaktadır. Kişisel telefonlarla beraber gelen kolaylıkların alışkanlık yaratması, bu imkânları kaybetmek korkusunu da tetiklemektedir. Bu durum bireyin akıllı cihaz bağımlısı olması durumunda ve cihazın yokluğunda deneyimlediği olumsuz davranışlardan farklı olarak cihaz varken de hissettiği ulaşamayacağı hissine kapılma endişesi olarak da tanımlanabilmektedir (Yıldırım ve Kişioğlu, 2018: 476).

Son yıllarda gündeme gelmesine rağmen nomofobi kavramı günümüzde kişilerin gündelik hayatını olumsuz etkileyen önemli bir etken durumundadır. Nomofobi bireylerin eğitim hayatlarında, fiziki ve psikolojik sağlıklarında olumsuz etkiler yaratabilmektedir (Sırakaya, 2018: 715). Fadzil, Abdullah ve Salleh tarafından 2016 yılında yapılan araştırma sonuçlarına göre nomofobi kavramını, anne ve babaların sebep olduğu ve çocuklarının da maruz kaldıkları bir korku çeşidi şeklinde tanımlamıştır. Araştırma sonuçlarında; ebeveynlerin %18’i çocuklarını 1-3 yaşları arasında, %61’i 4-6 yaşlarında, %21’i ise 6 yaşından sonra cep telefonuna teslim etmektedir. Araştırma sonuçlarına göre çocukların ve genç katılımcıların %23’ünün nomofobik, %64’ünün risk grubunda, %13’ünün ise normal düzeyde olduğu görülmüştür ki nomofobinin ciddiyet düzeyi de sonuçlardan anlaşılmaktadır (Yıldırım, 2019: 11).

Aileler, bireylerin kişiliklerinin oluşumunda, bireylerin sağlıklı olup olmamalarında büyük bir rol üstlenmektedir. Kişiler aile ortamlarında sosyalleşmektedirler. Aynı zamanda kişilerarası ilişkiler de ailede biçimlenmektedir. Bireylerin gelecek yaşlarındaki iletişim tarzları da çocukluğundaki aile iletişimine bağlanmaktadır. Günümüzde kurulan iletişim şeklinin sanal ortama geçmesi bile bunun temel sebebinin aile ilişkilerinden kaynaklandığını akla getirmektedir (Akkuş, 2019: 49). Akıllı telefonların bağımlılık yaratma potansiyeline sahip olması nedeniyle kişilerin meslek ve aile yaşantılarına çok fazla zararı olduğu belirtilmiştir. Akıllı telefon kullanıcıları kendilerini mutlu hissetmek adına kişisel telefonları ile geçirdikleri süreyi zamanla çoğaltma ihtiyacı duymaktadırlar ve akıllı telefonlar kişilerde her zaman baskıcı kontrol alışkanlıklarına yol açmaktadır. Yapılan araştırmalara göre dünya ölçeğinde nomofobi

içinde bulunduğumuz çağın önemli psikolojik sorunu olarak çoğalarak yayıldığını göstermektedir. Arkadaşlar, aile bireyleri ya da akrabalar ile bir araya gelindiğinde bireyler konuşmaya veya sosyalleşmeye nazaran sıklıkla akıllı telefonlarını kullanmaya eğilimlidirler. Durumun böyle devam etmesi, gündelik yaşam içinde insan ilişkileri daha zorlaşacak ve sosyal çevreye duyarsızlık oranı da fazlalaşacaktır (Akman, 2019: 260). Adı geçen korku kavramının, ilişki içerisinde olduğu bilinen, akıllı telefon düşkünlüğü davranışının, bilişsel yük ve çoklu-görev kuramları çerçevesinde, çalışanın tamamlamakla sorumlu olduğu işlerde geçirmesi gerekli zamanı sanal ortamda geçirebilecek ya da yalnızca motivasyonunu düşürerek hem yaptığı işin kalite düzeyini hem de iş yerinin etkinliğini ve verimlilik düzeyini ayrıca iş güvenliği ile bağlantılı konuları negatif yönde etkileyeceği de öngörülmektedir (Erdem vd., 2017: 17).

Kişi, kendisine ya da çevresine karşı olumsuz duygularını, incitici sözler sarf etmek, iğneleyici cümleler kurmak gibi sözel bir saldırı yöntemiyle dışarı vurabilmektedir. Kişinin içinde bulunan öfke ve saldırgan tutumlar teknoloji vasıtasıyla basit bir şekilde diğer bireylere yöneltilebilir, sosyal medya aracılığıyla bu duygular dışa vurulabilmektedir (Babayiğit vd., 2019: 88). Nomofobinin, daha çok gençler arasında görülmüş olmasına karşın, genel olarak tüm yaş gruplarındaki kişiler risk altındadır. Akıllı telefonların çok fazla özelliğe sahip olması, kullanım kolaylığı ve taşınabilir özelliğinin olması da bağımlılığın arttırmasına yol açmaktadır. Ayrıca nomofobi, kişisel olarak bakıldığında psikolojik bir hastalık olmakla birlikte, sosyolojik olarak bakıldığında toplumu da yakından ilgilendirmektedir. Kişisel telefonlar ile sosyal etkileşimin rahatlıkla kurulabilmesi, bireylerde bağımlılık oranını arttırırken toplumsal olarak olumsuz sonuçlar yaratmaktadır. Nomofobi bireysel anlamda psikolojik bir rahatsızlık olmasına rağmen toplumu bir araya getiren bireylerin iletişim ihtiyaçlarından kaynaklanmaktadır (Ercan ve Tekin, 2019: 26). Toplumsal açıdan bakıldığında nomofobi durumu, bireylerin gündelik yaşamlarında anksiyete ya da akut girişimlere sebep olabilmekte, kişilerarası iletişim kaygısı, performans kaygısı veya iki kaygıyı da barındıran yoğun bir endişe halini de yaratabilmektedir. Potansiyel nomofobik bireylerde varlığı daha önceden bilinen zihinden kaynaklanan rahatsızlık şeklinde tanımlayabileceğimiz fobiler, kaygı bozuklukları ve panik bozuklukların da sayılabileceği bazı semptomlar görülebilmektedir (Güllüce vd., 2019: 654). Nomofobik bireyler telefonlarını gece açık tuttukları ve sürekli uyanıp telefonlarını kontrol ettikleri için uyku sorunları da yaşayabilmektedirler (Çiçek, 2020: 91).

Türkiye’de 2017 yılında Allianz Teknoloji Merkezi tarafından yapılmış olan “Yol Güvenliği Araştırması sonuçlarında, ortalama sürücülerin yarısı trafik akarken akıllı telefonunu kullanmayı tercih etmektedir. Araç kullanıcılarının %39’unun navigasyon, %58’inin ön

panelde bulunan menüden radyo sistemini kullandığı belirtilmişken, %15'inin sürüş anında mesaj attığı, %24'ünün kendilerine ait telefonları ile kendilerine gelen mesajları okuduklarını belirttikleri ifade edilmiştir. Bu bağlamda yapılan araştırmada son üç yılda yapılan kazaların %60 gibi büyük bir oranının kişisel telefon kullanımından dolayı olduğu saptanmıştır (Bayram vd., 2019: 107).

2.2. Türkiye'de Nomofobi Konusunda Yapılmış Tezlerin Bibliyometrik analiz: 2017 – 2020

2.2.1. Araştırmanın Bulguları

Tablo 2.1 Nomofobi Konusunda Yazılmış Tezlerin Yıllara Göre Sınıflandırılması

Yıllar	Adet
2017	1
2018	3
2019	12
2020	10
Toplam	26

Tablo 2.1'e göre nomofobi kavramı hakkında en çok tez 2019 yılında yazılmıştır. Nomofobi kavramı Türkiye'de literatüre 2017 yılı itibariyle dahil edilmiştir. YÖK Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi'nden elde edilen bilgiler dahilinde ilk doktora tezinin 2020 yılında yazıldığı görülmektedir.

Tablo 2.2 Nomofobi Konusunda Yazılmış Tezlerin Üniversitelere Göre Sınıflandırılması

Üniversite	Adet	Üniversite	Adet
Atatürk	1	İstanbul Arel	1
Çağ	1	Kütahya Dumlupınar	1
Çanakkale Onsekiz Mart	2	Marmara	2
Eskişehir Osmangazi	1	Necmettin Erbakan	1
Hacettepe	2	ODTÜ	1
Hatay Mustafa Kemal	1	Sağlık Bilimleri	1
İnönü	1	Süleyman Demirel	2
İstanbul	1	Trakya	1
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa	1	Tokat	1
İstanbul Aydın	3	Gaziosmanpaşa	1
		Yeditepe	1
Toplam			26

Tablo 2.2.'de nomofobi kavramı ile ilgili yazılmış olan tezlerin üniversitelere göre dağılımlarına yer verilmiştir. Tablodan en çok tezin İstanbul Aydın Üniversitesi (3 adet)

tarafından yazıldığı gör÷lmektedir. Sıralamayı Çanakkale Onsekiz Mart, Hacettepe, Marmara, Süleyman Demirel takip etmektedir.

Tablo 2.3 Nomofobi Konusunda Yazılmış Tezlerin Enstitülere Göre Sınıflandırılması

Enstitü	Adet
Sosyal Bilimler	10
Eğitim Bilimleri	9
Sağlık Bilimleri	2
Tıp Fakültesi	2
Fen Bilimleri	1
İstanbul Haydarpaşa Numune Eğt. ve Arş. Hastanesi	1
Lisansüstü Eğitim	1
Toplam	26

Nomofobi kavramı ile ilgili tezlerin enstitülere bağlı dağılımları Tablo 2.3'te görülmektedir. En çok tezin Sosyal Bilimler Enstitüsü (10 adet) bünyesinde yazılmıştır. Ardından Eğitim Bilimleri (9 adet) izlemektedir.

Tablo 2.4 Nomofobi Konusunda Yazılmış Tezlerin Anabilim Dallarına Göre Sınıflandırılması

Anabilim Dalı	Adet	Anabilim Dalı	Adet
Aile Hekimliği	2	Hemşirelikte Yönetim	1
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	2	İşletme	3
Beden Eğitimi ve Spor	1	Matematik ve Fen Bil. Eğt.	1
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	1	Psikoloji	4
Eğitim Bilimleri	6	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	1
Felsefe ve Din Bilimleri	1	Ruh Sağlığı ve Hastalıkları	1
Genel Gazetecilik	1	Spor Bilimleri	1
Toplam			26

Tablo 2.4'te nomofobi kavramı ile ilgili tezleri anabilim dallarına göre dağılımı incelenmiştir. Tablo 12 verilerine göre en çok tezin Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında (6 Adet), ayrıca Psikoloji Anabilim Dalında da 4 Adet tez olduğu görülmektedir.

Tablo 2.5 Nomofobi Konusunda Yapılmış Olan Tezlerin Özgün Dilleri Bazında Sınıflandırılması

Dil	Adet
Türkçe	24
İngilizce	2
Toplam	26

Tablo 2.5. incelendiğinde tezlerin çoğunun Türkçe (24 adet), diğerlerinin ise İngilizce (2 adet) olarak yazılmış olduğu görülmektedir.

Tablo 2.6 Nomofobi Konusunda Yazılmış Tezlerin Danışman Unvanlarına Göre Sınıflandırılması

Danışman Unvanı	Adet
Prof. Dr.	8
Doç. Dr.	10
Dr. Öğr. Üyesi	8
Toplam	26

Tablo 2.6.'da nomofobi konusunda yazılmış tezlerin danışmanlarının unvanları verilmiştir. En çok tez danışmanlığının doçent doktor (10 Adet) unvanına sahip öğretim üyelerinin yaptığı, ardından aynı sayıda olan profesör doktor (8 Adet) ve doktor öğretim üyesi (8 adet) unvanına sahip öğretim elemanının izlediği görülmektedir.

Tablo 2.7. Nomofobi Konusunda Yazılmış Tezlerin Yöntemlerine Göre Sınıflandırılması

Yöntem	Adet
Nitel	-
Nicel	26
Toplam	26

Nomofobi konusunda yapılmış olan tezlerin yöntemsel açıdan dağılım bulguları Tablo 2.7.' de verilmiştir. Yapılan araştırma sonuçlarına göre, araştırma kapsamındaki tezlerin tamamında nicel araştırma yöntemi (26 Adet) kullanılmıştır.

Tablo 2.8 Nomofobi Konusunda Yapılmış Olan Tezlerin Türlerine Göre Sınıflandırılması

Türü	Adet
Tıpta Uzmanlık	3
Yüksek Lisans	22
Doktora	1
Toplam	26

Tablo 2.8'e göre Nomofobi kavramı konusunda yazılmış tezlerin çoğunun yüksek lisans (22 Adet) olduğu görülmektedir. Ayrıca 3 adet Tıpta Uzmanlık ve 1 adet doktora tezi yazılmıştır.

Sonuç olarak; nomofobi konusunda en fazla tezin 2019 yılında yapıldığı görülmektedir. Nomofobi kavramı Türkiye tez literatürüne 2017 yılı itibariyle dahil edilmiştir. Konuyla ilgili 26 tez hazırlanmış olup, en fazla tezin İstanbul Aydın Üniversitesi (3 adet)'nde yapıldığı

görülmektedir. Sıralamayı Çanakkale Onsekiz Mart, Hacettepe, Marmara, Süleyman Demirel izlemektedir.

En fazla tez Sosyal Bilimler Enstitüsünce (10 adet) yapılmıştır. Ardından Eğitim Bilimleri (9 adet) takip etmektedir. En çok tezin Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında (6 Adet), ayrıca Psikoloji Anabilim Dalında ise 4 Adet tez yazıldığı görülmektedir. Çalışma kapsamındaki tezlerin çoğunluğunun Türkçe (24 adet)'dir. Yapılan araştırma sonuçlarına göre, araştırma kapsamındaki tezlerin tamamında nicel araştırma yöntemi (26 Adet) kullanılmıştır

En çok tez danışmanlığını doçent doktor (10 Adet) unvanına sahip öğretim üyeleri yaparken onları aynı sayıda olan profesör doktor (8 Adet) ve doktor öğretim üyesi (8 adet) unvanına sahip öğretim elemanının takip ettiği görülmektedir. Son olarak Nomofobi alanında yazılan tezlerin çoğunluğunun yüksek lisans (22 Adet) olduğu görülmektedir. Ayrıca 3 adet Tıpta Uzmanlık ve 1 adet doktora tezi yazılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

NOMOFOBİNİN SANAL KAYTARMA ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: ANTALYA BELEK ÖRNEĞİ

3.1. Yöntem

İnsanların ve toplumsal olayların karmaşık bir yapı sergilediği bilinmektedir. Söz konusu karmaşık durumun tanımlanabilmesi ve ortaya çıkmış olan problemlerin sebep ve sonuçlarının incelenmesi amacıyla günümüzde başvurulmuş bilimsel çalışmalar iki temel kategoriye ayrılmaktadır. Bunlar; nicel ve nitel çalışmalardır (Ataseven, 2012). Bu kapsamda araştırmada nicel araştırma tipi benimsenmiştir.

3.2. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma aşaması ve araştırma sonucunda elde edilen bulgulara ilişkin genellemeler aşağıdaki sınırlılıklar dâhilinde geçerli olmuştur.

1. 2020-2021 yılı dünyada ve Türkiye’de yaşanan Covid-19 Pandemisi bütün sektörleri etkilediği gibi turizm sektörünü de olumsuz yönde etkilemiştir. Çok sayıda işletme kapanmış ya da personel sayısını azaltmıştır. Araştırma Pandemi süresince açık olan işletmeler ile sınırlıdır.
2. Araştırma Antalya Serik İlçesi Belek turizm bölgesinde faaliyet gösteren 5 yıldızlı otellerde çalışmakta olan kişilerle sınırlıdır.
3. Araştırma anket sorularına verilen cevaplar ile sınırlıdır.
4. Araştırma, kullanılan ölçeklerde yer alan ifadelerle sınırlıdır.

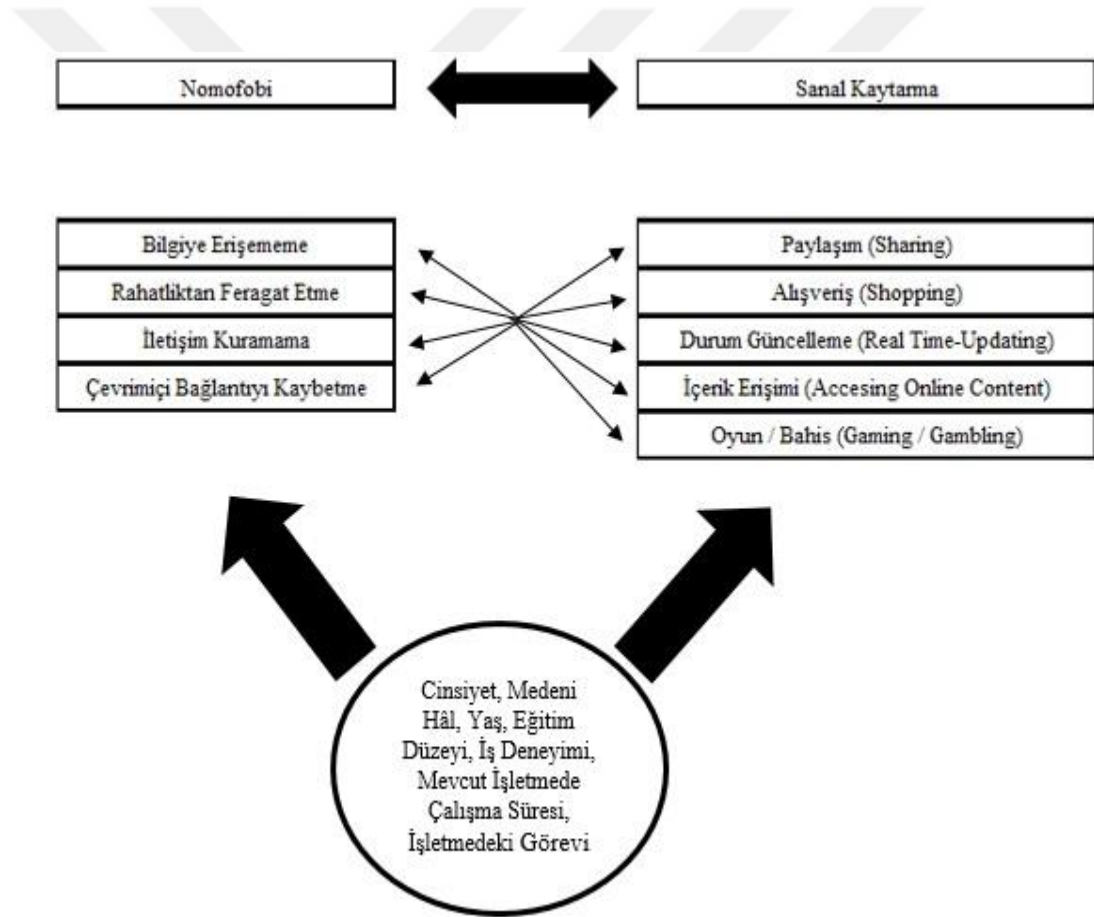
3.3. Çalışmanın Amacı ve Önemi

Turizm sektörü emek yoğun bir sektör olup sektörün en önemli faktörü insandır. Sektörün yapısı gereği çalışan personelin sosyal bir yapıya sahip olması gerekmektedir. Sektör ayrıca teknoloji ile de bütünleşiktir. Sektörde çalışan personel için teknolojiyi takip etmek ve teknolojiye uyum sağlamak zorunlu bir davranıştır. Teknolojinin pek çok olumlu etkisi bulunurken olumsuz etkileri de azımsanamayacak kadar çoktur. Bunların en önemlisi ise gelişen teknoloji ile insanların asosyalleşmeye başlamalarıdır. Turizm sektörünün her alanında bilgi ve iletişim teknolojileri kullanılmaktadır. Personel, işlerini teknoloji ve internet aracılığıyla yaparken, zamanlarının çoğunu amaçsızca harcamalarına sebep olan kendi işleri için kullandıkları internetin de miktarı da zamanla artmaktadır. Sanal Kaytarma ve nomofobi de teknoloji ve internet temelinde oluşan kavramlardır. İnsanlar son dönemlerde gelişen teknolojinin de etkisi ile internette telefon, tablet, laptop vb. araçlarla daha fazla zaman

harcamaktadırlar. Hatta ev ve iş sorumluluklarını bile unutmaktadır. Bu bakımdan sanal kaytarma ve nomofobi teknoloji ve internet kullanımının olumsuz etkilerinin önemli bir öncülü niteliğindedir. Dolayısıyla, sanal kaytarma ve nomofobi arasındaki ilişkinin özellikle turizm sektöründe çalışan personel üzerinde incelenmesinin önemli olacağı düşünülmektedir. Bu araştırmanın temel amacı, Antalya, Belek turizm bölgesinde faaliyet gösteren 5 yıldızlı otel işletmelerinde çalışan personelin sanal kaytarma ve nomofobi davranışlarını ortaya çıkartmak ve sanal kaytarma ve nomofobi kavramları arasındaki ilişkiyi incelemektir.

3.4. Araştırmanın Modeli

Şekil 3.1.'de araştırma amacı temelinde geliştirilmiş olan araştırma modeli gösterilmektedir.

Şekil 3.1 Araştırma Modeli

Yukarıdaki modele dayanılarak aşağıdaki hipotezler geliştirilmiştir.

3.4.1. Ana Hipotezler

- H₁: Nomofobinin Sanal Kaytarma üzerinde etkisi vardır.
- H_{2a}: Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetmenin Paylaşım üzerinde etkisi vardır.
- H_{2b}: İletişim Kuramamanın Paylaşım üzerinde etkisi vardır.
- H_{2c}: Rahatlıktan Feragat Etmenin Paylaşım üzerinde etkisi vardır.
- H_{2d}: Bilgiye Erişememenin Paylaşım üzerinde etkisi vardır.
- H_{3a}: Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetmenin Alışveriş üzerinde etkisi vardır.
- H_{3b}: İletişim Kuramamanın Alışveriş üzerinde etkisi vardır.
- H_{3c}: Rahatlıktan Feragat Etmenin Alışveriş üzerinde etkisi vardır.
- H_{3d}: Bilgiye Erişememenin Alışveriş üzerinde etkisi vardır.
- H_{4a}: Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetmenin İçerik Erişimi üzerinde etkisi vardır.
- H_{4b}: İletişim Kuramamanın İçerik Erişimi üzerinde etkisi vardır.
- H_{4c}: Rahatlıktan Feragat Etmenin İçerik Erişimi üzerinde etkisi vardır.
- H_{4d}: Bilgiye Erişememenin İçerik Erişimi üzerinde etkisi vardır.
- H_{5a}: Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetmenin Durum Güncelleme üzerinde etkisi vardır.
- H_{5b}: İletişim Kuramamanın Durum Güncelleme üzerinde etkisi vardır.
- H_{5c}: Rahatlıktan Feragat Etmenin Durum Güncelleme üzerinde etkisi vardır.
- H_{5d}: Bilgiye Erişememenin Durum Güncelleme üzerinde etkisi vardır.
- H_{6a}: Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetmenin Oyun/Bahis Oynama üzerinde etkisi vardır.
- H_{6b}: İletişim Kuramamanın Oyun/Bahis Oynama üzerinde etkisi vardır.
- H_{6c}: Rahatlıktan Feragat Etmenin Oyun/Bahis Oynama üzerinde etkisi vardır.
- H_{6d}: Bilgiye Erişememenin Oyun/Bahis Oynama üzerinde etkisi vardır.

3.4.2. Alt Hipotezler

- H_{7a}: Nomofobi ile cinsiyet arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{7b}: Nomofobi ile medeni hâl arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{7c}: Nomofobi ile yaş arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{7d}: Nomofobi ile eğitim düzeyi arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{7e}: Nomofobi ile iş deneyimi arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{7f}: Nomofobi ile mevcut konaklama işletmesinde çalışma süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{7g}: Nomofobi ile internette kalma (gezinme) süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{8a}: Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme ile cinsiyet arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{8b}: Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme ile medeni hâl arasında bir farklılık bulunmaktadır.

- H_{8c}: Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme ile yaş arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{8d}: Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme ile eğitim düzeyi arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{8e}: Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme ile iş deneyimi arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{8f}: Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme ile mevcut konaklama işletmesinde çalışma süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{8g}: Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme ile internette kalma (gezinme) süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{9a}: İletişim Kuramama ile cinsiyet arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{9b}: İletişim Kuramama ile medeni hâl arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{9c}: İletişim Kuramama ile yaş arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{9d}: İletişim Kuramama ile eğitim düzeyi arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{9e}: İletişim Kuramama ile iş deneyimi arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{9f}: İletişim Kuramama ile mevcut konaklama işletmesinde çalışma süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{9g}: İletişim Kuramama ile internette kalma (gezinme) süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{10a}: Rahatlıktan Feragat Etme ile cinsiyet arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{10b}: Rahatlıktan Feragat Etme ile medeni hâl arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{10c}: Rahatlıktan Feragat Etme ile yaş arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{10d}: Rahatlıktan Feragat Etme ile eğitim düzeyi arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{10e}: Rahatlıktan Feragat Etme ile iş deneyimi arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{10f}: Rahatlıktan Feragat Etme ile mevcut konaklama işletmesinde çalışma süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{10g}: Rahatlıktan Feragat Etme ile internette kalma (gezinme) süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{11a}: Bilgiye Erişememe ile cinsiyet arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{11b}: Bilgiye Erişememe ile medeni hâl arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{11c}: Bilgiye Erişememe ile yaş arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{11d}: Bilgiye Erişememe ile eğitim düzeyi arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{11e}: Bilgiye Erişememe ile iş deneyimi arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{11f}: Bilgiye Erişememe ile mevcut konaklama işletmesinde çalışma süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.
- H_{11g}: Bilgiye Erişememe ile internette kalma (gezinme) süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{12a}: Sanal Kaytarma ile cinsiyet arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{12b}: Sanal Kaytarma ile medeni hâl arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{12c}: Sanal Kaytarma ile yaş arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{12d}: Sanal Kaytarma ile eğitim düzeyi arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{12e}: Sanal Kaytarma ile iş deneyimi arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{12f}: Sanal Kaytarma ile mevcut konaklama işletmesinde çalışma süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{12g}: Sanal Kaytarma ile internette kalma (gezinme) süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{13a}: Paylaşım ile cinsiyet arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{13b}: Paylaşım ile medeni hâl arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{13c}: Paylaşım ile yaş arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{13d}: Paylaşım ile eğitim düzeyi arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{13e}: Paylaşım ile iş deneyimi arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{13f}: Paylaşım ile mevcut konaklama işletmesinde çalışma süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{13g}: Paylaşım ile internette kalma (gezinme) süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{14a}: Alışveriş ile cinsiyet arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{14b}: Alışveriş ile medeni hâl arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{14c}: Alışveriş ile yaş arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{14d}: Alışveriş ile eğitim düzeyi arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{14e}: Alışveriş ile iş deneyimi arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{14f}: Alışveriş ile mevcut konaklama işletmesinde çalışma süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{14g}: Alışveriş ile internette kalma (gezinme) süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{15a}: İçerik Erişimi ile cinsiyet arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{15b}: İçerik Erişimi ile medeni hâl arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{15c}: İçerik Erişimi ile yaş arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{15d}: İçerik Erişimi ile eğitim düzeyi arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{15e}: İçerik Erişimi ile iş deneyimi arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{15f}: İçerik Erişimi ile mevcut konaklama işletmesinde çalışma süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{15g}: İçerik Erişimi ile internette kalma (gezinme) süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{16a}: Durum Güncelleme ile cinsiyet arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{16b}: Durum Güncelleme ile medeni hâl arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{16c}: Durum Güncelleme ile yaş arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{16d}: Durum Güncelleme ile eğitim düzeyi arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{16e}: Durum Güncelleme ile iş deneyimi arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{16f}: Durum Güncelleme ile mevcut konaklama işletmesinde çalışma süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{16g}: Durum Güncelleme ile internette kalma (gezinme) süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{17a}: Oyun/Bahis Oynama ile cinsiyet arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{17b}: Oyun/Bahis Oynama ile medeni hâl arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{17c}: Oyun/Bahis Oynama ile yaş arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{17d}: Oyun/Bahis Oynama ile eğitim düzeyi arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{17e}: Oyun/Bahis Oynama ile iş deneyimi arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{17f}: Oyun/Bahis Oynama ile mevcut konaklama işletmesinde çalışma süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.

H_{17g}: Oyun/Bahis Oynama ile internette kalma (gezinme) süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.

3.5. Evren ve Örneklem

Bilim temelli yapılan çalışmaların genellikle ufak bir kesimi (örneklem) kapsadığı, elde edilen sonuçların hedeflenen kitleye (evren) genellendiği bilinmektedir. Bu tür çalışmalarda evrenin ve örneklemin belirlenmesi beş aşamada gerçekleşmektedir. Birinci aşamada, sonuçların genellendiği hedef kitle veya evren belirlenmektedir. İkinci aşama örneklem çerçevesinin saptandığı aşamadır. Üçüncü aşamada örnekleme tekniği saptanmaktadır. Dördüncü aşamada, örneklem büyüklüğü hesaplandıktan sonra son aşamada ise, örneklem hatası ve örnekleme dışı hatalarla ilgili okuyucu bilgilendirilmektedir (Şencan, 2007). Bu açıklamadan hareketle; araştırma problemini cevaplayabilecek ve örneklem seçme şansı olan kişi ve grupların tümünü evren olarak tanımlamak mümkündür (Altunışık vd., 2010). Evren; genel evren ve erişilebilir evren olarak iki türde incelenmektedir. Evren soyuttur ve tanımı kolay ancak ulaşılması zor olan evrendir. Erişilebilir evren somuttur ve ulaşılabilirliği daha kolay olan evren türüdür (Karasar, 2011). Araştırma örneklemini, 2021 yılı kış ve ilkbahar dönemlerinde Antalya ili Serik ilçesi Belek turizm merkezinde faaliyette bulunan 5 yıldızlı otellerde çalışan toplam 300 personel oluşturmaktadır. Covid-19 pandemi yasakları gibi nedenlerden dolayı araştırmada örneklemeye başvurulmuştur. Örneklem; evrenden araştırma sorularına cevap

verebilecek sınırları ve kuralları belli olan küçük bir birimdir (Karasar, 2011; Özen ve Gül, 2007). Örneklem alınacak kişilerin belirlenmesinde ise tesadüfi olmayan örneklem tekniklerinden olan kolayda örneklem tekniği uygulanmıştır. Kolayda örneklemeyi, araştırmacının istediği veya daha doğru cevaplar vereceğini düşündüğü birimleri özgürce seçebildiği örneklem tekniğidir (Nakip, 2013).

Nicel çalışmalarda örneklem hesaplamak için çalışmaların kapsamına alınan değişken sayısının en az beş katı olması gerektiği (Tavşancıl, 2002) belirtilmekle birlikte evren hacmi, değişken tipleri (nicel ve nitel), güven düzeyi, standart hata gibi belirleyiciler göz önünde bulundurularak örneklem tekniklerine göre çeşitli formüller geliştirilmiştir (Davis ve Cosenza, 1998; Ryan, 1995; Sekaran, 2003; Yamane, 2001). Bu çalışmada kullanılmış olan kolayda örneklem tekniği çerçevesinde örneklem büyüklüğünü hesaplamak için Krejcie ve Morgan'ın (1970) önerdikleri örneklem tablosundan faydalanılmıştır. Adı geçen tabloda incelenen konunun görülme sıklığı $p=0,5$ 'tir. Görülmeme sıklığı ise $q=0,5$ olarak belirlenmiştir. T tablosunda 0.5 hata payında ve %95 güven aralığında dikkate alınması gereken güven değeri 1,96 olarak tespit edilmiştir (Sekaran, 2003). Bu değerler çerçevesinde 35000 kişilik evren ve ulaşılması gereken kişi sayısının en az 380 kişi olduğu belirlenmiştir. Yukarıda belirtilen sınırlılıklardan dolayı toplam 300 kişiden elde edilen anketler değerlendirilmiştir. Araştırmaya katılan kişilerin bilgilerine göre dağılımı Tablo 3.1'de gösterilmiştir.

Tablo 3.1 Katılımcıların Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler		Değişkenler	
Cinsiyet		n	%
	Kadın	133	44.3
	Erkek	167	55.7
Medeni Durum		n	%
	Evli	145	48.3
	Bekâr	155	51.7
Yaş		n	%
	25 Yaş ve Altı	85	28.3
	26-35 Yaş	110	36.7
	36-45 Yaş	55	18.3
	46-55 Yaş	42	14.0
	56 Yaş ve Üstü	8	2.7
Eğitim Durumu		n	%
	İlk ve Orta Okul	57	19.0
	Lise	119	39.7
	Üniversite	109	36.3
	Lisansüstü	15	5.0
Sektördeki İş Deneyimi		n	%
	1 Yıldan Az	58	19.3
	1-5 Yıl	99	33.0
	6-10 Yıl	50	16.7
	11-15 Yıl	34	11.3
	16-20 Yıl	31	10.3
	21 Yıl ve üstü	28	9.3
İşletmedeki Çalışma Süresi		n	%
	1 Yıldan Az	69	23.0
	1-3 Yıl	105	35.0
	4-6 Yıl	64	21.3
	7-9 Yıl	41	13.7
	10 Yıl ve Üstü	21	7.0
İnternette Kalma Süresi		n	%
	Hiç Gezinmiyorum	27	9.0
	1 Saat Altı	193	64.3
	1-3 Saat	68	22.7
	4-6 Saat	10	3.3
	7 Saat ve Üstü	2	0.7
Toplam		300	100

Katılımcıların %44,3'ü kadın ve %55,7'si erkektir. Kadın ve erkeklerin %48,3'ü evli, %51,7'si bekârdır. Yaşları itibariyle %23,8'i 25 yaş ve altı, %36,7'si 26-35 yaşlarında, %18,3'ü 36-45 yaşlarında, %14'ü 46-55 yaşlarında, %2,7'si ise 56 yaş ve üzerindedir. Eğitim durumu olarak katılımcılardan %19'u ilk ve orta okul, %39,7'si lise, %36,3'ü üniversite ve %5'i lisansüstü mezunu olduğunu belirtmiştir. Sektördeki iş deneyimi açısından bakıldığında; %19,3'ü 1 yıldan az süredir, %33'ü 1-5 yıldır, %16,7'si 6-10 yıldır, %11,3'ü 11-15 yıldır,

%10,3'ü 16-20 yıldır, %9,3'ü ise 21 ve üzeri yıldır sektörde çalıştığı görülmektedir. Katılımcılardan %23'ü 1 yıldan az süredir, %35'i 1-3 yıldır, %21,3'ü 4-6 yıldır, %13,7'si 7-9 yıldır, %7'si ise 10 ve üzeri yıldır mevcut işletmede çalıştığını belirtmiştir. Katılımcılara işyerinde internette kalma süreleri sorulmuş olup, %9'u hiç gezinmediğini ifade etmiştir. Bununla birlikte %64,3'ünün 1 saatten az, %22,7'sinin ise 1-3 saat arasında gezindiği tespit edilmiştir.

3.6. Veri Toplama Araçları

Araştırmada birincil veriler kullanılmıştır. Verilerin toplanmasında anket yöntemi tercih edilmiştir. Anket formu bir ön bilgi yazısı ile başlamaktadır. Soru formları, ilgili katılımcılara online olarak iletilmiştir. Üç bölümden oluşan ve araştırma kapsamında kullanılan anket formu Ek-1'de verilmiştir. Anketin ilk bölümünde Nomofobi ölçeği Yıldırım vd. (2016) ve Yıldırım vd. (2015)'in geliştirmiş olduğu "Nomofobi Ölçeği", nomofobiye dört boyut altında 20 ifadeden oluşmaktadır. 20 ifadenin bulunduğu bölümde yapılan derecelendirmede beş noktalı Likert ölçeği (1: Kesinlikle katılmıyorum – 5: Kesinlikle katılıyorum) kullanılmıştır. İkinci bölümde personelin sanal kaytarma düzeyini değerlendirmek üzere Akbulut vd. (2016) tarafından geliştirilen "Sanal Kaytarma Ölçeği" kullanılmıştır. Bu ölçek için güvenirlik ve geçerlik çalışmaları çok sayıda araştırmada yapılmıştır (Dursun vd., 2018, Akbulut vd., 2017). Toplam 30 ifadeden oluşan bu ölçek, sanal kaytarmayı 5 farklı boyut üzerinden ölçmektedir. Bunlardan birincisi 9 ifadeden oluşan paylaşım (sharing), ikincisi 7 ifadeden oluşan Alışveriş (shopping), üçüncüsü 5 ifadeden oluşan Durum güncelleme (Real-time updating), dördüncüsü 5 ifadeden oluşan İçerik erişimi (Accessing online content) ve sonuncusu 4 ifadeden oluşan Oyun / Bahis (Gaming/gambling) alt boyutudur. 30 ifadenin bulunduğu bölümde yapılan derecelendirme beş noktalı Likert ölçeği (1: Kesinlikle katılmıyorum – 5: Kesinlikle katılıyorum) şeklinde yapılmıştır. Üçüncü ve son bölümde ise, soru formunu dolduran katılımcıların demografik özelliklerini (Cinsiyet, Medeni Hal, Eğitim Durumu, İş deneyiminiz (yıl), şu anda çalıştığınız konaklama işletmesinde çalışma süreniz? Çalıştığınız bölümde internette kalma (gezinme) süreniz, Çalıştığınız bölümdeki göreviniz, belirlemek amacıyla sekiz soruya yer verilmiştir.

3.7. Verilerin Analizi

Belek'teki otel işletmelerinde çalışan kişilerden alınan anketler istatistik paket programı (SPSS 20) kullanılarak analiz edilmiştir. Analizlerde ilk olarak nomofobi ve sanal kaytarma ile ilgili ifadelere verilen cevaplar betimsel analizlerle tespit edilmiştir. Frekans ve aritmetik ortalamalar betimsel analizlerde öne çıkan iki temel değerdir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Frekanslar ifadelerin sıklık sayısını ve oranlarını göstermekte (Cebeci, 2010), ortalamalar ise

verilen cevapların genel ortalamasını göstermektedir (Veal, 2006). Aritmetik ortalamalar değerlendirilirken Özdamar'ın (2001) önermiş olduğu; “1.00-1.80 = Hiçbir Zaman, 1.81-2.60= Çok Az, 2.61-3.40 = Nadiren, 3.41-4.20 = Çoğunlukla ve 4.21-5.00 = Her Zaman” puanlama sistemi dikkate alınmıştır.

Frekans değerlerinden ve aritmetik ortalamalardan sonra çalışanların nomofobi durumları ve sanal kaytarma düzeylerinin demografik özelliklerine göre karşılaştırmasını yapmak için farklılık testlerinden yararlanılmıştır. Farklılık testlerine karar vermek için ise verilerin parametrik ve parametrik olmayan test koşullarından hangisine uygun olduğu analiz edilmiştir. Bunun için verilerin normal dağılımına ve basıklık-çarpıklık değerleri incelenmiştir. Literatürde belirtildiği gibi normal dağılıma uygunluğu için p değerinin 0.05'ten büyük olmasına ve basıklık/çarpıklık değerlerinin ise -1.5 ve +1.5 olması gerektiğine işaret edilmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Tablo 3.2'de nomofobi ve sanal kaytarma ölçeklerinin normallik testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 3.2 Nomofobi ve Sanal Kaytarma Ölçeklerinin Çarpıklık ve Basıklık Değerleri Sonuçları

Değişkenler	Çarpıklık (Skewness)	Basıklık (Kurtosis)
Nomofobi	-0.301	-0.112
Sanal Kaytarma	0.306	-0.363

Tablo 3.2'de gösterildiği gibi verilerin basıklık ve çarpıklık değerlerinin belirtilen sınırlar içerisinde yer aldığı tespit edilmiştir. Bu değerlerden hareketle parametrik test koşullarının sağlandığına karar verilmiş olup farklılık analizleri için Bağımsız Örneklem T testi ve Tek Yönlü ANOVA testi tercih edilmiştir.

Nomofobi ve sanal kaytarma arasındaki ilişkiyi incelemek için Pearson Korelasyon testi yapılmıştır. Pearson korelasyon ilişki testinde katsayıların -1 ve +1 arasında değer alması gerekmektedir (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004). Katsayının +1'e yaklaşması, değişkenler arasındaki pozitif ve güçlü ilişkiye işaret ederken; -1'e yaklaşması negatif ve güçlü bir ilişkiye işaret etmektedir (Nakip, 2013). İlişki testlerinde ilişkinin düzeyine karar vermek için “0.00-0.25 = çok zayıf, 0.26-0.49 = zayıf, 0.50-0.69 = orta, 0.70-0.89 = yüksek, 0.90-1.00 = çok yüksek” değer aralıkları dikkate alınmıştır (Kalaycı, 2010). Analizlerdeki son aşamada ise regresyon analizi yapılmıştır.

3.8. Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde çalışanların nomofobi durumları ve sanal kaytarma düzeyleri ile ilgili analiz sonuçları yer almaktadır.

3.8.1. Geçerlilik ve Güvenirlilik Analizi Sonuçları

Nicel çalışmalar sonucunda elde edilen verilerin bilim temelinde doğru kabul edilmesi ya da inandırıcılığının yüksek olması için geçerlilik ve güvenirlilik analizlerinin yapılması zorunludur (Christensen vd., 2015: 154). Ölçeklerin geçerlilik analizini yapmak için kullanılan yöntemlerden biri Açıklayıcı faktör analizidir. Güvenilir analizi ise Cronbach's Alpha (α) ile ölçülmektedir. Araştırmacı değişkenler arasındaki ilişki hakkında net bir bilgiye sahip olamadığı zamanlarda, bu ilişkilerin belirlenerek açıklanmasını ifade eden analiz türüne açıklayıcı faktör analizi denilmektedir (Padem vd., 2012: 193). Güvenirlik analizi ise, araştırma kapsamında kullanılan ölçeğin değişik ölçümlerde benzer sonuçlara ulaşıldığını tespit etmek için kullanılan değerdir (Şavran, 2012: 69). Açıklayıcı faktör analizi iki temel değerden oluşmaktadır. Değerlerden birincisi Barlett değeri; alan çalışmasından sonra elde edilen verilerin faktör analizine uygun olup olmadığını gösteren bir değerdir. Bartlett değerinin $p < 0,05$ ya da $p < 0,01$ olması gerekmektedir (Hair vd., 2010). Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri ise, örneklem kapsamındaki kişilerin yeterliliğini gösteren bir değerdir. KMO değeri 0- 1 arasında bir değer almaktadır. İstatiksel anlamda KMO değerinin 0.50'nin altında olması durumunda, faktör analizine devam edilemeyeceği ifade edilmektedir (Kaya, 2013: 180). KMO değerinin 0,90'ın üzerinde çıkması değerlerin mükemmel olduğunu göstermektedir (Hair vd., 2010). Araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenirliliği için ise " $0,00 \leq \alpha < 0,40$ = güvenilir değil, $0,40 \leq \alpha < 0,60$ = düşük güvenirlilik, $0,60 \leq \alpha < 0,80$ = oldukça güvenilir ve $0,80 \leq \alpha < 1,00$ = yüksek güvenirlilik" değerleri dikkate alınmaktadır (Kalaycı, 2010: 405). Bu kapsamda nomofobi ölçeğine ait faktör analizi sonuçlarına Tablo 3.3'te değinilmiştir.

Tablo 3.3 Nomofobi Ölçeğine İlişkin Geçerlilik Sonuçları

Maddeler	Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme	İletişim Kuramama	Rahatlıktan Feragat Etme	Bilgiye Erişememe
N17	0.952			
N20	0.949			
N18	0.945			
N19	0.942			
N16	0.931			
N14		0.854		
N11		0.843		
N12		0.839		
N15		0.816		
N13		0.709		
N10		0.683		
N6			0.846	
N8			0.830	
N9			0.794	
N7			0.776	
N5			0.771	
N1				0.800
N4				0.791
N2				0.783
N3				0.756
Özdeğerler	5.172	3.578	3.070	2.428
Varyans Açıklama Oranı	25.859	17.892	15.352	12.142
Toplam Varyans Açıklama Oranı	71.245			
Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)=0.828 Bartlett Küresellik Testi: $\chi^2 = 4437.235$; p=0.000				

Otel çalışanları üzerinde yapılan araştırmadan elde edilmiş olan verilere varimax rotasyonlu açıklayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Sonuçlar örneklemin faktör analizi için uygunluğunu ve veriler arasındaki korelasyonun yeterli olduğunu göstermiştir (KMO= 0,828; Bartlett: p<0,000). Nomofobi ölçeğinin toplam varyans açıklama oranı %71,245 olarak tespit edilmiş olup en az %50 kuralını sağladığı belirlenmiştir (Yaşlıoğlu, 2017). Nomofobi ölçeği; özdeğeri 1'in üzerinde olan 4 alt boyuttan meydana gelmektedir. Boyutların genel faktör yüklerine bakıldığında; 0,68-0,95 arasında değiştiği ve en az 0,35 kuralını sağladığı görülmektedir (Büyüköztürk, 2007).

Tablo 3.4.'te nomofobi ölçeğinin hem genel hem de boyutlar itibariyle güvenilirlik sonuçları sunulmuştur.

Tablo 3.4 Nomofobi Ölçeğinin Güvenirlilik Sonuçları

Boyutlar	Maddeler	Cronbach-Alpha
Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme	16,17,18,19,20	0.972
İletişim Kuramama	10,11,12,13,14,15	0.883
Rahatlıktan Feragat Etme	5,6,7,8,9	0.865
Bilgiye Erişememe	1,2,3,4	0.795
Toplam	20 madde	0.807

Nomofobi ölçeğinin genel güvenirliliği $\alpha=0.807$ olarak tespit edilmiştir. Alt boyutu olan çevrimiçi bağlantıyı kaybetme = 0.972, iletişim kuramama = 0.883, rahatlıktan feragat etme = 0.865 ve bilgiye erişememe = 0.795 olarak belirlenmiştir. Hem genel hem de alt boyutlarla ilgili Alfa değer aralıklarından hareketle ölçeğin yüksek güvenilirlikte olduğu söylenebilir (Akgül ve Çevik, 2003).

Sanal kaytarma ölçeğine ilişkin açıklayıcı faktör analizi sonuçları Tablo 3.5'te verilmiştir.

Tablo 3.5 Sanal Kaytarma Ölçeğine İlişkin Geçerlilik Sonuçları

Maddeler	Paylaşım	Alışveriş	İçerik Erişimi	Durum Güncelleme	Oyun/Bahis
K2	0.915				
K5	0.906				
K4	0.901				
K9	0.899				
K8	0.893				
K6	0.889				
K3	0.888				
K7	0.885				
K1	0.829				
K15		0.872			
K16		0.869			
K13		0.861			
K14		0.848			
K10		0.848			
K11		0.763			
K12		0.659			
K26			0.876		
K24			0.864		
K23			0.856		
K25			0.824		
K22			0.739		
K17				0.806	
K19				0.804	
K18				0.789	
K21				0.785	
K20				0.767	

Maddeler	Paylaşım	Alışveriş	İçerik Erişimi	Durum Güncelleme	Oyun/Bahis
K29					0.861
K27					0.822
K30					0.802
K28					0.778
Özdeğerler	8.072	6.671	3.422	2.289	1.948
Varyans Açıklama Oranı	26.906	22.238	11.406	7.630	6.494
Toplam Varyans Açıklama Oranı	74.674				
Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)=0.902		Bartlett Küresellik Testi: $\chi^2 = 8302.299$; p=0.000			

Sanal kaytarma ile ilgili verilerin geçerliliği için yapılan varimax rotasyonlu açıklayıcı faktör analizinde KMO değeri 0,902 ve Bartlett değeri ($p<0,05$) anlamlı bulunmuştur. Ölçek toplam varyansın %74,674'ünü açıklamaktadır. Toplam varyans oranının en az %50 kuralı için önemli bir değere sahip olduğu söylenebilir (Yaşlıoğlu, 2017). Ölçeğin, özdeğeri 1'in üzerinde olan 5 alt boyuttan meydana geldiği görülmektedir. Ölçek ifadelerinin faktör yüklerine genel olarak bakıldığında (0.65-0.91)>0.35 kuralını sağladığı söylenebilir (Tabachnick ve Fidell, 2013).

Sanal kaytarma ölçeğine ve alt boyutlarına ilişkin güvenilirlik sonuçları Tablo 3.6'da gösterilmiştir.

Tablo 3.6 Sanal Kaytarma Ölçeğinin Güvenirlilik Sonuçları

Boyutlar	Maddeler	Cronbach-Alpha
Paylaşım	1,2,3,4,5,6,7,8,9	0.970
Alışveriş	10,11,12,13,14,15,16	0.939
İçerik Erişimi	22,23,24,25,26	0.917
Durum Güncelleme	17,18,19,20,21	0.858
Oyun/Bahis	27,28,29,30	0.850
Toplam	30 madde	0.878

Sanal kaytarma ölçeğinin genel güvenilirliği $\alpha=0.878$ olarak tespit edilmiştir. Alt boyutu olan paylaşım = 0.970, alışveriş = 0.939, içerik erişimi = 0.917, durum güncelleme = 0.858 ve oyun/bahis = 0.850 olarak belirlenmiştir. Hem genel hem de alt boyutlarla ilgili Alfa katsayıları değer aralıklarından hareketle ölçeğin yüksek güvenilirlikte olduğu söylenebilir (Kalaycı, 2009).

3.9. Araştırma Ölçeklerine İlişkin Betimsel Bulgular

Araştırmanın bu kısmında, katılımcıların nomofobi ve sanal kaytarma düzeyleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Katılımcıların nomofobi ve sanal kaytarmaya ilişkin maksimum, minimum, aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri hem genel hem de boyutlar bazında Tablo 3.7’de gösterilmiştir.

Tablo 3.7 Nomofobi ve Sanal Kaytarma Durumuna İlişkin Bulgular

Değişkenler	N	Min.	Max.	$\bar{X}$	σ
Nomofobi	300	1.40	4.40	3.177	0.585
Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme	300	1.00	5.00	3.076	1.307
İletişim Kuramama	300	1.00	5.00	3.660	0.997
Rahatlıktan Feragat Etme	300	1.00	5.00	2.371	0.863
Bilgiye Erişememe	300	1.00	5.00	3.589	1.060
Sanal Kaytarma	300	1.63	4.60	3.056	0.602
Paylaşım	300	1.00	5.00	2.958	1.295
Alışveriş	300	1.43	5.00	2.623	1.078
İçerik Erişimi	300	1.00	5.00	3.492	1.117
Durum Güncelleme	300	1.00	5.00	3.148	0.862
Oyun/Bahis	300	1.00	5.00	3.374	0.959

Nomofobi ve sanal kaytarma ile ilgili genel aritmetik ortalamalara bakıldığında; araştırmaya katılan bireylerin nomofobik düzeylerinin ($\bar{X}=3.17$) ve sanal kaytarma düzeylerinin ($\bar{X}=3.056$) orta düzeyde olduğu söylenebilir. Alt boyutlar açısından incelendiğinde; katılımcıların iletişim kuramadıkları ($\bar{X}=3.66$) ve bilgiye erişemedikleri ($\bar{X}=3.58$) zamanlarda huzursuzluk yaşadıkları görülmektedir. Kaytarma açısından bakıldığında ise katılımcıların içerik erişimleri ($\bar{X}=3.49$) konusunda kaydardıkları söylenebilir. Diğer alt boyutlarda ise genel olarak nadiren nomofobi ve kaytarma olduğu tespit edilmiştir.

3.10. Nomofobi ve Sanal Kaytarma Arasındaki İlişki

Araştırmanın bu kısmında; çalışanların nomofobi düzeyleri ve sanal ortamda kaytarma düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir (Bkz.: Tablo 3.8.).

Tablo 3.8 Nomofobi ve Sanal Kaytarma Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Pearson Korelasyon	Nomofobi	Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme	İletişim Kuramama	Rahatlıktan Feragat Etme	Bilgiye Erişememe
Sanal Kaytarma	0.586**	0.616**	0.108	0.228**	0.284**
Paylaşım	0.630**	0.956**	0.238**	0.037	-0.110
Alışveriş	0.396**	0.217**	0.030	0.318**	0.393**
İçerik Erişimi	-0.022	0.101	-0.163**	0.158**	0.166**
Durum Güncelleme	0.265**	0.042	0.075	0.130*	0.558**
Oyun/Bahis	-0.197**	-0.235**	-0.119*	0.039	0.028

Not: **p<0.01; *p<0.05

Tablo 3.8.'ye göre; bağımsız değişken olan nomofobi ile bağımlı değişken olan sanal kaytarma arasında pozitif ve orta seviyede bir ilişki vardır ($r=0.586$, $p<0.01$). Nomofobi ile sanal kaytarmanın alt boyutu olan paylaşım arasında orta ($r=0.630$, $p<0.01$), alışveriş boyutu arasında zayıf ($r=0.396$, $p<0.01$) ve durum güncelleme arasında zayıf ($r=0.265$, $p<0.01$) bir ilişki vardır. Ancak oyun/bahis oynama ile nomofobi arasında çok zayıf ve negatif bir ilişki ortaya çıkmıştır ($r=-0.197$, $p<0.01$).

Nomofobinin alt boyutu olan çevrimiçi bağlantıyı kaybetme boyutu ve sanal kaytarma arasında orta ($r=0.616$, $p<0.01$), paylaşım arasında çok yüksek ($r=0.956$, $p<0.01$), alışveriş boyutu arasında çok zayıf ($r=0.217$, $p<0.01$) bir ilişki vardır. Ancak çevrimiçi bağlantıyı kaybetme boyutu ve oyun/bahis oynama boyutu arasında çok zayıf ve negatif bir ilişki ortaya çıkmıştır ($r=-0.235$, $p<0.01$).

Nomofobinin alt boyutu olan iletişim kuramama ve sanal kaytarmanın alt boyutu olan paylaşım arasında çok zayıf bir ilişki bulunmuştur ($r=0.238$, $p<0.01$). Ancak iletişim kuramamanın, içerik erişimi ($r=-0.163$, $p<0.01$) ve oyun/bahis oynama ($r=-0.119$, $p<0.05$) boyutları arasında çok zayıf ve negatif bir ilişkide olduğu belirlenmiştir.

Nomofobinin alt boyutu olan rahatlıktan feragat etme ve sanal kaytarma arasında çok zayıf bir ilişki vardır ($r=0.228$, $p<0.01$). Rahatlıktan feragat etme ve sanal kaytarmanın alt boyutu olan alışveriş arasında zayıf ($r=0.318$, $p<0.01$); içerik erişimi ($r=0.158$, $p<0.01$) ve durum güncelleme ($r=0.130$, $p<0.05$) arasında ise çok zayıf bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Nomofobinin alt boyutu olan bilgiye erişememe ve sanal kaytarma arasında zayıf bir ilişki vardır ($r=0.284$, $p<0.01$). Bilgiye erişememe ve sanal kaytarmanın alt boyutu olan alışveriş arasında zayıf ($r=0.393$, $p<0.01$); içerik erişimi arasında çok zayıf ($r=0.166$, $p<0.01$) ve durum güncelleme arasında ($r=0.558$, $p<0.05$) arasında ise orta düzeyde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

3.11. Nomofobinin Sanal Kaytarma Üzerindeki Etkisi

Araştırmanın bu kısmında, araştırma problemine cevap vermek için regresyon analizi yapılmıştır. Bu kapsamda nomofobinin sanal kaytarma üzerindeki etkisini belirlemek için yapılmış olan enter metodlu regresyon analizi sonuçları Tablo 3.9.'da verilmiştir.

Tablo 3.9 Nomofobinin Sanal Kaytarma Üzerindeki Etkisi

Model	Standartlaştırılmamış Katsayılar		Standartlaştırılmış Katsayılar	t	p
	B	Std. Hata	Beta		
Sabit	1.137	0.156		7.278	0,000*
Nomofobi Düzeyi	0.604	0.048	0.586	12.499	0,000*
R			0.586		
R ²			0.344		
Düzeltilmiş R ²			0.342		
Standart Hata			0.489		
F			156.228		0,000*

Çalışanların nomofobi düzeyi varyansın %34,2'ini açıklamaktadır. Bir başka deyişle, bağımsız değişken olan nomofobinin bağımlı değişken olan sanal kaytarmayı %34,2 oranında etkilediği ortaya çıkmıştır. Ayrıca nomofobi ve sanal kaytarma ile ilgili kurulmuş olan modelin anlamlı olduğu görülmektedir [$F(37.363) = 156.228, p < .05$]. Buna göre katılımcıların nomofobi düzeylerinde meydana gelen bir birimlik artışın katılımcıların sanal kaytarma düzeylerini 0.604 birim etkilediği söylenebilir. Sonuç olarak H_1 hipotezi desteklenmiştir.

Nomofobi kavramı alt boyutlarının sanal kaytarma kavramı alt boyutu paylaşım üzerindeki etkisini belirlemek için yapılmış olan çoklu regresyon analizi sonuçları Tablo 3.10.'da verilmiştir.

Tablo 3.10 Nomofobi Alt Boyutlarının Sanal Kaytarmanın Paylaşım Alt Boyutu Üzerindeki Etkisi

Model	Standartlaştırılmamış Katsayılar		Standartlaştırılmış Katsayılar	t	p
	B	Std. Hata	Beta		
Sabit	-0.002	0.126		-0.017	0.986
Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme	0.936	0.017	0.945	54.786	0.000*
İletişim Kuramama	0.049	0.022	0.037	2.168	0.031*
Rahatlıktan Feragat Etme	0.029	0.025	0.020	1.156	0.248
Bilgiye Erişememe	-0.046	0.021	-0.038	-2.221	0.027*
R			0.958		
R ²			0.917		
Düzeltilmiş R ²			0.916		
Standart Hata			0.376		
F			812.933		0.000*

Tablo 3.10.' da bağımsız değişken olan nomofobi alt boyutları ile bağımlı değişken olan sanal kaytarmanın paylaşım alt boyutu arasındaki etkileşim analiz edilmiştir. Sonuçlar; nomofobi alt boyutlarına ilişkin düzeltilmiş determinasyon katsayısının %91,6 olduğunu göstermekte olup paylaşım alt boyutunda yaşanmış olan değişimin %91,6'sının, nomofobi alt boyutlarında oluşan değişime bağlı olduğu söylenebilir. Modelin 812.933 oranında F değeri aldığı ve p değerinin de anlamlı çıktığı görülmektedir. Modelde anlamlı sonuçlar veren bağımsız değişkenlerden çevrimiçi bağlantıyı kaybetme alt boyutunun katsayısı 0.936, iletişim kuramama alt boyutunun katsayısı 0.049 ve bilgiye erişememe alt boyutunun katsayısı -0.046 olarak belirlenmiştir. Bu çerçevede; çalışanların çevrimiçi bağlantı kaybetmeleri, çalışanların paylaşım yapmalarını 0.936 birim artırmakta, iletişim kuramamaları paylaşım yapmalarını 0.049 oranında artırmaktadır. Ancak bilgiye erişememe durumları paylaşım yapmalarını -0.046 birim azaltmaktadır. Yapılan analiz sonucunda, bağımsız değişken Nomofobinin alt boyutlarının bağımlı değişken olan Sanal Kaytarmanın Paylaşım alt boyutu üzerindeki etkisini araştırmak üzere kurulan hipotezler arasından; H_{2a}, H_{2b}, H_{2d}, hipotezleri desteklenmiş olup H_{2c} hipotezi desteklenmemiştir.

Nomofobi alt boyutlarının sanal kaytarmanın alışveriş alt boyutu üzerindeki etkisini belirlemek için yapılmış olan çoklu regresyon analizi sonuçları Tablo 3.11. 'de verilmiştir.

Tablo 3.11 Nomofobi Alt Boyutlarının Sanal Kaytarmanın Alışveriş Alt Boyutu Üzerindeki Etkisi

Model	Standartlaştırılmamış Katsayılar		Standartlaştırılmış Katsayılar	t	p
	B	Std. Hata	Beta		
Sabit	-0.065	0.306		0.212	0.833
Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme	0.210	0.041	0.254	5.074	0.000*
İletişim Kuramama	-0.060	0.054	-0.055	1.100	0.272
Rahatlıktan Feragat Etme	0.354	0.061	0.284	5.768	0.000*
Bilgiye Erişememe	0.396	0.050	0.389	7.916	0.000*
R			0.545		
R ²			0.297		
Düzeltilmiş R ²			0.287		
Standart Hata			0.910		
F			31.146		0.000*

Tablo 3.11.'de nomofobi alt boyutlarının sanal kaytarmanın alışveriş alt boyutu üzerindeki etkisi analiz edilmiştir. Sonuçlar; nomofobi alt boyutlarına ilişkin düzeltilmiş determinasyon katsayısının %28,7 olduğunu göstermektedir. Bu sonuca göre, alışveriş alt boyutunda yaşanan değişimin %28,7'sinin, nomofobi alt boyutlarında meydana gelen değişime bağlı olduğu söylenebilir. Modelin 31.146 oranında F değeri aldığı ve p değerinin de anlamlı çıktığı görülmektedir. Modelde anlamlı sonuçlar veren bağımsız değişkenlerden çevrimiçi bağlantıyı kaybetme alt boyutunun katsayısı 0.210, rahatlıktan feragat etme boyutunun katsayısı 0.354 ve bilgiye erişememe alt boyutunun katsayısı 0.396 olarak belirlenmiştir. Bu çerçevede; çalışanların çevrimiçi bağlantı kaybetmeleri, alışveriş yapmalarını 0.210 birim, rahatlıktan feragat etmeleri alışveriş yapmalarını 0.354 birim ve bilgiye erişememe durumları alışveriş yapmalarını 0.396 birim artırmaktadır. Yapılan analiz sonucunda, bağımsız değişken Nomofobi'nin alt boyutlarının bağımlı değişken olan Sanal Kaytarmanın Alışveriş alt boyutu üzerindeki etkisini araştırmak üzere kurulan hipotezler arasında; H_{3a}, H_{3c}, H_{3d} ve H_{3b} hipotezleri desteklenmemiştir.

Nomofobi alt boyutlarının sanal kaytarmanın içerik erişimi alt boyutu üzerindeki etkisini belirlemek için yapılmış olan çoklu regresyon analizi sonuçları Tablo 3.12.'de verilmiştir.

Tablo 3.12 Nomofobi Alt Boyutlarının Sanal Kaytarmanın İçerik Erişimi Alt Boyutu Üzerindeki Etkisi

Model	Standartlaştırılmamış Katsayılar		Standartlaştırılmış Katsayılar	t	p
	B	Std. Hata	Beta		
Sabit	3.269	0.362		9.033	0.000*
Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme	-0.049	0.049	-0.057	0.996	0.320
İletişim Kuramama	-0.188	0.064	-0.167	2.924	0.004*
Rahatlıktan Feragat Etme	0.207	0.073	0.160	2.851	0.005*
Bilgiye Erişememe	0.158	0.059	0.150	2.675	0.008*
R			0.289		
R ²			0.083		
Düzeltilmiş R ²			0.071		
Standart Hata			1.077		
F			6.703		0.000*

Tablo 3.12.'de bağımsız değişken olan nomofobi alt boyutlarının bağımlı değişken olan sanal kaytarmanın içerik erişimi alt boyutu üzerindeki etkisi analiz edilmiştir. Sonuçlar; nomofobi alt boyutlarına ilişkin düzeltilmiş determinasyon katsayısının %8,3 olduğunu göstermektedir. Bu sonuca göre, içerik erişimi alt boyutunda yaşanan değişimin %8,3'ünün, nomofobi alt boyutlarında meydana gelen değişime bağlı olduğu söylenebilir. Modelin 6.703 oranında F değeri aldığı ve p değerinin de anlamlı çıktığı görülmektedir. Modelde anlamlı sonuçlar veren bağımsız değişkenlerden iletişim kuramama alt boyutunun katsayısı-0.188, rahatlıktan feragat etme boyutunun katsayısı 0.207 ve bilgiye erişememe alt boyutunun katsayısı 0.158 olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda; çalışanlar iletişim kuramadıklarında içerik erişimi oranında-0,188 birim azalmaya neden olmaktadır. Bununla birlikte rahatlıktan feragat etmeleri içerik erişim düzeylerini 0.207 birim ve bilgiye erişememe durumları içerik erişim düzeylerinde 0.158 birimlik artışa neden olduğu söylenebilir. Yapılan analiz sonucunda, bağımsız değişken Nomofobi'nin alt boyutlarının bağımlı değişken olan Sanal Kaytarma'nın İçerik Erişimi alt boyutu üzerindeki etkisini araştırmak üzere kurulan hipotezler arasından; H_{4b}, H_{4c}, H_{4d} hipotezleri desteklenmiş olup H_{4a} hipotezi desteklenmemektedir.

Nomofobi alt boyutlarının sanal kaytarmanın durum güncelleme alt boyutu üzerindeki etkisini belirlemek için yapılmış olan çoklu regresyon analizi sonuçları Tablo 3.13.'de verilmiştir.

Tablo 3.13 Nomofobi Alt Boyutlarının Sanal Kaytarmanın Durum Güncelleme Alt Boyutu Üzerindeki Etkisi

Model	Standartlaştırılmamış Katsayılar		Standartlaştırılmış Katsayılar	t	p
	B	Std. Hata	Beta		
Sabit	1.197	0.240		4.986	0.000*
Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme	-0.008	0.032	-0.013	-0.255	0.799
İletişim Kuramama	0.052	0.043	0.060	1.228	0.220
Rahatlıktan Feragat Etme	0.077	0.048	0.077	1.587	0.114
Bilgiye Erişememe	0.447	0.039	0.550	11.375	0.000*
R			0.567		
R ²			0.322		
Düzeltilmiş R ²			0.313		
Standart Hata			0.714		
F			34.998		0.000*

Tablo 3.13.'te bağımsız değişken olan nomofobi alt boyutlarının bağımlı değişken olan sanal kaytarmanın durum güncelleme alt boyutu üzerindeki etkisi analiz edilmiştir. Sonuçlar; nomofobi alt boyutlarına ilişkin düzeltilmiş determinasyon katsayısının %31,3 olduğunu göstermektedir. Bu sonuca göre, durum güncelleme alt boyutunda yaşanan değişimin %31,3'ünün, nomofobi alt boyutlarında meydana gelen değişime bağlı olduğu söylenebilir. Modelin 34.998 oranında F değeri aldığı ve p değerinin de anlamlı çıktığı görülmektedir. Modelde anlamlı sonuçlar veren bağımsız değişkenlerden bilgiye erişememe alt boyutunun katsayısı 0.447 olarak belirlenmiştir. Bu sonuca göre çalışanların bilgiye erişememe durumları durum güncellemelerini 0.447 birim artırdığı söylenebilir. Yapılan analiz sonucunda, bağımsız değişken Nomofobinin alt boyutlarının bağımlı değişken olan Sanal Kaytarmanın Durum Güncelleme alt boyutu üzerindeki etkisini araştırmak üzere kurulan hipotezler arasından; H_{5d} hipotezi desteklenmiş olup ve H_{5a}, H_{5b}, H_{5c} hipotezleri desteklenmemektedir.

Nomofobi alt boyutlarının sanal kaytarmanın oyun/bahis oynama alt boyutu üzerindeki etkisini belirlemek için yapılmış olan çoklu regresyon analizi sonuçları Tablo 3.14'te verilmiştir.

Tablo 3.14 Nomofobi Alt Boyutlarının Sanal Kaytarmanın Oyun/Bahis Oynama Alt Boyutu Üzerindeki Etkisi

Model	Standartlaştırılmamış Katsayılar		Standartlaştırılmış Katsayılar	t	p
	B	Std. Hata	Beta		
Sabit	4.149	0.314		13.201	0.000*
Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme	-0.160	0.042	-0.218	-3.770	0.000*
İletişim Kuramama	-0.068	0.056	-0.071	-1.219	0.224
Rahatlıktan Feragat Etme	-0.034	0.063	-0.030	-0.534	0.593
Bilgiye Erişememe	0.013	0.051	0.015	0.255	0.799
R			0.248		
R ²			0.061		
Düzeltilmiş R ²			0.049		
Standart Hata			0.935		
F			4.819		0.001*

Tablo 3.14.'te görüldüğü üzere; bağımsız değişken olan nomofobi alt boyutlarının bağımlı değişken olan sanal kaytarmanın oyun/bahis oynama alt boyutu üzerindeki etkisi analiz edilmiştir. Sonuçlar; nomofobi alt boyutlarına ilişkin düzeltilmiş determinasyon katsayısının %4,9 olduğunu göstermektedir. Bu sonuca göre, çevrimiçi bağlantıyı kaybetme alt boyutunda yaşanan değişimin %4,9'unun, nomofobi alt boyutlarında meydana gelen değişime bağlı olduğu söylenebilir. Modelin 4.819 oranında F değeri aldığı ve p değerinin de anlamlı çıktığı görülmektedir. Modelde anlamlı sonuçlar veren bağımsız değişkenlerden çevrimiçi bağlantıyı kaybetme alt boyutunun katsayısı-0.160 olarak belirlenmiştir. Bu sonuca göre çalışanların çevrimiçi bağlantıyı kaybetmeleri, oyun/bahis oynama durumlarını-0.160 birim azalttığı söylenebilir. Yapılan analiz sonucunda, bağımsız değişken Nomofobinin alt boyutlarının bağımlı değişken olan Sanal Kaytarmanın Oyun/Bahis Oynama alt boyutu üzerindeki etkisini araştırmak üzere kurulan hipotezler arasından; H_{6a} hipotezi desteklenmekte olup H_{6b}, H_{6c}, H_{6d} hipotezleri desteklenmemektedir.

3.12. Nomofobi Düzeyinin Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Karşılaştırılması

Analizlerin bu aşamasında katılımcıların nomofobi düzeylerinin demografik özelliklerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Bu çerçevede Tablo 3.8'de nomofobi düzeyinin katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılımını belirlemek için yapılmış olan Bağımsız Örneklem T testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 3.15 Nomofobi Düzeyinin Katılımcıların Cinsiyetine Göre Karşılaştırılması

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	σ	t	p
Nomofobi	Kadın	133	3.12	0.54	-	0.184
	Erkek	167	3.21	0.61	1.333	
Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme	Kadın	133	2.89	1.24	-	0.029*
	Erkek	167	3.22	1.34	2.200	
İletişim Kuramama	Kadın	133	3.69	1.00	0.510	0.610
	Erkek	167	3.63	0.99		
Rahatlıktan Feragat Etme	Kadın	133	2.38	0.85	0.163	0.871
	Erkek	167	2.36	0.87		
Bilgiye Erişememe	Kadın	133	3.50	1.05	-	0.235
	Erkek	167	3.65	1.06	1.191	

*p<0.05

Tablo 3.8’de görüldüğü üzere; genel olarak nomofobi düzeyinin ve alt boyutları olan iletişim kuramama, rahatlıktan feragat etme ile bilgiye erişememe boyutlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Çevrimiçi bağlantıyı kaybetme konusunda kadın ve erkeklerin yaşamış oldukları huzursuzluk arasında anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır (t=-2.200, p=0.029). Buna göre, erkeklerin kadınlardan daha fazla çevrimiçi bağlantıyı kaybettiklerinde huzursuzluk yaşadıkları söylenebilir. Bu bağlamda, Nomofobi bağımsız değişkeninin ve alt boyutlarının demografik değişkenler arasında yer alan Cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediği konusunu araştırmak üzere geliştirilen ve tablo 3.21. de test sonuçları belirtilen hipotezlerden; H_{8a} hipotezi desteklenmekte olup H_{7a}, H_{9a}, H_{10a}, H_{11a} hipotezleri desteklenmemektedir.

Nomofobi düzeyinin bireylerin medeni durumlarına göre dağılımını belirlemek için yapılmış olan Bağımsız Örneklem T testi sonuçları Tablo 3.9’da gösterilmiştir.

Tablo 3.16 Nomofobi Düzeyinin Katılımcıların Medeni Durumlarına Göre Karşılaştırılması

	Medeni Durum	N	$\bar{X}$	σ	t	p
Nomofobi	Evli	145	3.19	0.64	0.575	0.566
	Bekâr	155	3.15	0.52		
Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme	Evli	145	3.06	1.35	-0.204	0.838
	Bekâr	155	3.09	1.26		
İletişim Kuramama	Evli	145	3.62	1.08	-0.505	0.614
	Bekâr	155	3.68	0.90		
Rahatlıktan Feragat Etme	Evli	145	2.46	0.87	1.903	0.058
	Bekâr	155	2.28	0.84		
Bilgiye Erişememe	Evli	145	3.63	1.02	0.688	0.492
	Bekâr	155	3.54	1.09		

*p<0.05

Katılımcıların medeni durumları açısından nomofobi düzeyinin ve alt boyutlarının anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0.05$). Dolayısıyla tüm boyutlarda, medeni durum açısından nomofobi düzeyinin birbirine yakın olduğu söylenebilir. Bu bağlamda, Nomofobi bağımsız değişkeninin ve alt boyutlarının demografik değişkenler arasında yer alan Medeni Hâl değişkenine göre farklılık gösterip göstermediği konusunu araştırmak üzere geliştirilen ve tablo 3.21. de test sonuçları belirtilen hipotezlerden H_{7b} , H_{8b} , H_{9b} , H_{10b} , H_{11b} desteklenmemektedir.

Otel çalışanlarının yaşlarına göre nomofobi düzeylerini belirlemek için Tek Yönlü ANOVA testi yapılmıştır. Sonuçlara Tablo 3.10'da yer verilmiştir.

Tablo 3.17 Nomofobi Düzeyinin Katılımcıların Yaşlarına Göre Karşılaştırılması

	Yaş	N	$\bar{X}$	σ	F	p	Tukey
Nomofobi							
	25 Yaş ve Altı	85	3.20	0.56			
	26-35 Yaş	110	3.21	0.60			
	36-45 Yaş	55	3.15	0.55	0.895	0.467	-
	46-55 Yaş	42	3.10	0.61			
	56 Yaş ve Üstü	8	2.87	0.45			
Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme							
	25 Yaş ve Altı	85	3.29	1.20			
	26-35 Yaş	110	3.14	1.33			
	36-45 Yaş	55	2.86	1.23	1.629	0.167	-
	46-55 Yaş	42	2.84	1.42			
	56 Yaş ve Üstü	8	2.60	1.59			
İletişim Kuramama							
	25 Yaş ve Altı	85	3.65	0.97			
	26-35 Yaş	110	3.65	1.00			
	36-45 Yaş	55	3.76	1.09	0.392	0.815	-
	46-55 Yaş	42	3.59	0.91			
	56 Yaş ve Üstü	8	3.35	1.02			
Rahatlıktan Feragat Etme							
	25 Yaş ve Altı	85	2.30	0.81			
	26-35 Yaş	110	2.40	0.91			
	36-45 Yaş	55	2.44	0.84	0.295	0.881	-
	46-55 Yaş	42	2.32	0.82			
	56 Yaş ve Üstü	8	2.40	1.02			
Bilgiye Erişememe							
	25 Yaş ve Altı	85	3.55	1.15			
	26-35 Yaş	110	3.67	0.98			
	36-45 Yaş	55	3.48	1.17	0.825	0.510	-
	46-55 Yaş	42	3.66	0.86			
	56 Yaş ve Üstü	8	3.09	1.16			

*p<0.05

Katılımcıların yaşları itibarıyla nomofobik durumlarının ve alt boyutlarının anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0.05$). Dolayısıyla tüm boyutlarda nomofobi düzeyinin birbirine yakın olduğu söylenebilir. Bu bağlamda, Nomofobi bağımsız değişkeninin ve alt boyutlarının demografik değişkenler arasında yer alan Yaş değişkenine göre farklılık gösterip göstermediği konusunu araştırmak üzere geliştirilen ve tablo 3.21. de test sonuçları belirtilen hipotezlerin (H_{7c} , H_{8c} , H_{9c} , H_{10c} , H_{11c}) tamamının desteklenmediğini ifade etmek mümkündür.

Eğitim düzeyi açısından çalışanların nomofobi düzeylerini belirlemek için Tek Yönlü ANOVA testi yapılmıştır. Ulaşılan sonuçlar Tablo 3.11’de gösterilmiştir.

Tablo 3.18 Nomofobi Düzeyinin Katılımcıların Eğitim Düzeylerine Göre Karşılaştırılması

	Eğitim Düzeyi	N	$\bar{X}$	σ	F	p	Tukey
Nomofobi							
	İlk ve Ortaokul	57	3.27	0.56	2.061	0.105	-
	Lise	119	3.23	0.58			
	Üniversite	109	3.07	0.59			
	Lisansüstü	15	3.17	0.50			
Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme							
	İlk ve Ortaokul	57	3.05	1.37	1.546	0.203	-
	Lise	119	2.98	1.31			
	Üniversite	109	3.09	1.29			
	Lisansüstü	15	3.74	0.99			
İletişim Kuramama							
	İlk ve Ortaokul	57	3.57	0.97	0.163	0.921	-
	Lise	119	3.68	0.94			
	Üniversite	109	3.67	1.05			
	Lisansüstü	15	3.64	1.10			
Rahatlıktan Feragat Etme							
	İlk ve Ortaokul	57	2.57	0.88	3.688	0.012*	1>3
	Lise	119	2.46	0.89			
	Üniversite	109	2.18	0.80			
	Lisansüstü	15	2.16	0.67			
Bilgiye Erişememe							
	İlk ve Ortaokul	57	3.94	1.03	10.157	0.000*	1>3,4 2>3,4
	Lise	119	3.81	0.98			
	Üniversite	109	3.23	1.05			
	Lisansüstü	15	3.03	0.80			

*p<0.05

Genel olarak nomofobi düzeyinin ve alt boyutları olan çevrimiçi bağlantıyı kaybetme, iletişim kuramama boyutlarının yaşa göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0.05$). Ancak rahatlıktan feragat etme ($F=3.688$, $p=0.012$) ve bilgiye erişememe ($F=10.157$, $p=0.000$) durumlarında yaşanan huzursuzluğun eğitim durumu açısından farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Tukey testi sonuçlarına göre, ilk ve ortaokul mezunu olan kişilerin rahatlıktan feragat ettikleri durumlarda üniversite mezunlarından daha fazla huzursuz oldukları görülmektedir. Ayrıca ilk ve ortaokul ile lise mezunlarının bilgiye erişemedikleri zaman yaşamış oldukları huzursuzluğun üniversite ve lisansüstü mezunlarından daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda, Nomofobi bağımsız değişkeninin ve alt boyutlarının demografik değişkenler arasında yer alan Eğitim Düzeyi değişkenine göre farklılık gösterip göstermediği konusunu araştırmak üzere geliştirilen ve tablo 3.21. de test sonuçları belirtilen hipotezlerden; H_{10d} ile H_{11d} 'nin desteklendiğini ve H_{7d} , H_{8d} H_{9d} , isimli hipotezlerin desteklenmediğini ifade etmek mümkündür.

Turizm sektöründeki toplam deneyim ya da iş deneyim süresi bakımından çalışanların nomofobi düzeylerini belirlemek için Tek Yönlü ANOVA testi yapılmıştır. Ulaşılan sonuçlar Tablo 3.12’de gösterilmiştir.

Tablo 3.19 Nomofobi Düzeyinin Katılımcıların Sektördeki İş Deneyim Sürelerine Göre Karşılaştırılması

	Sektördeki Süre	N	$\bar{X}$	σ	F	p	Tukey
Nomofobi							
	1 Yıldan Az	58	3.54	0.44	6.518	0.000*	1>2,3,4 1>5,6
	1-5 Yıl	99	3.08	0.57			
	6-10 Yıl	50	3.06	0.63			
	11-15 Yıl	34	3.16	0.56			
	16-20 Yıl	31	3.09	0.64			
	21 Yıl ve üstü	28	3.03	0.46			
Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme							
	1 Yıldan Az	58	3.54	1.27	2.219	0.052	-
	1-5 Yıl	99	2.95	1.25			
	6-10 Yıl	50	3.07	1.32			
	11-15 Yıl	34	3.03	1.31			
	16-20 Yıl	31	2.72	1.29			
	21 Yıl ve üstü	28	2.95	1.40			
İletişim Kuramama							
	1 Yıldan Az	58	3.79	0.85	0.945	0.452	-
	1-5 Yıl	99	3.51	0.99			
	6-10 Yıl	50	3.63	1.09			
	11-15 Yıl	34	3.86	0.92			
	16-20 Yıl	31	3.66	1.20			
	21 Yıl ve üstü	28	3.67	0.93			
Rahatlıktan Feragat Etme							
	1 Yıldan Az	58	2.73	0.91	3.691	0.003*	1>2,3 1>6
	1-5 Yıl	99	2.31	0.85			
	6-10 Yıl	50	2.16	0.77			
	11-15 Yıl	34	2.35	0.74			
	16-20 Yıl	31	2.49	0.86			
	21 Yıl ve üstü	28	2.07	0.85			
Bilgiye Erişememe							
	1 Yıldan Az	58	4.18	0.71	5.610	0.000*	1>2,3,4 1>5,6
	1-5 Yıl	99	3.57	1.18			
	6-10 Yıl	50	3.32	0.94			
	11-15 Yıl	34	3.28	1.04			
	16-20 Yıl	31	3.46	1.17			
	21 Yıl ve üstü	28	3.37	0.82			

*p<0.05

Katılımcıların genel nomofobik düzeylerinde sektördeki çalışma süresine bağlı olarak bir farklılık olduğu göze çarpmaktadır ($F=6.518$, $p=0.000$). Bu çerçevede 1 yıldan az süredir sektörde çalışanların nomofobik durumlarının diğer kişilere göre yüksek olduğu söylenebilir. Çevrimiçi bağlantıyı kaybetme ve iletişim kuramama durumlarında yaşanan huzursuzluk düzeyi farklılık göstermemekle birlikte rahatlıktan feragat etme ($F=3.691$, $p=0.003$) ve bilgiye erişememe ($F=5.610$, $p=0.000$) boyutlarında sektördeki çalışma süresi açısından anlamlı farklılık vardır. Bu kapsamda 1 yıldan az süredir sektörde çalışanların 1-5 yıl, 6-10 yıl ile 21 ve üstü yıldır çalışanlardan daha fazla rahatlıklarından feragat ettiklerinde huzursuzluk yaşadıkları söylenebilir. Bununla birlikte 1 yıldan az süredir sektörde çalışanların bilgiye erişemedikleri durumlarda yaşamış oldukları huzursuzluk düzeyi diğer kişilerden daha yüksek çıkmıştır. Bu bağlamda, Nomofobi bağımsız değişkeninin ve alt boyutlarının demografik değişkenler arasında yer alan İş Deneyimi değişkenine göre farklılık gösterip göstermediği konusunu araştırmak üzere geliştirilen ve tablo 3.21. de test sonuçları belirtilen hipotezlerden; H_{7e} , H_{10e} , H_{11e} hipotezleri desteklenmektedir ve H_{8e} ve H_{9e} hipotezleri desteklenmemektedir.

Mevcut konaklama işletmesindeki çalışma süresi bakımından çalışanların nomofobi düzeylerini belirlemek için Tek Yönlü ANOVA testi yapılmıştır. Ulaşılan sonuçlar Tablo 3.13'te gösterilmiştir.

Tablo 3.20 Nomofobi Düzeyinin Katılımcıların Mevcut Konaklama İşletmesindeki Çalışma Sürelerine Göre Karşılaştırılması

	İşletmedeki Süre	N	$\bar{X}$	σ	F	p	Tukey
Nomofobi	1 Yıldan Az	69	3.31	0.61	1.431	0.224	-
	1-3 Yıl	105	3.16	0.60			
	4-6 Yıl	64	3.15	0.53			
	7-9 Yıl	41	3.05	0.59			
	10 Yıl ve Üstü	21	3.11	0.50			
Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme	1 Yıldan Az	69	3.64	1.13	10.945	0.000*	1>3,4,5 2>3,4
	1-3 Yıl	105	3.33	1.24			
	4-6 Yıl	64	2.50	1.19			
	7-9 Yıl	41	2.46	1.27			
	10 Yıl ve Üstü	21	2.88	1.46			
İletişim Kuramama	1 Yıldan Az	69	3.66	0.94	0.167	0.955	-
	1-3 Yıl	105	3.63	1.05			
	4-6 Yıl	64	3.69	0.99			
	7-9 Yıl	41	3.59	1.00			
	10 Yıl ve Üstü	21	3.78	0.92			

	İşletmedeki Süre	N	$\bar{X}$	σ	F	p	Tukey
<i>Rahatlıktan Feragat Etme</i>							
	1 Yıldan Az	69	2.23	0.86			
	1-3 Yıl	105	2.29	0.86			
	4-6 Yıl	64	2.56	0.90	1.613	0.171	-
	7-9 Yıl	41	2.40	0.65			
	10 Yıl ve Üstü	21	2.53	1.02			
<i>Bilgiye Erişememe</i>							
	1 Yıldan Az	69	3.71	0.94			
	1-3 Yıl	105	3.32	1.09			
	4-6 Yıl	64	3.90	1.05	4.953	0.001*	3>2,5
	7-9 Yıl	41	3.80	0.94			
	10 Yıl ve Üstü	21	3.13	1.10			

*p<0.05

Genel olarak nomofobi düzeyinin ve alt boyutları olan iletişim kuramama ve rahatlıktan feragat etme boyutlarının katılımcıların mevcut konaklama işletmesindeki çalışma süresine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0.05$). Ancak çevrimiçi bağlantıyı kaybetme ($F=10.945$, $p=0.000$) ve bilgiye erişememe ($F=4.953$, $p=0.001$) durumlarında yaşanan huzursuzluğun mevcut işletmedeki çalışma süresi açısından farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Tukey testi sonuçlarına göre, 1 yıldan az süredir işletmede çalışanların, 4 ve üstü yıldır çalışanlardan; 1-3 yıldır çalışanların da 4-6 ve 7-9 yıldır çalışanlardan daha fazla çevrimiçi bağlantıyı kaybetme noktasında huzursuzluk yaşadıkları görülmektedir. Bilgiye erişememe durumunda, 4-6 yıldır işletmede çalışanların yaşamış oldukları huzursuzluk, 1-3 yıl ile 10 ve üstü yıldır çalışanlardan daha fazladır. Bu bağlamda, Nomofobi bağımsız değişkeninin ve alt boyutlarının demografik değişkenler arasında yer alan İş Deneyimi değişkenine göre farklılık gösterip göstermediği konusunu araştırmak üzere geliştirilen ve tablo 3.21. de test sonuçları belirtilen hipotezlerden; H_{8f} ve H_{11f} hipotezleri desteklenmekte olup H_{7f} , H_{9f} , H_{10f} hipotezleri desteklenmemektedir.

Katılımcıların çalıştıkları işletmede internette kalma (gezinme) süreleri bakımından nomofobik düzeylerini belirlemek için Tek Yönlü ANOVA testi yapılmıştır. Ulaşılan sonuçlar Tablo 3.14'te gösterilmiştir.

Tablo 3.21 Nomofobi Düzeyinin Katılımcıların Çalıştıkları İşletmede İnternette Kalma (Gezinme) Sürelerine Göre Karşılaştırılması

	İnternette Kalma Süresi	N	$\bar{X}$	σ	F	p	Tukey
Nomofobi							
	Hiç Gezinmiyorum	27	3.21	0.46	1.503	0.201	-
	1 Saat Altı	193	3.22	0.58			
	1-3 Saat	68	3.02	0.61			
	4-6 Saat	10	3.25	0.53			
	7 Saat ve Üstü	2	3.02	0.88			
Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme							
	Hiç Gezinmiyorum	27	2.88	1.42	0.573	0.683	-
	1 Saat Altı	193	3.13	1.29			
	1-3 Saat	68	2.94	1.30			
	4-6 Saat	10	3.42	1.27			
	7 Saat ve Üstü	2	3.20	2.54			
İletişim Kuramama							
	Hiç Gezinmiyorum	27	3.90	0.76	1.976	0.098	-
	1 Saat Altı	193	3.71	0.97			
	1-3 Saat	68	3.39	1.13			
	4-6 Saat	10	3.81	0.58			
	7 Saat ve Üstü	2	3.08	1.29			
Rahatlıktan Feragat Etme							
	Hiç Gezinmiyorum	27	2.10	0.74	1.861	0.117	-
	1 Saat Altı	193	2.46	0.87			
	1-3 Saat	68	2.21	0.82			
	4-6 Saat	10	2.46	1.04			
	7 Saat ve Üstü	2	2.00	0.56			
Bilgiye Erişememe							
	Hiç Gezinmiyorum	27	4.00	0.77	1.508	0.200	-
	1 Saat Altı	193	3.54	1.13			
	1-3 Saat	68	3.58	0.95			
	4-6 Saat	10	3.20	0.89			
	7 Saat ve Üstü	2	4.00	0.00			

*p<0.05

Çalışma saatleri esnasında, katılımcıların internette kalma sürelerine göre nomofobik düzeylerinde anlamlı bir farklılığa ulaşılamamıştır ($p>0.05$). Bu bağlamda, Nomofobi bağımsız değişkeninin ve alt boyutlarının demografik değişkenler arasında yer alan İnternette Kalma (Gezinme) Süresi değişkenine göre farklılık gösterip göstermediği konusunu araştırmak üzere

geliştirilen ve tablo 3.21. de test sonuçları belirtilen hipotezlerin H_{7g} , H_{8g} , H_{9g} , H_{10g} , H_{11g} hipotezleri desteklenmemektedir.

3.13. Sanal Kaytarma Düzeyinin Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Karşılaştırılması

Analizlerin bu aşamasında katılımcıların sanal kaytarma düzeylerinin demografik özelliklerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Bu çerçevede Tablo 3.15'te sanal kaytarma durumlarının katılımcıların cinsiyetine göre dağılımını belirlemek için yapılmış olan Bağımsız Örneklem T testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 3.22 Sanal Kaytarma Düzeyinin Katılımcıların Cinsiyetine Göre Karşılaştırılması

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	σ	t	p
Sanal Kaytarma	Kadın	133	2.89	0.50	-	0.000*
	Erkek	167	3.18	0.64	4.342	
Paylaşım	Kadın	133	2.74	1.19	-	0.009*
	Erkek	167	3.13	1.34	2.625	
Alışveriş	Kadın	133	2.30	0.88	-	0.000*
	Erkek	167	2.87	1.15	4.688	
İçerik Erişimi	Kadın	133	3.41	1.13	-	0.270
	Erkek	167	3.55	1.10	1.106	
Durum Güncelleme	Kadın	133	3.08	0.88	-	0.227
	Erkek	167	3.20	0.84	1.210	
Oyun/Bahis	Kadın	133	3.36	0.92	-	0.926
	Erkek	167	3.37	0.98	0.092	

* $p < 0.05$

Kadın ve erkeklerin sanal kaytarma düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($t = -4.342$, $p = 0.000$). Aritmetik ortalamalardan hareketle erkeklerin kadınlardan daha fazla sanal ortamda kaydardıkları söylenebilir. İnternet ortamında paylaşım ($t = -2.625$, $p = 0.009$) ve içerik erişimi ($t = -4.688$, $p = 0.000$) konularında da cinsiyet bağlamında farklılık olduğu ve erkeklerin kadınlardan daha fazla paylaşım ve alışveriş yaptıkları görülmektedir. Bu bağlamda, Sanal Kaytarma bağımlı değişkeninin ve alt boyutlarının demografik değişkenler arasında yer alan Cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediği konusunu araştırmak üzere geliştirilen ve tablo 3.21. de test sonuçları belirtilen hipotezlerden; H_{12a} , H_{13a} , H_{14a} hipotezleri desteklenmekte olup H_{15a} , H_{16a} , H_{17a} hipotezleri desteklenmemektedir.

Sanal ortamda kaytarma düzeyinin çalışanların cinsiyetlerine göre dağılımını belirlemek için yapılmış olan Bağımsız Örneklem T testi sonuçları Tablo 3.16’da gösterilmiştir.

Tablo 3.23 Sanal Kaytarma Düzeyinin Katılımcıların Medeni Durumlarına Göre Karşılaştırılması

	Medeni Durum	N	$\bar{X}$	σ	t	p
Sanal Kaytarma						
	Evli	145	3.10	0.68	1.359	0.175
	Bekâr	155	3.01	0.51		
Paylaşım						
	Evli	145	2.95	1.35	-	0.950
	Bekâr	155	2.96	1.24		
Alışveriş						
	Evli	145	2.83	1.14	3.352	0.001*
	Bekâr	155	2.42	0.96		
İçerik Erişimi						
	Evli	145	3.53	1.09	0.688	0.492
	Bekâr	155	3.44	1.13		
Durum Güncelleme						
	Evli	145	3.13	0.80	-	0.773
	Bekâr	155	3.16	0.91		
Oyun/Bahis						
	Evli	145	3.34	1.01	-	0.568
	Bekâr	155	3.40	0.90		

*p<0.05

Evli ve bekârların genel olarak sanal ortamda kaytarma düzeylerinin birbirine yakın çıktığı görülmektedir ($p>0.05$). Bununla birlikte sanal ağlarda paylaşım ve durum güncellemesi yapmak, içeriklere erişmek ve oyun ya da bahis oynamak konularında medeni durum açısından bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Ancak evlilerin bekârlardan daha fazla alışveriş yaptıkları belirlenmiştir ($t=3.352$, $p=0.001$). Bu bağlamda, Sanal Kaytarma bağımlı değişkeninin ve alt boyutlarının demografik değişkenler arasında yer alan Medeni Hâl değişkenine göre farklılık gösterip göstermediği konusunu araştırmak üzere geliştirilen ve tablo 3.21. de test sonuçları belirtilen hipotezlerden; H_{14b} hipotezinin desteklendiğini ve bu konudaki diğer hipotezlerin H_{12b} H_{13b} H_{15b} , H_{16b} , H_{17b} hipotezleri desteklenmemektedir.

Yaş açısından çalışanların sanal kaytarma düzeylerini belirlemek için Tek Yönlü ANOVA testi yapılmıştır. Sonuçlara Tablo 3.17.’de yer verilmiştir.

Tablo 3.24 Sanal Kaytarma Düzeyinin Katılımcıların Yaşlarına Göre Karşılaştırılması

	Yaş	N	$\bar{X}$	σ	F	p	Tukey
Sanal Kaytarma							
	25 Yaş ve Altı	85	3.21	0.56	3.242	0.013*	1>2,3

	26-35 Yaş	110	3.06	0.63				1>4,5
	36-45 Yaş	55	2.93	0.56				2>3,4,5
	46-55 Yaş	42	2.93	0.59				
	56 Yaş ve Üstü	8	2.70	0.38				
Paylaşım	25 Yaş ve Altı	85	3.14	1.17				
	26-35 Yaş	110	3.04	1.36				
	36-45 Yaş	55	2.76	1.18	1.649	0.162		-
	46-55 Yaş	42	2.71	1.37				
	56 Yaş ve Üstü	8	2.40	1.62				
Alışveriş	25 Yaş ve Altı	85	2.89	1.18				
	26-35 Yaş	110	2.55	1.05				1>2,3
	36-45 Yaş	55	2.56	1.01	2.601	0.036*		1>4,5
	46-55 Yaş	42	2.44	0.99				2,3>5
	56 Yaş ve Üstü	8	1.96	0.25				
İçerik Erişimi	25 Yaş ve Altı	85	3.80	0.98				
	26-35 Yaş	110	3.38	1.11				
	36-45 Yaş	55	3.26	1.22	2.626	0.035*		1>3
	46-55 Yaş	42	3.42	1.13				
	56 Yaş ve Üstü	8	3.65	1.06				
Durum Güncelleme	25 Yaş ve Altı	85	3.13	0.92				
	26-35 Yaş	110	3.20	0.83				
	36-45 Yaş	55	3.12	0.79	1.036	0.389		-
	46-55 Yaş	42	3.15	0.79				
	56 Yaş ve Üstü	8	2.57	1.24				
Oyun/Bahis	25 Yaş ve Altı	85	3.30	0.95				
	26-35 Yaş	110	3.41	0.99				
	36-45 Yaş	55	3.34	0.89	0.307	0.873		-
	46-55 Yaş	42	3.39	1.02				
	56 Yaş ve Üstü	8	3.62	0.59				

*p<0.05

Genel olarak sanal kaytarma düzeyinin yaş açısından anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir (F=3.242, p=0.013). Tukey sonuçlarına göre; 25 yaş ve altında olan çalışanların diğerlerine göre daha fazla sanal ortamda kaydardıkları söylenebilir. Ayrıca 25-36 yaşında olan kişilerin daha üst gruptaki kişilere göre sanal ortamda kaydardıkları belirlenmiştir. Çalışmada alışveriş (F=2.601, p=0.036) ve içerik erişimi (F=2.626, p=0.035) konularında anlamlı farklılıklar tespit edilmiş olup paylaşım, durum güncelleme ve oyun/bahis oynama konularında farklılık saptanmamıştır. Buna göre 25 yaş ve altında olan çalışanların diğerlerine göre daha fazla sanal ortamda alışveriş yaptıkları; 26-35 yaş ile 36-45 yaşlarında olanların 56 ve üstü

yaşında olanlara oranla daha fazla alışveriş yaptıkları tespit edilmiştir. Ayrıca 25 yaş ve altında olan kişilerin 36-45 yaşlarında olan kişilerden daha fazla sanal ortamdaki içerikleri kullandıkları veya içeriklere erişim sağladıkları belirlenmiştir. Bu bağlamda, Sanal Kaytarma bağımlı değişkeninin ve alt boyutlarının demografik değişkenler arasında yer alan Yaş değişkenine göre farklılık gösterip göstermediği konusunu araştırmak üzere geliştirilen ve tablo 3.21. de test sonuçları belirtilen hipotezlerden; H_{12c} , H_{14c} , H_{15c} hipotezlerinin desteklendiğini ve H_{13c} , H_{16c} , H_{17c} isimli hipotezlerin desteklenmediğini ifade etmek mümkündür.

Eğitim durumu itibariyle otel çalışanlarının sanal ortamda kaytarma düzeylerini belirlemek için Tek Yönlü ANOVA testi yapılmıştır. Ulaşılan sonuçlar Tablo 3.18’de gösterilmiştir.

Tablo 3.25 Sanal Kaytarma Düzeyinin Katılımcıların Eğitim Düzeylerine Göre Karşılaştırılması

	Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	σ	F	p	Tukey
Sanal Kaytarma	İlk ve Ortaokul	57	3.33	0.67	9.393	0.000*	1>3 2>3
	Lise	119	3.11	0.66			
	Üniversite	109	2.84	0.42			
	Lisansüstü	15	3.05	.31			
Paylaşım	İlk ve Ortaokul	57	2.88	1.43	2.294	0.078	-
	Lise	119	2.83	1.34			
	Üniversite	109	3.03	1.17			
	Lisansüstü	15	3.71	0.96			
Alışveriş	İlk ve Ortaokul	57	3.42	1.05	39.983	0.000*	1>2,3,4 2>3,4
	Lise	119	2.91	1.17			
	Üniversite	109	1.97	0.45			
	Lisansüstü	15	1.95	0.19			
İçerik Erişimi	İlk ve Ortaokul	57	3.83	1.08	9.218	0.000*	1>3,4 2>3,4
	Lise	119	3.72	1.08			
	Üniversite	109	3.13	1.06			
	Lisansüstü	15	2.93	1.02			

	Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	σ	F	p	Tukey
Durum Güncelleme	İlk ve Ortaokul	57	3.43	0.88	2.762	0.042*	1>3
	Lise	119	3.11	0.78			
	Üniversite	109	3.03	0.93			
	Lisansüstü	15	3.14	0.61			
Oyun/Bahis	İlk ve Ortaokul	57	3.42	0.89	0.284	0.837	-
	Lise	119	3.32	0.98			
	Üniversite	109	3.38	0.99			
	Lisansüstü	15	3.51	0.84			

*p<0.05

Otel çalışanlarının sanal ortamda genel kaytarma düzeylerinin eğitim durumları açısından anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir ($F=9.393$, $p=0.000$). Tukey sonuçları; ilk ve ortaokul mezunu olan kişilerin, üniversite mezunlarından daha fazla sanal ortamda kaydardıklarına işaret etmektedir. Analizlerde sanal ortamda paylaşım yapma ve oyun/bahis oynama konusunda anlamlı bir farklılığa ulaşılamamıştır. Ancak sanal ortamda alışveriş yapma ($F=39.988$, $p=0.000$) ve içeriklere erişme ($F=9.218$, $p=0.000$) ve durum güncellemesi yapma ($F=2.762$, $p=0.042$) gibi konularda anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Tukey sonuçlarına bakıldığında; ilk ve ortaokul mezunlarının diğer kişilerden, lise mezunlarının da üniversite ve lisansüstü mezunlarından daha fazla sanal ortamda alışveriş yaptıkları görülmektedir. İlk ve ortaokul mezunları ile lise mezunlarının üniversite ve lisansüstü mezunlarından daha fazla sanal ağlardaki içeriklere erişim sağladıkları belirlenmiştir. Bununla birlikte ilk ve ortaokul mezunlarının üniversite mezunlarından daha fazla durum güncellemesi yaptıkları tespit edilmiştir. Bu bağlamda, Sanal Kaytarma bağımlı değişkeninin ve alt boyutlarının demografik değişkenler arasında yer alan Eğitim Düzeyi değişkenine göre farklılık gösterip göstermediği konusunu araştırmak üzere geliştirilen ve tablo 3.21. de test sonuçları belirtilen hipotezlerden; H_{12d} , H_{14d} , H_{15d} , H_{16d} hipotezleri desteklenmekte olup H_{13d} , ile H_{17d} hipotezleri desteklenmemektedir.

Turizm sektöründeki toplam deneyim ya da iş deneyim süresi bakımından çalışanların sanal ortamda kaytarma düzeylerini belirlemek için Tek Yönlü ANOVA testi yapılmıştır. Ulaşılan sonuçlar Tablo 3.19'de gösterilmiştir.

Tablo 3.26 Sanal Kaytarma Düzeyinin Katılımcıların Sektördeki İş Deneyim Sürelerine Göre Karşılaştırılması

	Sektördeki Süre	N	$\bar{X}$	σ	F	p	Tukey
Sanal Kaytarma	1 Yıldan Az	58	3.71	0.43	28.885	0.000*	1>2,3,4 1>5,6 2>5
	1-5 Yıl	99	3.04	0.53			
	6-10 Yıl	50	2.87	0.45			
	11-15 Yıl	34	2.87	0.67			
	16-20 Yıl	31	2.65	0.42			
	21 Yıl ve üstü	28	2.73	0.35			
Paylaşım	1 Yıldan Az	58	3.45	1.26	2.994	0.012*	1>2,5
	1-5 Yıl	99	2.80	1.25			
	6-10 Yıl	50	3.01	1.37			
	11-15 Yıl	34	3.00	1.27			
	16-20 Yıl	31	2.47	1.08			
	21 Yıl ve üstü	28	2.85	1.35			
Alışveriş	1 Yıldan Az	58	4.03	0.68	54.760	0.000*	1>2,3,4 1>5,6 2>3,5,6
	1-5 Yıl	99	2.65	1.07			
	6-10 Yıl	50	2.00	0.49			
	11-15 Yıl	34	2.23	0.79			
	16-20 Yıl	31	1.97	0.43			
	21 Yıl ve üstü	28	1.89	0.21			
İçerik Erişimi	1 Yıldan Az	58	4.13	0.81	8.499	0.000*	1>3,4 1>5,6 2>4
	1-5 Yıl	99	3.63	1.07			
	6-10 Yıl	50	3.20	1.04			
	11-15 Yıl	34	2.91	1.16			
	16-20 Yıl	31	3.18	1.18			
	21 Yıl ve üstü	28	3.19	1.14			
Durum Güncelleme	1 Yıldan Az	58	3.56	0.61	4.310	0.001*	1>2,3,4 1>5,6
	1-5 Yıl	99	3.11	0.96			
	6-10 Yıl	50	3.04	0.88			
	11-15 Yıl	34	3.12	0.67			
	16-20 Yıl	31	3.01	0.73			
	21 Yıl ve üstü	28	2.77	0.94			
Oyun/Bahis	1 Yıldan Az	58	3.38	0.82	0.549	0.739	-
	1-5 Yıl	99	3.43	1.05			
	6-10 Yıl	50	3.43	0.93			
	11-15 Yıl	34	3.33	1.07			
	16-20 Yıl	31	3.12	0.95			
	21 Yıl ve üstü	28	3.33	0.80			

*p<0.05

Otel çalışanlarının sanal ortamda genel kaytarma düzeylerinin sektördeki çalışma sürelerine göre anlamlı farklılık göstermektedir ($F=28.885$, $p=0.000$). Buna göre; sektörde 1 yıldan az süredir çalışanların, diğer kişilere oranla daha fazla sanal ortamda kaydardıkları görülmektedir. Sektörde 1-5 yıldır çalışanların da 16-20 yıldır çalışanlardan daha fazla sanal ortamda kaydardıkları görülebilmektedir. Alt boyutlar bazında bakıldığında; sektördeki çalışma süresi bakımından paylaşım ($F=2.994$, $p=0.012$), alışveriş ($F=54.760$, $p=0.000$), içerik erişimi ($F=8.499$, $p=0.000$) ve durum güncelleme ($F=4.310$, $p=0.001$) boyutlarında anlamlı farklılıklar olduğu göze çarpmaktadır. Bu çerçevede sektörde 1 yıldan az süredir çalışanlar, 1-5 yıl ve 16-20 yıldır çalışanlardan daha fazla sanal ortamda paylaşım yaptıkları söylenebilir. 1 yıldan az süredir sektörde çalışanların diğer kişilere göre ve 1-5 yıldır çalışanların da 6-10 yıl, 16-20 yıl ve 21 ve üstü yıldır çalışanlara göre daha fazla sanal ortamda alışveriş yaptıkları belirlenmiştir. Sektörde 1 yıldan az süredir çalışanların, 6 ve üzeri yıldır sektörde çalışanlardan daha fazla sosyal ağ içeriklerine ulaşım sağladıkları görülmektedir. Ayrıca 1-5 yıldır sektörde çalışanların da 11-15 yıldır sektörde çalışanlardan daha fazla içeriklere erişim sağladıkları ortaya çıkmıştır. Sektörde 1 yıldan az süredir çalışanların diğer kişilere göre daha fazla durum güncellemesi yaptıkları tespit edilmiştir. Bu bağlamda, Sanal Kaytarma bağımlı değişkeninin ve alt boyutlarının demografik değişkenler arasında yer alan İş Deneyimi değişkenine göre farklılık gösterip göstermediği konusunu araştırmak üzere geliştirilen ve tablo 3.21. de test sonuçları belirtilen hipotezlerden; H_{17e} hipotezi desteklenmemekte olup H_{12e} , H_{13e} , H_{14e} , H_{15e} , H_{16e} , H_{17e} hipotezleri desteklenmektedir.

Mevcut konaklama işletmesindeki çalışma süresi bağlamında otel çalışanlarının sanal ortamda kaytarma düzeylerini belirlemek üzere Tek Yönlü ANOVA testi yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 3.20’de verilmiştir.

Tablo 3.27 Sanal Kaytarma Düzeyinin Katılımcıların Mevcut Konaklama İşletmesindeki Çalışma Sürelerine Göre Karşılaştırılması

	İşletmedeki Süre	N	$\bar{X}$	σ	F	p	Tukey
Sanal Kaytarma	1 Yıldan Az	69	3.34	0.63	6.665	0.000*	1>2,3 1>4,5
	1-3 Yıl	105	3.02	0.58			
	4-6 Yıl	64	2.91	0.51			
	7-9 Yıl	41	3.00	0.65			
	10 Yıl ve Üstü	21	2.77	0.34			
Paylaşım	1 Yıldan Az	69	3.47	1.19	10.751	0.000*	1>3,4,5 2>3,4,5
	1-3 Yıl	105	3.23	1.24			
	4-6 Yıl	64	2.38	1.18			
	7-9 Yıl	41	2.33	1.15			
	10 Yıl ve Üstü	21	2.87	1.33			
Alışveriş	1 Yıldan Az	69	2.98	1.23	6.095	0.000*	1>2,5 3>5 4>5
	1-3 Yıl	105	2.42	0.98			
	4-6 Yıl	64	2.65	1.03			
	7-9 Yıl	41	2.85	1.09			
	10 Yıl ve Üstü	21	1.89	0.18			
İçerik Erişimi	1 Yıldan Az	69	3.77	1.01	2.231	0.066	-
	1-3 Yıl	105	3.30	1.11			
	4-6 Yıl	64	3.42	1.18			
	7-9 Yıl	41	3.66	1.14			
	10 Yıl ve Üstü	21	3.40	1.06			
Durum Güncelleme	1 Yıldan Az	69	3.28	0.89	3.754	0.005*	1>5 3>5
	1-3 Yıl	105	3.00	0.86			
	4-6 Yıl	64	3.30	0.76			
	7-9 Yıl	41	3.29	0.69			
	10 Yıl ve Üstü	21	2.67	1.06			
Oyun/Bahis	1 Yıldan Az	69	3.25	0.93	1.213	0.305	-
	1-3 Yıl	105	3.29	1.03			
	4-6 Yıl	64	3.47	0.92			
	7-9 Yıl	41	3.59	0.89			
	10 Yıl ve Üstü	21	3.44	0.85			

*p<0.05

Sanal ortamda genel kaytarma düzeyinin çalışanların mevcut işletmedeki çalışma sürelerine göre anlamlı farklılık göstermektedir (F=6.665, p=0.000). Bu kapsamda; işletmede 1 yıldan az süredir çalışan kişilerin, diğer kişilere oranla daha fazla sanal ortamda kaydardıkları söylenebilir. Alt boyutlar bazında bakıldığında; içerik erişimi ile oyun/bahis boyutlarında

anlamli farklılık bulunmamıştır. Ancak işletmedeki çalışma süresi bakımından paylaşım ($F=10.751$, $p=0.000$), alışveriş ($F=6.095$, $p=0.000$) ve durum güncelleme ($F=3.754$, $p=0.005$) boyutlarında anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Buna göre; mevcut işletmede 1 yıldan az süre ve 1-3 yıldır çalışanların diğer çalışanlardan daha fazla sosyal ağlarda paylaşım yaptıkları belirlenmiştir. 1 yıldan az süredir mevcut işletmede çalışanların 1-3 yıl ile 10 ve üstü yıldır çalışanlardan daha fazla; 4-6 yıl ile 7-9 yıldır çalışanların da 10 ve üstü yıldır çalışanlardan daha fazla sanal ortamda alışveriş yaptıkları görülmektedir. Bununla birlikte mevcut işletmede 1 yıldan az süredir çalışanlar ile 4-6 yıldır çalışanların, 10 ve üstü yıldır çalışanlardan daha fazla durum güncellemesi yaptıkları tespit edilmiştir. Bu bağlamda, Sanal Kaytarma bağımlı değişkeninin ve alt boyutlarının demografik değişkenler arasında yer alan Mevcut Konaklama İşletmesindeki Çalışma Süresi değişkenine göre farklılık gösterip göstermediği konusunu araştırmak üzere geliştirilen ve tablo 3.21. de test sonuçları belirtilen hipotezlerden; H_{12f} , H_{13f} , H_{14f} , H_{16f} hipotezleri desteklenmekte olup H_{15f} , ve H_{17f} hipotezleri desteklenmemektedir.

Katılımcıların çalışma esnasında internet ortamında kalma sürelerine göre kaytarma düzeylerini belirlemek için Tek Yönlü ANOVA testi yapılmıştır. Tablo 3.21’de sonuçlara yer verilmiştir.

Tablo 3.28 Sanal Kaytarma Düzeyinin Katılımcıların Çalıştıkları İşletmede İnternette Kalma (Gezinme) Sürelerine Göre Karşılaştırılması

	İnternette Kalma Süresi	N	$\bar{X}$	σ	F	p	Tukey
Sanal Kaytarma							
	Hiç Gezinmiyorum	27	3.16	0.59	3.321	0.011*	2>3
	1 Saat Altı	193	3.12	0.61			
	1-3 Saat	68	2.85	0.55			
	4-6 Saat	10	2.82	0.32			
	7 Saat ve Üstü	2	2.71	0.30			
Paylaşım							
	Hiç Gezinmiyorum	27	2.73	1.43	0.407	0.803	
	1 Saat Altı	193	3.00	1.28			
	1-3 Saat	68	2.87	1.27			
	4-6 Saat	10	3.16	1.34			
	7 Saat ve Üstü	2	3.11	2.35			

	İnternette Kalma Süresi	N	$\bar{X}$	σ	F	p	Tukey
<i>Alışveriş</i>							
	Hiç Gezinmiyorum	27	2.95	1.25	7.345	0.000*	1>3,4 2>3
	1 Saat Altı	193	2.79	1.13			
	1-3 Saat	68	2.14	0.66			
	4-6 Saat	10	1.88	0.21			
	7 Saat ve Üstü	2	1.64	0.30			
<i>İçerik Erişimi</i>							
	Hiç Gezinmiyorum	27	3.97	0.91	3.512	0.008*	1>3 2>3
	1 Saat Altı	193	3.56	1.08			
	1-3 Saat	68	3.12	1.17			
	4-6 Saat	10	3.26	1.26			
	7 Saat ve Üstü	2	3.30	1.55			
<i>Durum Güncelleme</i>							
	Hiç Gezinmiyorum	27	3.43	0.63	2.157	0.074	-
	1 Saat Altı	193	3.17	0.86			
	1-3 Saat	68	3.02	0.85			
	4-6 Saat	10	2.62	1.10			
	7 Saat ve Üstü	2	3.30	0.98			
<i>Oyun/Bahis</i>							
	Hiç Gezinmiyorum	27	3.15	0.82	1.567	0.183	-
	1 Saat Altı	193	3.35	0.97			
	1-3 Saat	68	3.54	0.94			
	4-6 Saat	10	3.37	1.06			
	7 Saat ve Üstü	2	2.25	0.35			

* $p < 0.05$

Sanal ortamda genel kaytarma düzeyinin çalışma esnasında internette kalma sürelerine göre anlamlı farklılık göstermektedir ($F=3.321$, $p=0.011$). Tukey sonuçları; 1 saatin altında internette kalanların 1-3 saat arası internette kalanlardan daha fazla sanal ortamda kaydardıklarını göstermektedir. Alt boyutlar bazında bakıldığında; paylaşım, durum güncelleme ve oyun/bahis boyutlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Ancak işletmede internette kalma süresine göre alışveriş ($F=7.345$, $p=0.000$) ve içerik erişimim ($F=3.512$, $p=0.008$) boyutlarında anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Buna göre; çalışma esnasında interneti kullanmıyorum diyenlerin, 1-3 saat ile 4-6 saat arasında kalanlardan daha fazla; 1 saat altında internette kalanların da 1-3 saat internette kalanlardan daha fazla sanal ortamda alışveriş yaptıkları belirlenmiştir. İşyerinde internette hiç gezinmiyorum diyenler ile 1 saat altında geziniyorum diyenlerin, 1-3 saat arası gezenlerden daha fazla sanal ortamdaki içeriklere erişim sağladıkları tespit edilmiştir. Bu bağlamda, Sanal Kaytarma bağımlı değişkeninin ve alt

boyutlarının demografik değişkenler arasında yer alan İnternette Kalma (Gezinme) Süresi değişkenine göre farklılık gösterip göstermediği konusunu araştırmak üzere geliştirilen ve tablo 3.21. de test sonuçları belirtilen hipotezlerden; H_{12g}, H_{14g}, H_{15g} hipotezleri desteklenmekte olup H_{13g}, H_{16g}, H_{17g} hipotezleri desteklenmemektedir.

Tablo 3.29 Hipotez Testleri Sonuçları

Hipotezler	Desteklendi	Desteklenmedi
H ₁ : Nomofobinin Sanal Kaytarma üzerinde etkisi vardır.	Desteklendi	
H _{2a} : Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetmenin Paylaşım üzerinde etkisi vardır.	Desteklendi	
H _{2b} : İletişim Kuramamanın Paylaşım üzerinde etkisi vardır.	Desteklendi	
H _{2c} : Rahatlıktan Feragat Etmenin Paylaşım üzerinde etkisi vardır.		Desteklenmedi
H _{2d} : Bilgiye Erişememenin Paylaşım üzerinde etkisi vardır.	Desteklendi	
H _{3a} : Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetmenin Alışveriş üzerinde etkisi vardır.	Desteklendi	
H _{3b} : İletişim Kuramamanın Alışveriş üzerinde etkisi vardır.		Desteklenmedi
H _{3c} : Rahatlıktan Feragat Etmenin Alışveriş üzerinde etkisi vardır.	Desteklendi	
H _{3d} : Bilgiye Erişememenin Alışveriş üzerinde etkisi vardır.	Desteklendi	
H _{4a} : Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetmenin İçerik Erişimi üzerinde etkisi vardır.		Desteklenmedi
H _{4b} : İletişim Kuramamanın İçerik Erişimi üzerinde etkisi vardır.	Desteklendi	
H _{4c} : Rahatlıktan Feragat Etmenin İçerik Erişimi üzerinde etkisi vardır.	Desteklendi	
H _{4d} : Bilgiye Erişememenin İçerik Erişimi üzerinde etkisi vardır.	Desteklendi	
H _{5a} : Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetmenin Durum Güncelleme üzerinde etkisi vardır.		Desteklenmedi
H _{5b} : İletişim Kuramamanın Durum Güncelleme üzerinde etkisi vardır.		Desteklenmedi
H _{5c} : Rahatlıktan Feragat Etmenin Durum Güncelleme üzerinde etkisi vardır.		Desteklenmedi
H _{5d} : Bilgiye Erişememenin Durum Güncelleme üzerinde etkisi vardır.	Desteklendi	
H _{6a} : Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetmenin Oyun/Bahis Oynama üzerinde etkisi vardır.	Desteklendi	
H _{6b} : İletişim Kuramamanın Oyun/Bahis Oynama üzerinde etkisi vardır.		Desteklenmedi
H _{6c} : Rahatlıktan Feragat Etmenin Oyun/Bahis Oynama üzerinde etkisi vardır.		Desteklenmedi
H _{6d} : Bilgiye Erişememenin Oyun/Bahis Oynama üzerinde etkisi vardır.		Desteklenmedi
H _{7a} : Nomofobi ile cinsiyet arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{7b} : Nomofobi ile medeni hâl arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{7c} : Nomofobi ile yaş arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{7d} : Nomofobi ile eğitim düzeyi arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{7e} : Nomofobi ile iş deneyimi arasında bir farklılık bulunmaktadır.	Desteklendi	
H _{7f} : Nomofobi ile mevcut konaklama işletmesinde çalışma süresi değişkeni arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{7g} : Nomofobi ile internette kalma (gezinme) süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{8a} : Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme ile cinsiyet değişkeni arasında bir farklılık bulunmaktadır.	Desteklendi	
H _{8b} : Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme ile medeni hâl arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{8c} : Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme ile yaş arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{8d} : Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme ile eğitim düzeyi arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi

Hipotezler	Desteklendi	Desteklenmedi
H _{8e} : Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme ile iş deneyimi arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{8f} : Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme ile mevcut konaklama işletmesinde çalışma süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.	Desteklendi	
H _{8g} : Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme ile internette kalma (gezinme) süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{9a} : İletişim Kuramama ile cinsiyet arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{9b} : İletişim Kuramama ile medeni hâl arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{9c} : İletişim Kuramama ile yaş arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{9d} : İletişim Kuramama ile eğitim düzeyi arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{9e} : İletişim Kuramama ile iş deneyimi arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{9f} : İletişim Kuramama ile mevcut konaklama işletmesinde çalışma süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{9g} : İletişim Kuramama ile internette kalma (gezinme) süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{10a} : Rahatlıktan Feragat Etme ile cinsiyet arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{10b} : Rahatlıktan Feragat Etme ile medeni hâl arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{10c} : Rahatlıktan Feragat Etme ile yaş arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{10d} : Rahatlıktan Feragat Etme ile eğitim düzeyi arasında bir farklılık bulunmaktadır.	Desteklendi	
H _{10e} : Rahatlıktan Feragat Etme ile iş deneyimi arasında bir farklılık bulunmaktadır.	Desteklendi	
H _{10f} : Rahatlıktan Feragat Etme ile mevcut konaklama işletmesinde çalışma süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{10g} : Rahatlıktan Feragat Etme ile internette kalma (gezinme) süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{11a} : Bilgiye Erişememe ile cinsiyet arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{11b} : Bilgiye Erişememe ile medeni hâl arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{11c} : Bilgiye Erişememe ile yaş arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{11d} : Bilgiye Erişememe ile eğitim düzeyi arasında bir farklılık bulunmaktadır.	Desteklendi	
H _{11e} : Bilgiye Erişememe ile iş deneyimi arasında bir farklılık bulunmaktadır.	Desteklendi	
H _{11f} : Bilgiye Erişememe ile mevcut konaklama işletmesinde çalışma süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.	Desteklendi	
H _{11g} : Bilgiye Erişememe ile internette kalma (gezinme) süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{12a} : Sanal Kaytarma ile cinsiyet arasında bir farklılık bulunmaktadır.	Desteklendi	
H _{12b} : Sanal Kaytarma ile medeni hâl arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{12c} : Sanal Kaytarma ile yaş arasında bir farklılık bulunmaktadır.	Desteklendi	
H _{12d} : Sanal Kaytarma ile eğitim düzeyi arasında bir farklılık bulunmaktadır.	Desteklendi	
H _{12e} : Sanal Kaytarma ile iş deneyimi arasında bir farklılık bulunmaktadır.	Desteklendi	

Hipotezler	Desteklendi	Desteklenmedi
H _{12f} : Sanal Kaytarma ile mevcut konaklama işletmesinde çalışma süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.	Desteklendi	
H _{12g} : Sanal Kaytarma ile internette kalma (gezinme) süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.	Desteklendi	
H _{13a} : Paylaşım ile cinsiyet arasında bir farklılık bulunmaktadır.	Desteklendi	
H _{13b} : Paylaşım ile medeni hâl arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{13c} : Paylaşım ile yaş arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{13d} : Paylaşım ile eğitim düzeyi arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{13e} : Paylaşım ile iş deneyimi arasında bir farklılık bulunmaktadır.	Desteklendi	
H _{13f} : Paylaşım ile mevcut konaklama işletmesinde çalışma süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.	Desteklendi	
H _{13g} : Paylaşım ile internette kalma (gezinme) süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{14a} : Alışveriş ile cinsiyet arasında bir farklılık bulunmaktadır.	Desteklendi	
H _{14b} : Alışveriş ile medeni hâl arasında bir farklılık bulunmaktadır.	Desteklendi	
H _{14c} : Alışveriş ile yaş arasında bir farklılık bulunmaktadır.	Desteklendi	
H _{14d} : Alışveriş ile eğitim düzeyi arasında bir farklılık bulunmaktadır.	Desteklendi	
H _{14e} : Alışveriş ile iş deneyimi arasında bir farklılık bulunmaktadır.	Desteklendi	
H _{14f} : Alışveriş ile mevcut konaklama işletmesinde çalışma süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.	Desteklendi	
H _{14g} : Alışveriş ile internette kalma (gezinme) süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.	Desteklendi	
H _{15a} : İçerik Erişimi ile cinsiyet arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{15b} : İçerik Erişimi ile medeni hâl arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{15c} : İçerik Erişimi ile yaş arasında bir farklılık bulunmaktadır.	Desteklendi	
H _{15d} : İçerik Erişimi ile eğitim düzeyi arasında bir farklılık bulunmaktadır.	Desteklendi	
H _{15e} : İçerik Erişimi ile iş deneyimi arasında bir farklılık bulunmaktadır.	Desteklendi	
H _{15f} : İçerik Erişimi ile mevcut konaklama işletmesinde çalışma süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{15g} : İçerik Erişimi ile internette kalma (gezinme) süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.	Desteklendi	
H _{16a} : Durum Güncelleme ile cinsiyet arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{16b} : Durum Güncelleme ile medeni hâl arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{16c} : Durum Güncelleme ile yaş arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{16d} : Durum Güncelleme ile eğitim düzeyi arasında bir farklılık bulunmaktadır.	Desteklendi	
H _{16e} : Durum Güncelleme ile iş deneyimi arasında bir farklılık bulunmaktadır.	Desteklendi	
H _{16f} : Durum Güncelleme ile mevcut konaklama işletmesinde çalışma süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.	Desteklendi	
H _{16g} : Durum Güncelleme ile internette kalma (gezinme) süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{17a} : Oyun/Bahis Oynama ile cinsiyet arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{17b} : Oyun/Bahis Oynama ile medeni hâl arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{17c} : Oyun/Bahis Oynama ile yaş arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{17d} : Oyun/Bahis Oynama ile eğitim düzeyi arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi

Hipotezler	Desteklendi	Desteklenmedi
H _{17e} : Oyun/Bahis Oynama ile iş deneyimi arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{17f} : Oyun/Bahis Oynama ile mevcut konaklama işletmesinde çalışma süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi
H _{17g} : Oyun/Bahis Oynama ile internette kalma (gezinme) süresi arasında bir farklılık bulunmaktadır.		Desteklenmedi

SONUÇ

Belek'teki otel işletmelerinde çalışan kişilerin nomofobik durumları ve sanal kaytarma düzeyleri incelenmiştir. Analiz sonuçlarında araştırmaya katılan bireylerin nomofobik düzeylerinin ve sanal kaytarma düzeylerinin orta düzeyde olduğu söylenebilir. Alt boyutlar açısından incelendiğinde; katılımcıların iletişim kuramadıkları ve bilgiye erişemedikleri zamanlarda huzursuzluk yaşadıkları görülmektedir. Kaytarma açısından bakıldığında ise katılımcıların içerik erişimleri konusunda kaydardıkları söylenebilir. Diğer alt boyutlarda ise genel olarak nadiren nomofobi ve kaytarma olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada katılımcıların nomofobi düzeylerinin demografik değişkenler dikkate alındığında değişkenler arasında anlamlı bir fark olup olmadığı test edilmiştir. Genel olarak nomofobi düzeyinin ve alt boyutları olan iletişim kuramama, rahatlıktan feragat etme ile bilgiye erişememe boyutlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Çevrimiçi bağlantıyı kaybetme konusunda kadın ve erkeklerin yaşamış oldukları huzursuzluk konusunda anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Sonuç olarak erkeklerin kadınlardan daha fazla çevrimiçi bağlantıyı kaybettiklerinde huzursuzluk yaşadıkları söylenebilir.

Katılımcıların medeni durumları açısından nomofobi düzeyinin ve alt boyutlarının anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Katılımcıların yaşları itibariyle nomofobik durumlarının ve alt boyutlarının anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Dolayısıyla tüm boyutlarda nomofobi düzeyinin birbirine yakın olduğu söylenebilir.

Genel olarak nomofobi düzeyinin ve alt boyutları olan çevrimiçi bağlantıyı kaybetme, iletişim kuramama boyutlarının yaşa göre anlamlı bir farklılığa sahip olmadığı tespit edilmiş olup rahatlıktan feragat etme ve bilgiye erişememe durumlarında yaşanan huzursuzluğun eğitim durumu açısından farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Tukey testi sonuçları incelendiğinde, ilk ve ortaokul mezuniyetine sahip kişilerin rahatlıktan feragat ettikleri durumlarda üniversite mezunlarından daha fazla huzursuz oldukları görülmektedir. Ayrıca ilk ve ortaokul ile lise mezunlarının bilgiye erişemedikleri zaman yaşamış oldukları huzursuzluğun üniversite ve lisansüstü mezunlarından daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların genel nomofobik düzeylerinde sektördeki çalışma süresine bağlı olarak bir farklılık olduğu göze çarpmaktadır. Bu çerçevede 1 yıldan az süredir sektörde çalışanların nomofobik durumlarının diğer kişilere göre yüksek olduğu söylenebilir. Çevrimiçi bağlantıyı kaybetme ve iletişim kuramama durumlarında yaşanan huzursuzluk düzeyi farklılık göstermemekle birlikte rahatlıktan feragat etme ve bilgiye erişememe boyutlarında sektördeki çalışma süresi açısından anlamlı farklılık vardır. Bu kapsamda 1 yıldan az süredir sektörde

Çalışanların 1-5 yıl, 6-10 yıl ile 21 ve üstü yıldır çalışanlardan daha fazla rahatlıklarından feragat ettiklerinde huzursuzluk yaşadıkları söylenebilir. Bununla birlikte 1 yıldan az süredir sektörde çalışanların bilgiye erişemedikleri durumlarda yaşamış oldukları huzursuzluk düzeyi diğerk kişilerden daha yüksek çıkmıştır.

Genel olarak nomofobi düzeyinin ve alt boyutları olan iletişim kuramama ve rahatlıklarından feragat etme boyutlarının katılımcıların mevcut işletmedeki çalışma süresine göre anlamlı farklılık göstermediğı tespit edilmiştir. Ancak çevrimiçi bağlantıyı kaybetme ve bilgiye erişememe durumlarında yaşanan huzursuzluğun mevcut işletmedeki çalışma süresi açısından farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Tukey testi sonuçları incelendiğinde, 1 yıldan az süredir işletmede çalışanların, 4 ve üstü yıldır çalışanlardan; 1-3 yıldır çalışanların da 4-6 ve 7-9 yıldır çalışanlardan daha fazla çevrimiçi bağlantıyı kaybetme noktasında huzursuzluk yaşadıkları görülmektedir. Bilgiye erişememe durumunda, 4-6 yıldır işletmede çalışanların yaşamış oldukları huzursuzluk, 1-3 yıl ile 10 ve üstü yıldır çalışanlardan daha fazladır.

Çalışma saatleri esnasında, katılımcıların internette kalma sürelerine göre nomofobik düzeylerinde anlamlı bir farklılığa ulaşılammıştır.

Araştırmada katılımcıların sanal kaytarma düzeylerinin demografik değişkenler dikkate alındığında anlamlı bir farklılık yaratıp yaratmadığına bakılmıştır. Cinsiyet açısından bakıldığında sanal kaytarma boyutları arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Buna göre erkeklerin kadınlardan daha fazla sanal ortamda kaydardıkları söylenebilir. İnternet ortamında paylaşım ve içerik erişimi konularında da cinsiyet bağlamında farklılık olduğu ve erkeklerin kadınlardan daha fazla paylaşım ve alışveriş yaptıkları görülmektedir.

Evli ve bekârların genel olarak sanal ortamda kaytarma düzeylerinin birbirine yakın çıktığı görülmektedir. Bununla birlikte sanal ağlarda paylaşım ve durum güncellemesi yapmak, içeriklere erişmek ve oyun ya da bahis oynamak konularında medeni durum açısından bir farklılık bulunmamıştır. Ancak evlilerin bekârlardan daha fazla alışveriş yaptıkları belirlenmiştir.

Genel olarak sanal kaytarma düzeyinin yaş açısından anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir. Tukey sonuçlarına göre; 25 yaş ve altında olan çalışanların diğerklerine göre daha fazla sanal ortamda kaydardıkları söylenebilir. Ayrıca 25-36 yaşında olan kişilerin daha üst gruptaki kişilere göre sanal ortamda kaydardıkları belirlenmiştir. Çalışmada alışveriş ve içerik erişimi konularında anlamlı farklılıklar tespit edilmiş olup paylaşım, durum güncelleme ve oyun/bahis oynama konularında farklılık saptanmamıştır. Buna göre 25 yaş ve altında olan çalışanların diğerklerine göre daha fazla sanal ortamda alışveriş yaptıkları; 26-35 yaş ile 36-45 yaşlarında olanların 56 ve üstü yaşında olanlara oranla daha fazla alışveriş yaptıkları tespit

edilmiştir. Ayrıca 25 yaş ve altında olan kişilerin 36-45 yaşlarında olan kişilerden daha fazla sanal ortamdaki içerikleri kullandıkları veya içeriklere erişim sağladıkları belirlenmiştir.

Otel çalışanlarının sanal ortamda genel kaytarma düzeylerinin eğitim durumları açısından anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir. Tukey sonuçları; ilk ve ortaokul mezunu olan kişilerin, üniversite mezunlarından daha fazla sanal ortamda kaydardıkları işaret etmektedir. Analizlerde sanal ortamda paylaşım yapma ve oyun/bahis oynama konusunda anlamlı bir farklılığa ulaşılamamıştır. Ancak sanal ortamda alışveriş yapma, içeriklere erişme ve durum güncellemesi yapma gibi konularda anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Tukey sonuçlarına bakıldığında; ilk ve ortaokul mezunlarının diğer kişilerden, lise mezunlarının da üniversite ve lisansüstü mezunlarından daha fazla sanal ortamda alışveriş yaptıkları görülmektedir. İlk ve ortaokul mezunları ile lise mezunlarının üniversite ve lisansüstü mezunlarından daha fazla sanal ağlardaki içeriklere erişim sağladıkları belirlenmiştir. Bununla birlikte ilk ve ortaokul mezunlarının üniversite mezunlarından daha fazla durum güncellemesi yaptıkları tespit edilmiştir.

Otel çalışanlarının sanal ortamda genel kaytarma düzeylerinin sektördeki çalışma sürelerine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Buradan hareketle; sektörde 1 yıldan az süredir çalışanların, diğer kişilere oranla daha fazla sanal ortamda kaydardıkları görülmektedir. Sektörde 1-5 yıldır çalışanların da 16-20 yıldır çalışanlardan daha fazla sanal ortamda kaydardıkları görülebilmektedir. Alt boyutlar bazında bakıldığında; sektördeki çalışma süresi bakımından paylaşım, alışveriş, içerik erişimi ve durum güncelleme boyutlarında anlamlı farklılıklar olduğu göze çarpmaktadır. Bu çerçevede sektörde 1 yıldan az süredir çalışanlar, 1-5 yıl ve 16-20 yıldır çalışanlardan daha fazla sanal ortamda paylaşım yaptıkları söylenebilir. 1 yıldan az süredir sektörde çalışanların diğer kişilere göre ve 1-5 yıldır çalışanların da 6-10 yıl, 16-20 yıl ve 21 ve üstü yıldır çalışanlara göre daha fazla sanal ortamda alışveriş yaptıkları belirlenmiştir. Sektörde 1 yıldan az süredir çalışanların, 6 ve üzeri yıldır sektörde çalışanlardan daha fazla sosyal ağ içeriklerine ulaşım sağladıkları görülmektedir. Ayrıca 1-5 yıldır sektörde çalışanların da 11-15 yıldır sektörde çalışanlardan daha fazla içeriklere erişim sağladıkları ortaya çıkmıştır. Sektörde 1 yıldan az süredir çalışanların diğer kişilere göre daha fazla durum güncellemesi yaptıkları tespit edilmiştir.

Kaytarma düzeyinin çalışanların mevcut işletmedeki çalışma sürelerine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Bu kapsamda; işletmede 1 yıldan az süredir çalışan kişilerin, diğer kişilere oranla daha fazla sanal ortamda kaydardıkları söylenebilir. Alt boyutlar bazında bakıldığında; içerik erişimi ile oyun/bahis boyutlarında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Ancak işletmedeki çalışma süresi bakımından paylaşım, alışveriş ve durum güncelleme boyutlarında

anlamli farklılıklar olduğu görülmüştür. Bundan hareketle; mevcut işletmede 1 yıldan az süre ve 1-3 yıldır çalışanların diğeri çalışanlardan daha fazla sosyal ağlarda paylaşım yaptıkları belirlenmiştir. 1 yıldan az süredir mevcut işletmede çalışanların 1-3 yıl ile 10 ve üstü yıldır çalışanlardan daha fazla; 4-6 yıl ile 7-9 yıldır çalışanların da 10 ve üstü yıldır çalışanlardan daha fazla sanal ortamda alışveriş yaptıkları görülmektedir. Bununla birlikte mevcut işletmede 1 yıldan az süredir çalışanlar ile 4-6 yıldır çalışanların, 10 ve üstü yıldır çalışanlardan daha fazla durum güncellemesi yaptıkları tespit edilmiştir.

Sanal ortamda genel kaytarma düzeyinin çalışma esnasında internette kalma sürelerine göre anlamli farklılık göstermektedir. Tukey sonuçları; 1 saatin altında internette kalanların 1-3 saat arası internette kalanlardan daha fazla sanal ortamda kaydardıklarını göstermektedir. Alt boyutlar bazında bakıldığında; paylaşım, durum güncelleme ve oyun/bahis boyutlarında anlamli farklılık bulunmamıştır. Ancak işletmede internette kalma süresine göre alışveriş ve içerik erişimi boyutlarında anlamli farklılıklar olduğu görülmüştür. Buradan hareketle; çalışma esnasında interneti kullanmıyorum diyenlerin, 1-3 saat ile 4-6 saat arasında kalanlardan daha fazla; 1 saat altında internette kalanların da 1-3 saat internette kalanlardan daha fazla sanal ortamda alışveriş yaptıkları belirlenmiştir. İşyerinde internette hiç gezinmiyorum diyenler ile 1 saat altında geziniyorum diyenlerin, 1-3 saat arası gezenlerden daha fazla sanal ortamdaki içeriklere erişim sağladıkları tespit edilmiştir.

Araştırmada çalışanların nomofobi düzeyleri ve sanal ortamda kaytarma boyutları arasındaki ilişki incelenmiş olup nomofobi ile sanal kaytarma arasında pozitif ve orta seviyede bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcıların nomofobi düzeylerinde meydana gelen bir birimlik artışın katılımcıların sanal kaytarma düzeylerini 0.604 birim etkilediği söylenebilir. Çalışanların çevrimiçi bağlantı kaybetmeleri ve iletişim kuramamaları paylaşım yapmalarını etkilemektedir. Ancak bilgiye erişememe durumları paylaşım yapmalarını azaltmaktadır. Bağımsız değişkenlerden çevrimiçi bağlantının kaybedilmesi, rahatlıktan feragat edilmesi ve bilgiye erişilmemesi çalışanların alışveriş yapmalarını alışveriş yapma durumlarını artırmaktadır. Çalışanların iletişim kuramamaları içerik erişimlerini azalttığı ancak rahatlıktan feragat etmeleri ve bilgiye erişememeleri içerik erişim düzeylerinde artışa neden olduğu söylenebilir. Çalışanların bilgiye erişememe durumları durum güncellemelerini artırdığı söylenebilir. Ayrıca çevrimiçi bağlantıyı kaybetmeleri, oyun/bahis oynama durumlarını azalttığı tespit edilmiştir.

KAYNAKÇA

- Adnan, M. ve Gezgin, D. M. (2016). “Modern Çağın Yeni Fobisi: Üniversite Öğrencileri Arasında Nomofobi Prevalansı”. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences*, 49(1), 141-158.
- Afacan Fındıklı, M. (2016). “Sanal Kaytarma ve İş Performansı İlişkisi: Sağlık ve Tekstil Sektörü Çalışanlarının Karşılaştırılması”. *International Journal of Social Inquiry/ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(1), 33-62.
- Akbulut, Y., Dönmez, O. ve Dursun, Ö. Ö. (2017). “Cyberloafing and Social Desirability Bias Among Students And Employees”. *Computers in Human Behavior*, (72), 87-95.
- Akbulut, Y., Dursun, Ö. Ö., Dönmez, O. ve Şahin, Y. L. (2016). “In Search of a Measure To Investigate Cyberloafing In Educational Settings”. *Computers in Human Behavior*, (55), 616-625.
- Akgül, A. ve Çevik, O. (2003). *İstatistiksel analiz teknikleri, SPSS’te işletme yönetimi uygulamaları*. Ankara: Emek Ofset Ltd. Şti.
- Akilli, G. K. ve Gezgin, D. M. (2016). “Üniversite Öğrencilerinin Nomofobi Düzeyleri ile Farklı Davranış Örüntülerinin Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi Examination of the Relationship Between Nomophobia Levels and Different Behavior Patterns of University Students”. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(40), 51-69.
- Akkuş, E. (2019). “Investigation Of Nomophobia Levels Of University Students In The Context Of Family Relations/Üniversite Öğrencilerinin Nomofobi Düzeylerinin Aile İlişkileri Bağlamında İncelenmesi”. *Media & Communication Studies*, 49.
- Akman, E. (2019). “Akıllı Telefonsuz Kalma Korkusunun (Nomofobi) Akademik Başarıya Etkisi: Süleyman Demirel Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Öğrencileri Üzerinden Bir Değerlendirme”. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 7(16), 256-275.
- Alan, H. (2019). “Sosyal Ağ Kullanımı Yoğunluğu ve Sanal Kaytarma Davranışları: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir İnceleme”. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 6, 112-129.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2010). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri: SPSS Uygulamalı*. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Apak, E. ve Yaman, Ö. M. (2019). “Üniversite Öğrencilerinde Nomofobi Yaygınlığı ve Nomofobi ile Sosyal Fobi Arasındaki İlişki: Bingöl Üniversitesi Örnekleme”. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 3, 609-627.

- Aşık, N. (2018). “Aidiyet Duygusu ve Nomofobi İlişkisi: Turizm Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. *Turar Turizm ve Araştırma Dergisi*. *Turar Turizm ve Araştırma Dergisi*”, (7), 24-42.
- Ayazlar, A. R., Sayman, E. ve Çınar, M. (2018). “Turizm Öğrencilerinin Stajda Sanal Kaytarma Eylemleri”. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt, 5, 24-37.
- Babayigit, A., Buran, A., Müezzini, E. E., Çakıcı, M., Fatmaoğulları, T. ve Balkır, F. (2019). “Kktc’de Nomofobi Yaygınlığı, Saldırganlık ve Öfkenin Sosyal Medya Bağımlılığı ile İlişkisinin İncelenmesi”. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 20, 87-90.
- Bayram, A., Zeybek Yılmaz, E., Sözen, Ç. ve Bayer, N. (2019). “Nomofobi’nin (Akıllı Telefon Yoksunluğu) İçsel Motivasyona Etkisi: Giresun Üniversitesi Öğrencileri Örneği”. *İşletme Bilimi Dergisi*, (7), 105-130.
- Bragazzi, N. L. ve Del Puente, G. (2014). “A Proposal For Including Nomophobia In The New DSM-V”. *Psychology Research and Behavior Management*, 7, 155.
- Burucuoglu, M. (2017). “Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Nomofobi Düzeyleri Üzerinde Bir Araştırma”. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(7), 482-489.
- Büyükçolpan, H. (2019). *Üniversite Öğrencilerinde Nomofobi, Bağlanma Biçimleri, Depresyon ve Algılanan Sosyal Destek*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Cebeci, S. (2010). *Bilimsel Araştırma ve Yazma Teknikleri*. İstanbul: Alfa Basım Yayın Dağıtım.
- Creswell, J. W. ve Poth, C. N. (2016). *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches*. California: Sage publications.
- Çiçek, B. (2020). “Öz Düzenlemenin Nomofobi Üzerindeki Etkisi”. *Bitlis Eren Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Akademik İz Düşüm Dergisi*, (5), 89-101.
- Davis, D. And Cosenza, R. M. (1998). *Business Research For Decision Making*. Boston: Pws-Kent Publishing Company.
- Demir, İ. B., Duygu, Ü. ve Uğurluoğlu, Ö. (2017). “Sağlık Çalışanlarının Sanal Kaytarma Davranışlarının İşte Üretkenliklerine Etkisi”. *AJIT-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi*, 8(30), 291-303.
- Derin, N. (2018). “Kuruma Duyulan Psikolojik Sahiplenme ile Yenilikçi İş Davranışı Arasındaki İlişkide Sanal Kaytarmanın Düzenleyici Rolü”. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(36), 63-82.

- Digital 2019: Global Internet Use Accelerates, <https://wearesocial.com/blog/2019/01/digital-2019-global-internet-use-accelerates>, Erişim Tarihi: 05.03.2021.
- Dursun, O. O., Donmez, O. ve Akbulut, Y. (2018). "Predictors Of Cyberloafing Among Preservice Information Technology Teachers". *Contemporary Educational Technology*, 1(9), 22-41.
- Ercan, Ö. ve Tekin, N. (2019). "Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Nomofobi Düzeylerinin İncelenmesi". *Küresel Spor ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 24-34.
- Erdem, H., Kalkın, G., Türen, U. ve Deniz, M. (2016). "Üniversite Öğrencilerinde Mobil Telefon Yoksunluğu Korkusunun (Nomofobi) Akademik Başarıya Etkisi". *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(21).
- Erdem, H., Türen, U. ve Ercil, Y. (2017). "İş Yüğü Fazlalığı Algısını Oluşturan Nedenlerden Birisi Nomofobi (No Mobile Phone Phobia) Olabilir Mi? Could Nomophobia (No Mobile Phone Phobia) be One of the Causes of Role Overload Perception?" *Yönetim ve Çalışma Dergisi/Journal of Management and Labour*, 1(2), 16-30.
- Gezgin, D. M., Hamutoğlu, N. B., Gültekin, G. S. ve Yildirim, S. (2019). "Öğretmen Adaylarının Akıllı Telefon, Mobil Telefonsuz Kalma Korkusu (Nomofobi) ve Gelişmeleri Kaçırma Korkusuna (Fomo) İlişkin Algılarının Metafor Kullanılarak Belirlenmesi". *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 8(2), 733-783.
- Gezgin, M. D. ve Şahin, L. Y. (2017). "Sosyal ağ kullanıcılarının nomofobi düzeylerinin çeşitli faktörler açısından incelenmesi". *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 7(1), 1-15.
- Güler, E. Ö. ve Veysikarani, D. (2019). "Nomofobi Üzerine Bir Araştırma: Üniversite Öğrencileri Örneği". *Beykoz Akademi Dergisi*, 7(1), 75-88.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. and Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis: A Global Perspective*. 7th Edition, Pearson Education, Upper Saddle River.
- İş Yıldız, B. ve Yıldız, H. (2015). "İş Yaşamındaki Sanal Kaytarma Davranışlarının Hukuki Yönden İncelenmesi". *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 3(13).
- Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. 5. Baskı, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karataş, A. ve Avcı, S. B. (2017). "Kamu Kurumlarında Sanal Kaytarma Olgusunun Değerlendirilmesi". *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(Kayfor 15 Özel Sayısı), 2321-2346.
- Kocabaş, D. ve Korucu, K. S. (2018). "Dijital Çağın Hastalığı Nomofobi Üzerine Bir Araştırma". *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 5(11), 254-268.

- Nakip, M. (2013). *Pazarlama Araştırma Teknikleri*, 3. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Okuyan, C., Güner, P. D. ve Güneş, S. U. (2019). “Hemşirelik ve Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Nomofobi Düzeylerinin Belirlenmesi”. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 8(4), 372-382.
- Örücü, E. ve Aksoy, M. (2017). “Sanal Kaytarma ve Beş Büyük Kişilik Özelliği Arasındaki İlişkiye Yönelik Bir Araştırma”. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (30).
- Özdamar, K. (2001). *SPSS ile biyoistatistik*. 4. Basım, Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Özen, Y. Ve Gül, A. (2007). Sosyal ve Eğitim Bilimleri Araştırmalarında Evren ve Örneklem Sorunu. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi*, (15), 394-422.
- Özkalp, E., Aydın, U. ve Tekeli, S. (2012). “Sapkın Örgütsel Davranışlar ve Çalışma Yaşamında Yeni Bir Olgu: Sanal Kaytarma (Cyberloafing) ve İş İlişkilerine Etkileri”. *Çimento İşveren Sendikası Dergisi*, 26(2), 18-33.
- Özkalp, E. ve Yıldız, H. (2018). “Olumlu ve Olumsuz Sanal Kaytarma Davranışlarının İşteki Stres Üzerindeki Etkisi”. *“İş, Güç” Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 1(20).
- Padem, H., Göksu, A. ve Konaklı, Z. (2012). *Araştırma Yöntemler SPSS Uygulamalı*. Sarajevo: International Burch University.
- Polat, R. (2017). “Dijital Hastalık Olarak Nomofobi”. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 1(2), 164-172.
- Ryan, C. (1995). *Researching Tourist Satisfaction Issues, Concepts, Problems*. London: Routledge.
- Sarıbay, B. ve Durgun, G. (2020). “Dokunmatik Toplamların Fobileri: Netlessfobi, Nomofobi ve Fomo Kavramları Üzerine Bir İçerik Analizi Çalışması”. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 15, 280-294.
- Seçkin, Z. ve Kerse, G. (2017). “Üniversite Öğrencilerinin Sanal Kaytarma Davranışları ve Bu Davranışların Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi: Ampirik Bir Araştırma”. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(9), 89-110.
- Sekaran, U. (2003). *Research Methods For Business*. Fourth Edition, John Wiley & Sons Inc.
- Sırakaya, M. (2018). “Ön Lisans Öğrencilerinin Nomofobi Düzeylerinin Akıllı Telefon Kullanım Durumlarına Göre İncelenmesi”. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(14), 714-727.
- Silverman, D. (2000). *Doing Qualitative Research: Techniques and Procedures For Developing Grounded Theory Procedures*. London: Sage Publications.

- Şencan, H. (2007). *Sosyal ve Davranışsal Bilimlerde Bilimsel Araştırma*. İstanbul: Seçkin Yayıncılık.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics* (6th ed.). Boston: Pearson Education.
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS İle Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Turan, E. ve Becit İşçitürk, G. (2018). “İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Nomofobi Düzeylerinin Çeşitli Faktörler Açısından İncelenmesi”. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 9(16), 1931-1950.
- Türen, U., Erdem, H. ve Kalkın, G. (2017). “Mobil Telefon Yoksunluğu Korkusu (Nomofobi) Yayılımı: Türkiye’den Üniversite Öğrencileri ve Kamu Çalışanları Örnekleme”. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 10(1), 1-12.
- Ünal, Ö. F. ve Tekdemir, S. (2015). “Sanal Kaytarma: Bir Kamu Kurumunda Ampirik Bir Araştırma”. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20(2), 95-118.
- Üsdiken, B. ve Pasadeos, Y. (1993). “Türkiye’de Örgütler ve Yönetim Yazını”. *Amme İdaresi Dergisi*, 26(2), 73-93.
- Veal, A. J. (2006). *Research Methods For Leisure And Tourism: A Practical Guide*. England: Pearson Education Limited.
- Yaman, Z. ve Kavuncu, B. (2019). “Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Gelişmeleri Kaçırma Korkusunun ve Sosyal Ağ Kullanım Amacının Nomofobi Düzeyine Etkisi”. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 14(2), 555-570.
- Yamane, T. (2001). *Temel Örnekleme Yöntemleri*. Çev. A. Esin, M. A. Bakır, C. Aydın ve E. Gürbüzsel. İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Yaşlıoğlu, M. M. (2017). Sosyal bilimlerde faktör analizi ve geçerlilik: keşfedici ve doğrulayıcı faktör analizlerinin kullanılması. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 46 (Özel Sayı) 74-85.
- Yazıcıoğlu, Y. Ve Erdoğan, S. (2004). *SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, O. (2019). *Ergenlerde Akıllı Telefondan Yoksun Kalma Korkusu (Nomofobi) ile Sosyo-demografik Değişkenler, Temel Psikolojik İhtiyaçlar, Sürekli Kaygı ve Mutluluk Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

- Yılmaz, M., Köse, A. ve Doğru, Y. (2018). “Akıllı Telefondan Yoksun Kalmak: Nomofobi Üzerine Bir Araştırma”. *AJIT-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi*, 9(35), 31-47.
- Yildirim, C. ve Correia, A.-P. (2015). “Exploring The Dimensions Of Nomophobia: Development and Validation of a Self-Reported Questionnaire”. *Computers in Human Behavior*, 49, 130-137.
- Yildirim, C., Sumuer, E., Adnan, M. ve Yıldırım, S. (2016). “A Growing Fear: Prevalence Of Nomophobia Among Turkish College Students”. *Information Development*, 5(32), 1322-1331.
- Yildirim, S. ve Kışioğlu, A. N. (2018). “Teknolojinin Getirdiği Yeni Hastalıklar: Nomofobi, Netlessfobi, Fomo”. *SDÜ Tıp Fakültesi Dergisi*, 25(4), 473-480.
- Yıldız, B. ve Yıldız, H. (2015). “İş Yaşamındaki Sanal Kaytarma Davranışlarının Hukuki Yönden İncelenmesi”. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 13(3), 1-17.
- Yıldız, K., Kurnaz, D. ve Kirik, A. M. (2020). “Nomofobi, Netlessfobi ve Gelişmeleri Kaçırma Korkusu: Sporcu Genç Yetişkinler Üzerine Bir Araştırma”. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(Özel Sayı), 321-338.

EK 1- ANKET FORM

Değerli Katılımcı,

Antalya özelinde konaklama işletmelerinde çalışan personelin mesai saatlerinde Bilgi ve İletişim Teknolojilerini kullanım davranışlarını belirlemeyi ve çeşitli değişkenlere göre açıklamayı amaçlamaktayız. Bu amaç doğrultusunda ekteki ölçme araçları geliştirilmiştir. Bu uygulamanın yaklaşık 7-8 dakikanızı alması beklenmektedir.

Veri toplama aracında belirtilen davranışları **iş yerinde ne sıklıkla yaptığınıza** ilişkin size en uygun seçeneği işaretlemeniz ve anketin tüm bölümlerini eksiksiz doldurmanız istenmektedir. Elde edilecek veriler Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yürütülen yüksek lisans tezi çalışmasında sadece akademik amaçlı kullanılacaktır. Araştırmanın gerçekleştirilmesi için göstereceğiniz ilgi ve yardımdan dolayı şimdiden teşekkür eder, saygılar sunarız.

Raşit YILDIZ

Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Turizm Yönetimi Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi

Sevcan YILDIZ

Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr.

Akıllı telefonun kullanımınızla ilgili olarak aşağıdaki ifadelere katılma derecenizi belirtiniz.

① Hiçbir zaman ② Çok az ③ Nadiren ④ Çoğunlukla ⑤ Her zaman anlamına gelmektedir.					
1. Akıllı telefonumdan sürekli olarak bilgiye erişemediğimde kendimi rahatsız hissederim.	①	②	③	④	⑤
2. Akıllı telefonumdan istediğim her an bilgiye bakamadığımda canım sıkılır	①	②	③	④	⑤
3. Haberlere (örneğin neler olup bittiğine, hava durumuna ve diğer haberlere) akıllı telefonumdan ulaşamamak beni huzursuz yapar.	①	②	③	④	⑤
4. Akıllı telefonumu ve telefonumun özelliklerini istediğim her an kullanamadığımda rahatsız olurum.	①	②	③	④	⑤
5. Akıllı telefonumun şarjının bitmesinden korkarım.	①	②	③	④	⑤
6. Kontörüm (TL kredim) bittiğinde veya aylık kota sınırımı aştığımda paniğe kapılırım.	①	②	③	④	⑤
7. Telefonum çekmediğinde veya kablosuz Internet bağlantısına erişemediğimde sürekli olarak sinyal olup olmadığını veya kablosuz erişim bağlantısı bulup bulamayacağımı kontrol ederim.	①	②	③	④	⑤
8. Akıllı telefonumu kullanamadığımda, bir yerlerde mahsur kalacağımdan korkarım	①	②	③	④	⑤
9. Akıllı telefonuma bir süre bakamadıysam, bakmak için güçlü bir istek hissederim.	①	②	③	④	⑤

Eğer akıllı telefonum yanımda değilse...					
10. Ailemle ve/veya arkadaşlarımla hemen iletişim kuramayacağım için kaygı duyarım.	①	②	③	④	⑤
11. Ailem ve/veya arkadaşlarımla bana ulaşamayacakları için endişelenirim.	①	②	③	④	⑤
12. Gelen aramaları ve mesajları alamayacağım için kendimi huzursuz hissederim.	①	②	③	④	⑤
13. Ailemle ve/veya arkadaşlarımla iletişim halinde olmadığım için endişelenirim.	①	②	③	④	⑤
14. Birinin bana ulaşmaya çalışıp çalışmadığını bilemediğim için gerilirim.	①	②	③	④	⑤
15. Ailem ve arkadaşlarımla olan bağlantım kesileceği için kendimi huzursuz hissederim.	①	②	③	④	⑤
16. Çevrimiçi kimliğinden kopacağım için gergin olurum.	①	②	③	④	⑤
17. Sosyal medya ve diğer çevrimiçi ağlarda güncel kalamadığım için rahatsızlık duyarım.	①	②	③	④	⑤
18. Bağlantılarımdan ve çevrimiçi ağlardan gelen güncelleme bildirimlerini takip edemediğim için kendimi tuhaf hissederim.	①	②	③	④	⑤
19. Elektronik postalarımı kontrol edemediğim için kendimi huzursuz hissederim.	①	②	③	④	⑤
20. Ne yapacağımı bilemiyor olacağımdan kendimi tuhaf hissederim.	①	②	③	④	⑤

① Hiçbir zaman ② Çok az ③ Nadiren ④ Çoğunlukla ⑤ Her zaman anlamına gelmektedir.					
1. Arkadaşlarımla paylaştığım içeriklere bakarım.	①	②	③	④	⑤
2. Arkadaşlarımla sosyal ağ sayfalarını incelerim.	①	②	③	④	⑤
3. Sosyal ağlarda içerik (yazı, fotoğraf, video vb.) paylaşıyorum.	①	②	③	④	⑤
4. İlğimi çeken paylaşımları beğenirim.	①	②	③	④	⑤
5. Paylaşılan fotoğraflara yorum yaparım.	①	②	③	④	⑤
6. Sosyal ağlarda durum güncellemesi yaparım.	①	②	③	④	⑤
7. Paylaşılan fotoğraflarda arkadaşlarımla etiketlerim	①	②	③	④	⑤
8. Arkadaşlarımla mesajlaşıyorum.	①	②	③	④	⑤
9. Paylaşılan eğlenceli videoları izlerim.	①	②	③	④	⑤
10. Alışveriş sitelerinden alışveriş yaparım.	①	②	③	④	⑤
11. Fırsat sitelerini (Grupanya, Bonubon vb.) ziyaret ederim.	①	②	③	④	⑤
12. Alışveriş sitelerini ziyaret ederim.	①	②	③	④	⑤
13. Açık arttırma sitelerini (Gittigidiyor, e-bay vb.) ziyaret	①	②	③	④	⑤
14. Bankacılık işlemleri gerçekleştiririm.	①	②	③	④	⑤
15. İkinci el ilan sitelerini incelerim.	①	②	③	④	⑤
16. İş ilanlarına bakarım.	①	②	③	④	⑤

① Hiçbir zaman ② Çok az ③ Nadiren ④ Çoğunlukla ⑤ Her zaman anlamına gelmektedir.	①	②	③	④	⑤
17. Tweet yazarım.	①	②	③	④	⑤
18. Tweet okurum.	①	②	③	④	⑤
19. Beğendiğim bir tweeti yeniden yayınlarım (Retweet).	①	②	③	④	⑤
20. Beğendiğim bir tweeti favorilerime eklerim (Favori).	①	②	③	④	⑤
21. Çok konuşulan konulara (Trending topics) yorum yaparım.	①	②	③	④	⑤
22. İnternette müzik indiririm.	①	②	③	④	⑤
23. İnternette video izlerim.	①	②	③	④	⑤
24. İnternette müzik dinlerim.	①	②	③	④	⑤
25. İnternette video indiririm.	①	②	③	④	⑤
26. İhtiyacım olan uygulamaları indiririm.	①	②	③	④	⑤
27. Bahis sitelerini ziyaret ederim.	①	②	③	④	⑤
28. Bahis oynarım.	①	②	③	④	⑤
29. Spor sitelerine girerim.	①	②	③	④	⑤
30. Çevrimiçi oyun oynarım.	①	②	③	④	⑤

DEMOGRAFİK BİLGİLER

Yaşınız	16-25 () 26-35 () 36-45 () 46-55 () 56-65 () 66 yaş ve üstü
Cinsiyet	() Kadın () Erkek
Medeni Hal	() Evli () Bekâr () Diğer
Eğitim Durumu	() İlkokul () Ortaokul () Lise () Üniversite () Lisans Üstü
İş deneyiminiz (yıl olarak)	() 1'den az () 1 - 5 () 6 - 10 () 11 - 15 () 16 - 20 () 21 ve üzeri
Şu anda çalıştığınız konaklama işletmesinde çalışma süreniz?	() 1 yıldan az () 1-3 yıl () 4-6 yıl () 7-9 yıl () 10 yıl ve üzeri
Çalıştığınız bölümde internette kaç saat (gezinme) süresiniz	() Hiç Gezinmiyorum () 1 saat ve altı () 1 - 3 saat arası () 4 - 6 saat () 7 saat ve üzeri
Çalıştığınız bölümdeki göreviniz	() Önbüro Müdürü () Asistan Önbüro Müdürü () Resepsiyonist () Night Auditor () Shift Leader () Resepsiyonist () Rezervasyon Görevlisi () Bell Captain () Bellboy () Doorman () Santral Görevlisi () Diğer

SABRINIZ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİM

Ö Z G E Ç M İ Ş

Adı ve SOYADI	Raşıit YILDIZ
EĞİTİM DURUMU	
Mezun Olduğu Lise	Manavgat Anadolu Lisesi 2004
Lisans Diploması	Anadolu Üniversitesi İşletme Fakóltesi İşletme Bölümü 2014
Yabancı Dil / Diller	İngilizce
İŞ DENEYİMİ	
Çalıştığı Kurumlar	Aksaray Üniversitesi (2009-2012) Akdeniz Üniversitesi (2012-...)